

**Komunitný plán sociálnych služieb
mesta Šaľa pre roky 2012-2016**

s víziou rozvoja sociálnych služieb do roku 2021

OBSAH

1 . Komunitné plánovanie sociálnych služieb	4
1. 1 Komunitný rozvoj, komunitné plánovanie	
1. 2 Sociálne služby	
1. 3 Účastníci procesu komunitného plánovania	5
1. 4 Princípy a hodnoty komunit. plánovania sociálnych služieb	6
1. 5 Prínos komunitného plánovania pre obec	7
1. 6 Organizácia procesu komunit. plánovania sociálnych a s nimi súvisiacich služieb v meste Šaľa	8
1. 7 Zloženie riadiacej skupiny KP	9
1. 8 Pribeh procesu tvorby KP	10
1. 9 Monitorovanie priebehu ďalších etáp procesu KP	11
2. Prehľad a interpretácia základných demografických údajov	12
3. Všeobecné opatrenia pre viaceré cieľové skupiny časť sociálne služby	16
3.1 Všeobecné opatrenia pre viaceré cieľové skupiny časť podporné služby	21
4. Seniori	22
4. 1 Vymedzenie cieľa rozvoja služieb pre seniorov	
4. 2 Zoznam účastníkov pracovnej skupiny seniori	24
4. 3 Analýza k návrhu rozvoja sociálnych služieb pre seniorov	
4. 4 Prehľad mapovania existujúcich sociálnych služieb a s nimi súvisiacich služieb v Šali, prehľad potrieb cieľovej skupiny	26
4. 4. 1 Popis existujúcich služieb	
4. 4. 2 Zoznam prevádzkovateľov služieb a popis nimi poskytovaných služieb	27
4. 4. 3 SWOT analýza služieb pre seniorov v Šali	34
4. 5 Sumarizácia výstupov z mapovania – podklad pre návrh opatrení	38
4. 6 Odporúčania pre krátkodobý (2012 – 2016) a dlhodobý rozvoj sociálnych služieb pre seniorov	41
5. Občania so zdravotným postihnutím	47
5. 1 Vymedzenie cieľa rozvoja služieb pre občanov so zdravotným postihnutím	
5. 2 Zoznam účastníkov pracovnej skupiny ZP	
5. 3 Analýza k návrhu rozvoja sociálnych služieb pre občanov so zdravotným postihnutím	48
5. 4 Prehľad mapovania existujúcich sociálnych služieb a s nimi súvisiacich služieb a iniciatív občanov v Šali pre cieľovú skupinu občania so zdravotným postihnutím, prehľad potrieb cieľovej skupiny	51
5. 5. SWOT analýza služieb pre občanov so zdravotným postihnutím	53
5. 6. Sumarizácia výstupov z mapovania – podklad pre návrh opatrení	55
5. 7 Odporúčania pre krátkodobý (2012 – 2016) a dlhodobý rozvoj sociálnych služieb pre oblasť občania so zdravotným postihnutím	56
5. 8 Odporúčania pre krátkodobý (2012 – 2016) a dlhodobý rozvoj podporných služieb pre oblasť občania so zdravotným postihnutím	59
6. Obyvatelia ohrození, postihnutí sociálnym vylúčením	60
6. 1 Vymedzenie cieľovej skupiny ako aj cieľa rozvoja služieb pre sociálne vylúčené obyvateľstvo	
6. 2 Zoznam účastníkov pracovnej skupiny	61
6. 3 Prehľad mapovania existujúcich sociálnych služieb a s nimi súvisiacich služieb v Šali, prehľad potrieb cieľovej skupiny	
6. 3. 1 Popis existujúcich služieb	

6. 3. 2 SWOT analýza služieb pre obyvateľov ohrozených, postihnutých sociálnym vylúčením	63
6. 4 Odporúčania pre krátkodobý (2012 - 2016) a dlhodobý rozvoj sociálnych služieb pre občanov ohrozených sociálnym vylúčením	64
7. Rodiny a matky s deťmi	66
7. 1 Vymedzenie cieľovej skupiny ako aj cieľa rozvoja služieb rodiny a matky s deťmi	
7. 2 Zoznam účastníkov pracovnej skupiny	67
7. 3 Prehľad mapovania existujúcich sociálnych služieb a s nimi súvisiacich služieb v Šali, prehľad potrieb cieľovej skupiny	68
7. 3. 1 Popis existujúcich služieb	
7. 3. 2 SWOT analýza služieb pre rodiny a matky s deťmi	70
7. 4 Odporúčania pre krátkodobý (2012 - 2016) a dlhodobý rozvoj sociálnych služieb pre rodiny a matky s deťmi	72
7. 5 Odporúčania pre krátkodobý (2012 - 2016) a dlhodobý rozvoj podporných služieb pre rodiny a matky s deťmi	73
8. Doložka vplyvov opatrení KPSS na rozpočet mesta	75
8. 1 Všeobecné východiská	
8. 2 Komentár k nákladom jednotlivých zariadení sociálnych služieb	
8. 3 Predpokladaný vplyv plánovaných zámerov na rozpočet mesta	78
Prílohy	81

1. Komunitné plánovanie sociálnych služieb

Zákon o sociálnych službách (zákon č. 448/2008 Z. z. nadobudol účinnosť od 1.1.2009) priniesol so sebou nový nástroj podpory rozvoja sociálnych služieb, ktorým je oblasť komunitného rozvoja, resp. ich komunitného plánovania. Práve preto je potrebné vysvetliť, čo daná oblasť zahŕňa.

1. 1 Komunitný rozvoj, komunitné plánovanie

Obidva výrazy majú v sebe „komunitný“ základ. **Komunitu** možno charakterizovať ako spoločenstvo ľudí, ktorí žijú na určitom území, majú medzi sebou rôzne sociálne väzby a sú viazaní nielen k sebe navzájom, ale aj k miestu kde žijú. V tomto ponímaní predstavujú komunitu aj obyvatelia mesta Šaľa, ale komunitou v komunite môžu byť aj občania so zdravotných postihnutím, či matky s deťmi žijúce v Šali. Viazanosť možno chápať aj ako odkázanosť na poskytovanie sociálnych služieb.

Aby občania mohli uspokojovať svoje záujmy, potreby a nároky musia spolupracovať s ďalšími ľuďmi. Ich záujmy a potreby sa môžu líšiť. Ľudia musia o svojich potrebách diskutovať, informovať sa o možných zdrojoch pre ich naplnenie a spoločne hľadať konsenzus vedúci k riešeniam, ktoré by aspoň čiastočne vyhovovali všetkým.

Termín **plánovanie** označuje proces, v rámci ktorého sa komunita posúva zo súčasného stavu napĺňania svojich potrieb k uspokojovaniu potrieb na takej úrovni, ktorá by komunite vyhovovala.

Poslaním **komunitného plánovania sociálnych služieb** je zaistenie ich dostupnosti. V praktickom vyjadrení sa jedná o proces zmapovania a analýzy existujúcich /dostupných/ sociálnych služieb ako aj zistenia a zadefinovania potrieb /priorít/ občanov v oblasti sociálnych služieb, ktoré nie sú naplnené. Porovnaním týchto dvoch základných parametrov vychádzajúc z množstva finančných prostriedkov, ktoré obec na sociálne služby má, resp. plánuje v budúcnosti vynaložiť **vzniká v procese stretnutí zadávateľov, poskytovateľov a prijímateľov sociálnych služieb s verejnosťou komunitný plán, ktorý je konsenzom medzi tým, čo je možné a tým, čo bolo označené ako potrebné či prioritné.**

1. 2 Sociálne služby

Zákon č. 448/2008 Z. z. definuje **sociálnu službu** ako **odbornú činnosť, obslužnú činnosť** alebo **d'alšiu činnosť** alebo súbor týchto činností, ktoré sú zamerané na:

- prevenciu vzniku, riešenie alebo zmiernenie nepriaznivej sociálnej situácie osoby, rodiny alebo komunity,
- zachovanie, obnovu alebo rozvoj schopnosti osoby viesť samostatný život a na podporu jej začlenenia do spoločnosti,
- zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb osoby,
- riešenie krízovej sociálnej situácie osoby a rodiny,
- prevenciu sociálneho vylúčenia osoby a rodiny.

Odborné činnosti sú najmä:

- základné sociálne poradenstvo,
- špecializované sociálne poradenstvo,
- pomoc pri odkázanosti osoby na pomoc inej osoby,
- pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov,
- sociálna rehabilitácia,
- ošetrovateľská starostlivosť v zariadení,
- pracovná terapia,
- tlmočenie,
- sprostredkovanie tlmočenia a osobnej asistencie,
- pomoc pri výkone opatrovníckych práv a povinností.

Obslužné činnosti zahŕňujú ubytovanie, stravovanie, upratovanie, pranie, žehlenie a údržba bielizne a šatstva.

Ďalšie činnosti sú činnosti spojené s :

- a) utváraním podmienok na
 - 1. prípravu stravy, výdaj stravy a výdaj potravín,
 - 2. vykonávanie nevyhnutnej základnej osobnej hygieny,
 - 3. poskytovanie nevyhnutného ošatenia a obuvi,
 - 4. úschovu cenných vecí,
 - 5. vzdelávanie,
 - 6. záujmovú činnosť,
- b) poskytovaním
 - 1. osobného vybavenia,
 - 2. nevyhnutného ošatenia a obuvi,
 - 3. prepravy,
- c) donáška stravy,
- d) požičiavanie pomôcok,
- e) zabezpečenie záujmovej činnosti.

1. 3 Účastníci procesu komunitného plánovania

Komunitné plánovanie predstavuje cyklický, špirálovito sa opakujúci proces. Slovo „komunitný“ vyjadruje, že celé plánovanie sociálnych služieb prebieha za účasti komunity - v prípade sociálnych služieb sa jedná predovšetkým **o zástupcov prijímateľov, poskytovateľov a zadávateľov sociálnych služieb, ale aj ďalšej verejnosti**, ktorej je táto téma blízka.

Zadávateľmi (objednávateľmi) sociálnych služieb sú tí, ktorým zákon ukladá zabezpečiť sociálne služby pre obyvateľov územia, ktoré spravujú. V systéme verejnej správy na Slovensku sú to práve obce. Zadávatelia sú zodpovední za zaistenie poskytovania sociálnych služieb na príslušnom území. Vstupujú do procesu ako aktívni účastníci, predovšetkým preto, že sú garantmi realizácie výstupov komunitného plánovania. Preto podpora komunitného plánovania zo strany obce, poslancov ako aj jej politických reprezentantov predstavuje najzákladnejšiu podmienku. Je veľmi dôležité, aby mesto uznesením zastupiteľstva deklarovalo svoju vôľu plánovať a rozvíjať sociálne služby. Takéto politické rozhodnutie prijaté na začiatku celého procesu, potvrdzuje legitimitu komunitného plánovania a je zárukou pre zapojenie ďalších účastníkov.

Poskytovateľ sociálnych služieb je ten, kto službu poskytuje, môže to byť fyzická osoba, podnikateľský subjekt, nezisková organizácia, organizácia zriadená obcou, organizácia zriadená samosprávnym krajom, organizácia zriadená štátom. Zákon o sociálnych službách rozoznáva verejných (obec, VUC...) a neverejných poskytovateľov sociálnych služieb. Všetci poskytovatelia majú pri komunitnom plánovaní rovnaké postavenie, ich ciele a zámery majú rovnakú váhu.

Poskytovatelia podobne ako užívatelia zapojením sa do komunitného plánovania získajú možnosť podieľať sa na utváraní celkového systému sociálnych služieb, príležitosť presadzovať vlastné zámery a ciele, príležitosť na nadviazanie novej spolupráce, na získanie informácie o aktivitách, potrebách a trendoch v oblasti sociálnych služieb.

Prijímateľ (užívateľ) sociálnych služieb je občan v nepriaznivej sociálnej situácii, pre ktorého sú sociálne služby určené. Sú to jednak občania, ktorí už služby dostávajú, ako aj tí, ktorí na ne čakajú. Ciele a zámery prijímateľov majú pri komunitnom plánovaní rovnakú váhu ako ciele a zámery zadávateľov a poskytovateľov, ak nechceme rovno povedať, že by mali mať prioritu.

Vyhľadávanie, oslovovanie a zapájanie prijímateľov do práce na komunitnom pláne je nenahraditeľná príležitosť ako získať informácie o potrebách jednotlivých sociálnych skupín o kvalite poskytovaných služieb, ako objaviť existujúce medzery v ich ponuke ako aj nové zdroje na uspokojovanie potrieb.

Užívatelia služieb sa zapojením do komunitného plánovania môžu podieľať na utváraní celkového systému sociálnych služieb, dostanú príležitosť presadzovať vlastné záujmy a ciele, príležitosť nadviazať novú spoluprácu, získať informácie o aktivitách, potrebách a trendoch v oblasti sociálnych služieb.

Verejnosť predstavujú všetci ďalší záujemcovia o danú oblasť, ktorým nie sú sociálne služby a ich spôsob fungovania a poskytovania ľahostajné a sú schopní aktívne prispieť k vytvoreniu plánu, prípadne jeho realizácii.

Verejnosť musí byť zároveň aj v prípade aktívneho sa nezapojenia do procesu komunitného plánovania priebežne zoznamovaná so zámermi, výsledkami a cieľmi komunitného plánu. Cieľom vopred pripravenej informačnej stratégie je zabezpečiť prístup verejnosti k informáciám.

1. 4 Princípy a hodnoty komunitného plánovania

Pre úspešný proces komunitného plánovania je tak isto ako účasť a zapojenie všetkých zainteresovaných (zadávatelia, poskytovatelia, prijímatelia, verejnosť) dôležité podľa akých pravidiel proces prebieha, ako sú vnímaní jeho jednotliví účastníci.

Bez dohody nemožno hovoriť o komunitnom plánovaní

Komunitný plán je zmluvou, v ktorej sa najmenej tri strany (prijímatelia, poskytovatelia, zadávatelia) zaväzujú k vzájomnej spolupráci a súčinnosti. Slobodný a informovaný súhlas musí byť výsledkom slobodného dialógu. Predmetom dohody nie sú len zábery a ciele, ale taktiež aj spôsob postupu pri realizácii odsúhlasených aktivít.

Posilnenie princípov občianskej spoločnosti

Každý má právo zapájať sa do vecí verejných. Komunitné plánovanie prepojuje aktivitu a potreby občanov s rozhodovaním samosprávy.

Bez zapojenia prijímateľov niet komunitného plánovania

Až keď dosiahneme slobodné, aktívne a rovnocenné zapojenie prijímateľov na všetkých úrovniach, tak môžeme hovoriť o komunitnom plánovaní sociálnych služieb. Do tej doby ide len o užitočné kroky na príprave komunitného plánovania. Princíp pozitívnej diskriminácie je pri zapojovaní prijímateľov užitočný. Jeho cieľom je poskytnúť prijímateľom takú asistenciu, aby sa pri plánovaní sociálnych služieb stali rovnocennými partnermi ostatných – poskytovateľov, zadávateľov sociálnych služieb.

Demokratická spolupráca

Pri sociálnych službách môžeme dodržiavať ľudských práv a demokratických princípov zaviesť iba vtedy, ak ich budeme sami dodržiavať. V komunitnom plánovaní má prednosť súhlasné rozhodnutie – t. j. „pokiaľ nie je odsúhlasené všetkými, nie je odsúhlasené nikým“. Hlasovanie je núdzovým prostriedkom používaným v krajnom prípade. Orgány mesta (mestské zastupiteľstvo), ktoré budú komunitný plán v záverečnej fáze schvaľovať však vždy rozhodujú hlasovaním.

Všetko je verejné

Komunitné plánovanie sa zaoberá vecami verejnými. Informácie o ňom sú verejne prístupné a jednania sú otvorené. Informácie o priebehu a výstupoch komunitného plánovania sú verejnosti aktívne poskytované v priebehu celého procesu.

Sloboda vyjadrovania

Každý má právo vyjadriť sa. Je legitímne hovoriť za seba samotného i bez poverenia, funkcie či mandátu.

Rovnosť všetkých účastníkov

Nikto nesmie byť vylúčený ani diskriminovaný. Organizácia a procesy komunitného plánovania musia zaistiť všetkým účastníkom rovnosť postavenia a hlasu. Iba tak je možná spolupráca, pri ktorej je možné využiť znalosti, skúsenosti, vedomosti všetkých zúčastnených v prospech výsledného procesu.

Priebeh je rovnako dôležitý ako výsledok

Kvalitne prebiehajúci proces komunitného plánovania je pre komunitu rovnako prínosný ako finálny plán. Kvalita výstupov komunitného plánovania je priamo úmerná kvalite jeho priebehu.

Legitimita

Legitimitu sociálnym službám dávajú prania a potreby prijímateľov, zástupcov verejnosti ako prípadných budúcich prijímateľov. Sú základom, na ktorom stojí komunitné plánovanie. Prijímateľom je potrebné vytvárať také podmienky, aby mohli slobodne vyslovovať svoje predstavy, potreby.

Cyklický proces

Komunitné plánovanie tvorí špirálu, v ktorej sa jednotlivé fázy, témy a problémy cyklicky opakujú, preto je potrebné sa nimi opakovane zaoberať. Komunitný plán je dokument vyžadujúci pravidelnú aktualizáciu a trvalú starostlivosť.

Hľadanie nových ľudských a finančných zdrojov

Na služby, ktoré chceme zabezpečiť je potrebné získať financie. Ich získavanie nie je možné bez konkrétneho plánu. Riešenia, ktoré komunitný plán prináša v oblasti zabezpečenia soc. služieb musia byť kompromisom prianí a reálnych možností miestnych ľudských a finančných zdrojov.

Riešiť, to čo sa dá dosiahnuť

Komunitné plánovanie vychádza z reálneho základu z pohľadu zastúpenia cieľových skupín, aktuálnych možností zabezpečenia soc. služieb ako aj problémových situácií. Vzhľadom k miestnemu spoločenstvu je zamerané na cieľové skupiny seniorov, ľudí so zdravotným postihnutím, obyvateľov postihnutých resp. ohrozených soc. vylúčením a matky s maloletými deťmi.

Priania ľudí sú viac ako normatívy

Komunitný plán je dohodou prijímateľov, zadávateľov a poskytovateľov soc. služieb o ich podobe. Analýza popisujúca súčasný stav v poskytovaní sociálnych služieb a ich porovnanie so stanovenými normatívmi môže byť užitočnou pomôckou pre túto dohodu, nemôže ju však nahradiť.

1. 5 Prínos komunitného plánovania pre mesto

Komunitné plánovanie v sebe skrýva viacero elementov, ktoré môžu byť pre mesto prínosom, či už v priamom význame prostredníctvom kvalitne pripraveného plánu rozvoja sociálnych služieb reagujúceho na aktuálne potreby obyvateľov mesta, ale aj nepriamo tým, že vytvára podmienky pre priamu participáciu obyvateľov na živote mesta, čím sa samospráva stáva transparentnejšou a sociálne služby a možnosť ich ovplyvňovania hmatateľnejšími.

Systém sociálnych služieb zodpovedá potrebám občanov a je schopný priebežne reagovať na ich potreby – Ľudia svoje potreby poznajú

Komunitné plánovanie umožňuje vytvoriť systém soc. služieb reagujúcich na potreby obyvateľov. To znamená, že občania sa sami podieľajú na plánovaní toho, o čom si myslia, že im vyhovuje a napĺňa ich predstavy. Priebežným monitorovaním napĺňania stanovených cieľov, jednotlivých opatrení, pravidelnou aktualizáciou komunitného plánu dochádza k zachyteniu zmien, ktoré sa objavili a tak je možné na ne reagovať.

Efektívne vynakladanie finančných prostriedkov – Financie iba na potrebné služby

V ideálnom prípade sú financie vynakladané len na tie služby, ktoré sú potrebné /z pohľadu rozsahu ich poskytovania, ich náplne, spôsobu poskytovania a pod./. Pri zaisťovaní služieb je účelné združovať zdroje, ktoré možno na zabezpečenie služby použiť.

Zvýšenie identifikácie verejnosti s mestom – Podiel občanov na rozhodovaní

Prostredníctvom zapojenia sa do procesu plánovania soc. služieb všetkých tých, ktorí v systéme sociálnych služieb pôsobia (prijímatelia, poskytovatelia, zadávatelia, verejnosť) sa zvyšuje podiel občanov na rozhodovacom procese o podobe sociálnych služieb v meste.

Rozhodovanie samosprávy tak vychádza z konsenzu medzi všetkými účastníkmi. Táto priama participácia obyvateľov prináša na jednej strane zvýšenie záujmu o veci verejné, na druhej strane vedomie, že ľudia sú v procese rozhodovania akým smerom sa budú uberať sociálne služby veľmi dôležití.

Vnímanie a prijímanie jednotlivých krokov ako aj konečných rozhodnutí verejnosťou – Transparentnosť

Ak je verejnosť o priebehu procesu plánovania informovaná a má možnosť sa do neho aj aktívne zapojiť získava tak hlbší a ucelenejší pohľad na oblasť sociálnych služieb. Postup pri ich plánovaní a rozhodovaní o sociálnych službách sa stáva prehľadnejším. Jasné pozadie vzniku konkrétnych návrhov, opatrení a realizovaných aktivít prispieva k tomu, že zmeny sú lepšie prijímané a verejnosť má väčší záujem podieľať sa na nich.

Lepšie možnosti riešenia (viac zdrojov nápadov, argumentov) – Spolupráca a efektívna riešenia

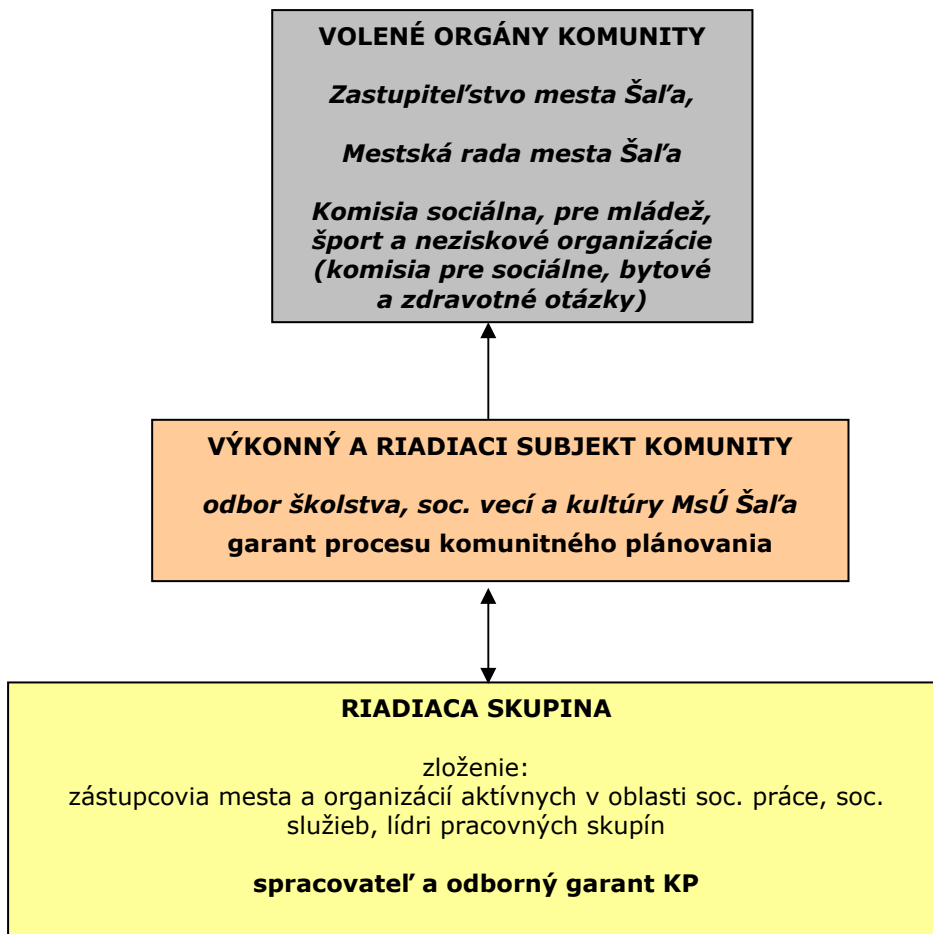
Princípy spoločných stretnutí, diskusií a spolupráce sú charakteristické pre celý proces komunitného plánovania. Vytvárajú priestor pre vzájomné názorové obohatenie, ale taktiež predstavujú významný prvok v efektívite hľadaných riešení, prístupov k problémom. Ich výsledkom je objavenie nových súvislostí a myšlienok, ktoré prispievajú ku kvalite, originalite, zmysluplnosti spôsobov riešení.

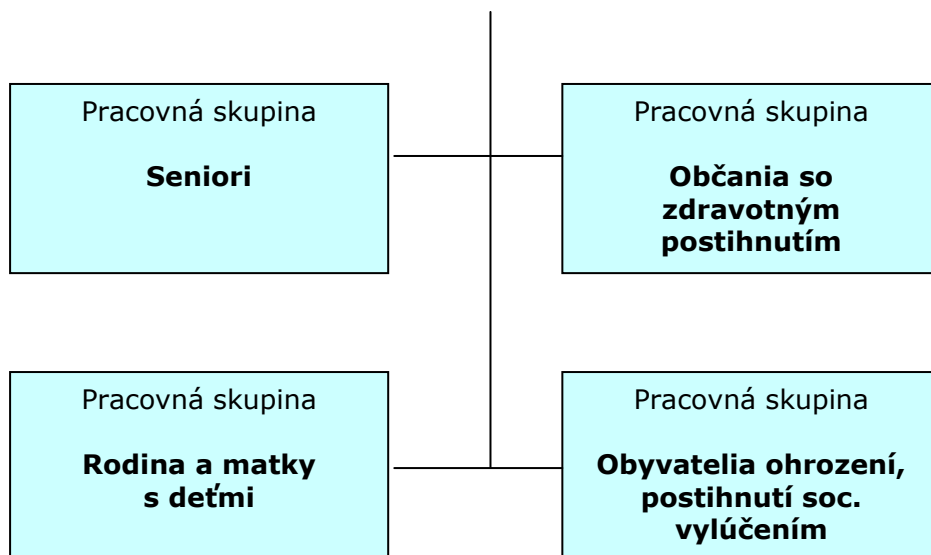
Systém sociálnych služieb je zrozumiteľný – Jasné pravidlá procesu

Plánovanie sociálnych služieb prebieha podľa určitého rámca, má svoje jasne zadané pravidlá. Okrem toho je plánovanie otvorené pre všetkých, ktorí majú záujem podieľať sa na ňom a vďaka pravidelnému zverejňovaniu informácií umožňuje ľahko sa v ňom zorientovať. Sociálne služby sú tak plánované na základe transparentného postupu a celý systém je aj vďaka tomu zrozumiteľnejší.

1. 6 Organizácia procesu komunitného plánovania sociálnych a s nimi súvisiacich služieb v meste Šaľa

Organizačná schéma štruktúry procesu plánovania sociálnych služieb

1.7 Zloženie riadiacej skupiny komunitného plánovania

Zadávatel'	Mesto Šaľa	
	meno	funkcia - činnosť
	Rudolf Kuklovský	hlavný koordinátor zadávateľa
	Ladislav Gáll	člen riadiacej skupiny
Spracovateľ	Rada pre poradenstvo v sociálnej práci	
	meno	funkcia - činnosť
	Hana Štetinová	spracovateľka dokumentu KPSS
	Roman Csikós	spracovateľ dokumentu KPSS
	Slavomír Krupa	odborný konzultant
Ďalší členovia	pre všetky cieľové skupiny KP	
	meno	inštitúcia
	Ladislav Gáll	MsÚ v Šali, prednosta
	Rudolf Kuklovský	MsÚ, odbor školstva, soc. vecí a kultúry
	Milena Veresová	poslankyňa MsZ v Šali
	Peter Gomboš	poslanec MsZ, člen komisie sociálnej, pre mládež, šport a neziskové organizácie, ÚPSVaR NZ, DP Šaľa
	Marián Šperka	Centrum pedagogicko - psycholog. poradenstva a prevencie v Šali, člen komisie sociálnej, pre mládež, šport a neziskové organizácie
	Margaréta Zozuláková	Slovenské národné stredisko pre ľudské práva, N. Zámky; členka komisie sociálnej, pre mládež, šport a neziskové organizácie
	Lubor Gáll	Organizácia sociálnej starostlivosti mesta Šaľa
	Andrej Šottník	Rímsko-katolícky farský úrad Sv. Margity, Šaľa
	Martin Vereš	Alternatíva, o. z. Šaľa
	Miroslava Mikulová	Materské centrum „Mamy mamám“ Šaľa

	Ľudovít Dojčan	Slovenský zväz zdravotne postihnutých, z. o. Šaľa
--	----------------	---

1. 8 Priebeh procesu tvorby komunitného plánu soc. služieb

Prípravná etapa (február 2010)

- **Vypísanie výzvy** na predloženie cenovej ponuky v rámci prieskumu trhu (zákazka s nízkou hodnotou) podľa § 102 zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a bodu 2. § 3 podľa Vnútornej smernice mesta Šaľa pre zákazky s nízkou hodnotou na „**Vypracovanie Komunitného plánu sociálnych služieb mesta Šaľa**“

Realizačná fáza (marec 2010 -)

- **Výber zhotoviteľa** komunitného plánu sociálnych služieb na základe podmienok zadávateľa, MsÚ v Šali (február 2010)
- **Podpísanie zmluvy o zhotovenie diela – Komunitného plánu rozvoja sociálnych služieb** medzi zadávateľom - mestom Šaľa a spracovateľom - Radou pre poradenstvo v sociálnej práci, (17. 3. 2010)
- **Prvé stretnutie zadávateľa so spracovateľom** – stanovenie postupu procesu a priorít:
 1. identifikácia cielených subjektov spolupráce – príprava, vytipovanie subjektov, zistenie kontaktov
 2. príprava medializácie – oslovenie obyvateľov mesta Šaľa v komunálnych masmédiách – informácia o príprave KP a výzva primátora Šale na spoluprácu, (17. 3. 2010)
- **Stretnutia riadiacej skupiny**
 1. stretnutie riadiacej skupiny – 18. 3. 2010
 - informácie o procese komunitného plánovania
 - dohodnutie harmonogramu prác a rozdelenie úloh
 2. zaslanie vypracovaného komunitného plánu sociálnych služieb pre seniorov členom skupiny na pripomienkovanie – 12. 4. 2010
 3. stretnutie riadiacej skupiny – 14. 4. 2010
 - diskusia k navrhnutým opatreniam
 - príprava finálnej verzie komunitného plánu sociálnych služieb pre seniorov
 4. stretnutie riadiacej skupiny – 22.9. 2010
 - diskusia k navrhnutým opatreniam oblastí Občania so ZP, Občania ohrození, postihnutí sociálnym vylúčením, Rodina a matky s deťmi
 - príprava finálnej verzie komunitného plánu sociálnych služieb pre všetky cieľové skupiny
- **Stretnutia pracovných skupín**

	Termíny stretnutí pracovných skupín v roku 2010			
Seniori	18. 3	31. 3	7. 4	Odovzdanie materiálu zadávateľovi 16.4
Občania so zdravotným postihnutím	18.5	27.5	8.6	22.6
Občania ohrození, postihnutí sociálnym vylúčením	26.8	2.9	8.9	16.9
Rodina a matky s	2.9	8.9	16.9	

deťmi				
-------	--	--	--	--

- **Odobzdanie komplexného materiálu zadávateľovi dňa 30.9.2010**
- **Zpracovanie postrehov Mestského zastupiteľstva v Šali** (Uznesenie č. 3/2011 – XXI.) **pracovnou skupinou** (august - september 2011)

1. 9 Monitorovanie priebehu ďalších etáp procesu KP

Komunitné plánovanie ako proces spracovaním a odovzdaním dokumentu KP zadávateľovi ani zďaleka nekončí. Je to završenie len jednej jeho etapy. V priebehu realizácie je rovnako nevyhnutné sledovať, vyhodnocovať realizačné procesy, implementovať do KP vývojové zmeny /legislatívne, ekonomické/ v komunite, regióne i celej spoločnosti, ktoré v priebehu plánovania neboli známe, ale ktoré sa reálne uskutočnili a flexibilne na ne reagovať tak, aby samotná koncepcia a napĺňanie KP neboli ohrozené a využívať ich pôsobenie smerom k dosiahnutiu stanovených cieľov komunitného plánovania.

Úspech navrhovaného Komunitného plánu bude do značnej miery v realizačnej fáze závislý na organizačnom a riadiacom zabezpečení komunitného plánovania, z čoho vyplýva, že **bolo a bude potrebné:**

- **zverejniť celý dokument** komunitného plánu a vyzvať obyvateľov mesta na verejnú diskusiu a pripomienkovanie k návrhu KP v komunite
- **vytvoriť pozitívne sociálne prostredie** a situáciu v komunite na získanie politickej podpory volených predstaviteľov komunity – schválenie zastupiteľstvom a získanie legitimity a programovej záväznosti
- systémovo **využívať médiá** s ich možnosťami informovanosti o priebehu realizácie Komunitného plánu a ich vplyvu na verejnú mienku komunity - informovať verejnosť komunity mesta vo všetkých druhoch komunálnych masmédií o každom ďalšom kroku, aktivite, činnosti a zmene súvisiacej s realizáciou na napĺňaním KP
- zo strany zadávateľa - odbor školstva, soc. vecí a kultúry MsÚ Šala:
 - **zachovať vytvorené kontakty, komunikáciu a vzťahy** medzi zadávateľom, spracovateľom a zástupcami cieľových skupín aj v realizačnej fáze
 - personálne zabezpečiť sledovanie a monitorovanie všetkých ďalších procesov, koordinovania a komunikácie KP so všetkými dotknutými subjektmi v komunite
 - každoročne **spracovať správu o plnení KP**, predkladať ju sociálnej komisii a zastupiteľstvu mesta Šala a zverejňovať ju v komunálnych masmédiách
 - flexibilne voliť a používať nástroje umožňujúce uskutočniť prípadné zmeny v pôvodnom komunitnom pláne (ak to bude nevyhnutné, alebo výhodné), nástroje odsúhlasíť
- **zachovať nosné prvky procesu plánovania** – pracovné skupiny zamerané na jednotlivé cieľové sociálne kategórie populácie v komunite, ktoré sa na začiatku plánovacích procesov konštituovali spontánne na základe záujmu ako neformálne záujmové občianske štruktúry, ktoré by mali naďalej zotrvať v činnosti aj v realizačnej fáze komunitného plánu
- **zmeniť funkciu zamerania týchto štruktúr** – vystupovali by ako nástroj spoločenskej kontroly a spolupráce komunity, využívajúc potenciál cieľových skupín, ktoré zastupujú s možným personálnym obmieňaním svojich členov
- **uskutočňovanie KP** - začať spracovávanie jednotlivých projektov v rámci realizačných nástrojov

2. Prehľad a interpretácia základných demografických údajov

Pri hodnotení základných demografických charakteristík obyvateľstva mesta Šaľa sa zaoberáme základnými údajmi o demografickej štruktúre obyvateľstva. Pri hodnotení štruktúry obyvateľstva sa vychádza predovšetkým z aktuálnych šetrení (census), pri hodnotení prirodzeného pohybu obyvateľstva je presnejšie vychádzať z priebežnej evidencie obyvateľstva¹. V tejto časti budeme zvlášť uvádzať údaje Štatistického úradu Slovenskej republiky (SSU), pri konštrukcii normatívo neskôr používame údaje z evidencie MsÚ, z našich skúseností je presnejšie pracovať s týmito údajmi.

Základné demografické údaje pre okres Šaľa I. (ŠÚ SR)						
obec / mesto	Stredný stav obyvateľstva spolu	Uzavreté manželstvá	Rozvedené manželstvá	Narodení spolu	Zomrelí úhrn	Prirodzený prírastok
		(sobáše)	(rozvody)			
Diakovce	2282	13	8	17	18	-1
Dlhá nad Váhom	880	2	1	6	9	-3
Hájske	1345	8	0	9	12	-3
Horná Kráľová	1795	7	3	21	28	-7
Kráľová nad Váhom	1675	6	5	10	17	-7
Močenok	4446	11	3	46	58	-12
Neded	3096	17	5	43	53	-10
Selice	2957	19	6	40	39	0
Šaľa	23972	134	101	262	198	62
Tešedíkovo	3748	14	13	33	46	-13
Trnovec nad Váhom	2727	10	11	28	32	-4
Vlčany	3473	6	13	27	43	-16

zdroj: Štatistický úrad SR

Základné demografické údaje pre okres Šaľa II. (ŠÚ SR)					
obec / mesto	Sťahovanie			Celkový	Stav k 31.12
	pristáhovalí	vystáhovalí	prírastok /úbytok	prírastok /úbytok	spolu
Diakovce	117	29	88	87	2328
Dlhá nad Váhom	25	11	14	11	896
Hájske	27	32	-5	-8	1341
Horná Kráľová	4	22	-18	-25	1774
Kráľová nad Váhom	63	22	41	34	1677
Močenok	72	40	32	20	4450
Neded	87	44	43	33	3117
Selice	42	41	1	1	2956
Šaľa	287	558	-271	-209	23890
Tešedíkovo	105	41	64	51	3764
Trnovec nad Váhom	58	22	36	32	2754
Vlčany	72	49	23	7	3480

¹ uvádzané odporúčanie je zo stránky Českého štatistického úradu : www.czso.cz

Základné demografické údaje o meste Šaľa a jeho obyvateľoch

1. Názov obce		Šaľa	
Štatút obce	mesto		
Okres	Šaľa		
Kraj	Nitriansky		
2. Základné demografické údaje		Údaje k 31.12 2008 /zdroj SŠÚ/	Údaje k 31.12 2009 /zdroj MsÚ/
Počet obyvateľov	23 890	23 860	
Rozdelenie počtu obyvateľov podľa mestských častí:	Údaje k 31.12 2009		
- Šaľa (mesto)	15926		
- Veča	7832		
- Hetméň	65		
- Kilič	37		
Veková štruktúra obyvateľov /počet / percentuálny podiel		Údaje k 31.12 2009	
v predproduktívnom veku 0 - 14	3353 / 14,02%		
v produktívnom veku 15 - 59	15011 / 62,91%		
v poproduktívnom veku - nad 60	3644 / 15,27%		
Počet sobášov	128		
Počet rozvodov	73		
Štruktúra obyvateľov starších ako 65 rokov		2 283	
65 - 69	949		
70 - 74	594		
75 - 79	387		
80 - 84	223		
85 - 89	96		
90 a viac	34		
Prirodzený pohyb populácie			
Počet narodení	262	246	
Počet úmrtí	198	205	
Prírastok - úbytok (+/-)	62	40	
Mechanický pohyb populácie - migrácia			
Priťahovaní	287	224	
Odstáňovaní	558	453	
Migračný prírastok - úbytok (+/-)	271	229	
Celkový prírastok - úbytok (+/-)	- 209	- 189	
Národnostné zloženie		podľa posledného sčítania	
Slovenská	80,58%		
Rómska	0,41%		
Maďarská	18,07%		
Česká	0,7%		
Starnutie populácie komunity		2009	
Index starnutia (Počet osôb v poproduktívnom veku k osobám v predproduktívnom veku)	108,68		

Index ekonomického zaťaženia (Počet osôb v predproduktívnom a poproduktívnom veku k osobám v produktívnom)	46,61
Index ekonomickej závislosti mladých ľudí I. (počet osôb v predproduktívnom veku k osobám v produktívnom veku)	22,34
Index ekonomickej závislosti starých ľudí II. (Počet osôb v poproduktívnom veku k osobám v produktívnom veku)	24,28

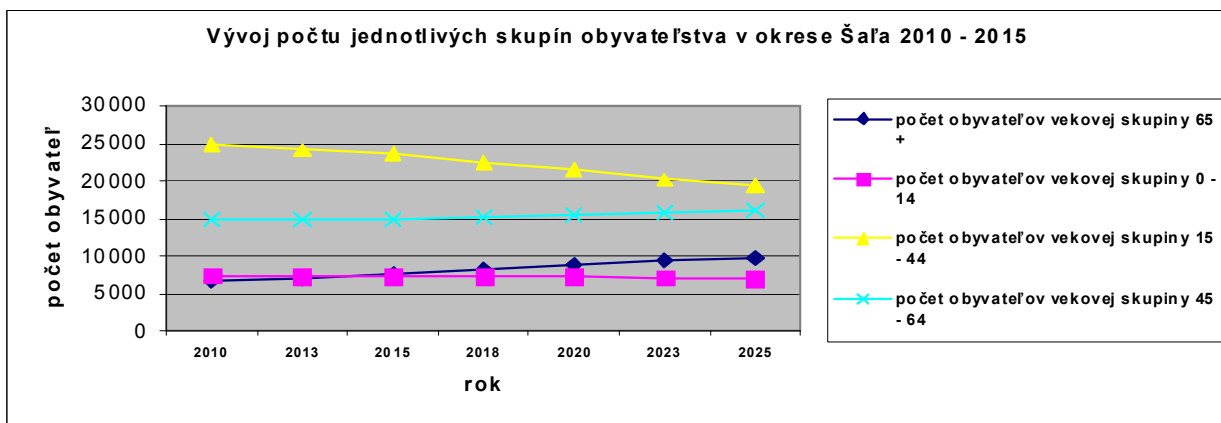
Porovnanie prognózy vývoja prirodzeného prírastku obyvateľstva v okrese Šaľa a v SR v rokoch 2010 - 2025 (Infostat)				
rok	2010	2015	2020	2025
prirodzený prírastok okres Šaľa	-93	-102	-153	-224
prirodzený prírastok SR	4203	4360	-887	-8619

Demografický vývoj v Šali sleduje vývojové trendy v SR ku ktorým patrí:

- **zmeny v reprodukčnom správaní mladej generácie**, prejavujú sa v odkladaní sobášov a pôrodov do vyššieho veku
- **znižovanie počtu narodených detí** (246 v roku 2009), keď veková skupina mladšieho produktívneho veku má z pohľadu prognóz tendencie k výraznému poklesu. Pre okres je pozitívny trend takmer stabilného stavu vo vývoji predproduktívnej skupiny obyvateľstva kde v iných regiónoch dochádza k výraznému poklesu.
- **zvyšovanie počtu a podielu detí narodených mimo manželstva** (160 z celkového počtu narodených detí 246)
- **prirodzený prírastok, resp. úbytok obyvateľstva** daný rozdielom pôrodov a úmrtí zaznamenáva každoročný pokles
 - napriek týmto trendom je zatiaľ situácia v Šali pomerne priaznivá, hoci má klesajúce tendencie (prirodzený prírastok 40 oproti 62 z roku 2008)
 - v porovnaní s úbytkom vo všetkých obciach okresu (pre okres hodnota – 96 oproti predchádzajúcemu roku –93), o desať rokov by sa mal prirodzený úbytok v okrese takmer zdvojnásobiť, demografický vývoj sa tak bude približovať západoeurópskemu modelu
 - pokles prirodzeného úbytku v okrese sleduje vývojové tendencie Bratislavy a približne o 10 rokov predchádza situáciu na Slovensku (po spriemerovaní všetkých regiónov)
- **starnutie populácie bude mať progredujúci trend** - znamená to, že pomery medzi vekovými skupinami detí a starých ľudí (0–14 ročných a 60 ročných a starších) sa čoraz viac menia v prospech staršej zložky populácie. Tento trend však s porovnaním s inými regiónmi nebude výrazný.
 - pre Šalu je **index starnutia** stále pomerne vyrovnaný pre charakteristický pomerne nízky počet seniorov. Index starnutia je 108, 68 čo znamená to, že na 100 detí pripadá 109 osôb vo veku 60 rokov a viac. Index starnutia celého okresu Šaľa je nižší 94, 61, pre vyšší podiel detí. Index starnutia obyvateľstva v celej Slovenskej republike pre rok 2008 bol 66,3. Pomerne priaznivá hodnota indexu starnutia v Šali zrejme vyplýva zo skutočnosti, že sa do Šale v období výraznej industrializácie prisťahovali vtedy veľmi mladé rodiny, ktorých najstarší členovia dnes ešte nedosahujú dôchodkový vek. Hodnota indexu starnutia sa bude podľa prognostických údajov zvyšovať podobným tempom ako na území celej SR.
 - **podiel obyvateľstva 60 a viac ročného** je v Šali 15,27%. Rast počtu a podielu zaznamenáva aj najstaršia zložka populácie (obyvateľstvo vo veku 80 rokov a viac), najmä ženy, ktoré tvoria až dve tretiny tejto vekovej kategórie. V roku 2010 predstavuje v Šali táto najstaršia skupina obyvateľstva podiel 1,47% čo je v porovnaní s celoslovenským priemerom 2,8 % údaj veľmi priaznivý. Táto skupina obyvateľov je najväčším odberateľom sociálnych služieb.
- za predpokladu ďalšieho poklesu plodnosti a nízkeho prírastku obyvateľstva z migrácie (predpokladá sa trend sťahovania mladých rodín do obcí v okrese Šaľa) sa dokonca súčasný nízky prírastok obyvateľstva **môže zmeniť na úbytok a to už v najbližších rokoch.**

- z prognostických údajov pre okres Šaľa vyplýva predpoklad **nárastu počtu seniorov v okrese každých 5 rokov približne o tisíc**, z vekovej štruktúry obyvateľstva Šale možno predpokladať, že nárast počtu seniorov sa bude výraznejšie týkať vidieckeho obyvateľstva, v meste sa podľa vekovej štruktúry do seniorského veku budú dostávať skupiny s pomerne vyrovnaným počtom obyvateľstva. K výraznému nárastu dopytu po zdravotníckych a sociálnych službách by z pohľadu krátkodobých prognóz, ani dlhodobých prognóz nemalo dôjsť. Objem nárastu bude maximálne 300 občanov nad 65 rokov na 5 rokov.
- k charakteristikám menších miest (mestá s počtom obyvateľov okolo 20 tisíc) patrí **väčšia veľkosť domácností**². Táto skutočnosť môže v dôsledku existujúcej sociálnej kohézie v súvislosti so sociálno – zdravotnými službami zohrať pozitívnu úlohu pri koncipovaní domácej opatrovateľskej a ošetrovateľskej starostlivosti za spoluúčasti rodiny.

Základné prognostické údaje pre okres Šaľa pre roky 2010 - 2025 /údaje Infostat/							
rok	2010	2013	2015	2018	2020	2023	2025
celkový počet obyvateľov	53791	53575	53430	53163	52962	52581	52278
prírodný prírastok	-93	-84	-102	-133	-153	-197	-224
migračný prírastok	8	19	26	37	45	55	62
celkový prírastok	-85	-65	-79	-95	-108	-141	-162
počet obyvateľov 0 - 14	7503	7339	7364	7381	7308	7182	7075
počet obyvateľov 15 - 44	24773	24115	23522	22370	21464	20205	19334
počet obyvateľov 45 - 64	14807	14995	15059	15121	15432	15761	16020
počet obyvateľov 65 +	6707	7126	7528	8292	8757	9429	9849
index starnutia	94,61	97,11	102,81	112,34	119,83	131,2	139,19

² podľa <http://www.natur.cuni.cz/~chorvat/bezak1987.htm>

3. Všeobecné opatrenia pre viaceré cieľové skupiny - časť sociálne služby

Opatrenie I.A.1	Garancia kvality poskytovaných sociálnych služieb prostredníctvom systému hodnotenia kvality jednotlivých služieb a ďalších nástrojov v podobe zabezpečenia supervízie, odborných poradenských služieb
Popis východiska opatrenia, charakteristika opatrenia	Zákon č. 448/2008 o soc. službách počíta s povinnosťou subjektov poskytujúcich sociálne služby poskytovať ich v súlade so štandardami kvality. Každý z poskytovateľov soc. služby je povinný garantovať úroveň kvality sociálnych služieb o. i. aj prostredníctvom požadovaného vzdelania a odborných zručností pracovníkov poskytujúcich soc. služby, systémom pravidelnej supervízie, či ďalšieho vzdelávania. Mesto Šaľa prostredníctvom odboru školstva, soc. vecí a kultúry dozrie, aby všetky subjekty, ktoré soc. služby s príspevkom samosprávy poskytujú tieto kritériá napĺňali aj v praxi. Občanovi odkázanému na sociálnu službu tak poskytne maximálne záruky kvalitných služieb.
Predpokladaný dopad	Vytvorenie systému komplexných kontinuálnych sociálnych služieb reflektujúcich potreby klientov. Zabezpečenie ich odborného, flexibilného a efektívneho fungovania.
Predpokladaní partneri na zaistenie služieb	<p>Systém hodnotenia kvality poskytovaných soc. služieb nastavuje MPSVaR SR prostredníctvom štandardov kvality, pričom určuje aj kontrolné mechanizmy. V kontexte poskytnutého príspevku na poskytovanie tej ktorej soc. služby realizuje kontrolu kvality aj VÚC, resp. samospráva mesta Šaľa (odbor školstva, soc. vecí a kultúry MsÚ v Šali).</p> <p>Partnerskými organizáciami v oblasti rozvoja odbornosti (ďalšieho vzdelávania a supervízie) môžu byť neziskové organizácie :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rada pre poradenstvo v sociálnej práci (www.rpsp.sk) • Asociácia supervízorov a sociálnych poradcov (www.assp.sk) • Inštitút ďalšieho vzdelávania sociálnych pracovníkov (www.ivsp.sk)
Časový harmonogram	Priorita pre roky 2012 – 2016, resp. nasledujúce obdobie (pravidelne, každoročne).
Predpokladané finančné zdroje	Náklady na zabezpečenie plnenia kritérií štandardov poskytovaných soc. služieb sú súčasťou rozpočtov subjektov, ktoré soc. služby poskytujú.
Opatrenie I.A.2	Zabezpečenie dostatočnej kapacity opatrovateľskej služby vzhľadom na aktuálne potreby občanov odkázaných na daný typ služby (seniorov, občanov so zdravotným postihnutím)
Popis východiska opatrenia, charakteristika opatrenia	<p>Vzhľadom na nedostatkovosť tejto služby a demografický vývoj populácie je potrebné plánovať posilnenie kapacity opatrovateľskej služby (mesto poskytuje službu v súčasnosti 118 občanom, podľa prepočtov by ju malo dostávať 171 občanov).</p> <p>Táto služba umožňuje občanovi zotrvať čo najdlhšie v prirodzenom prostredí. Zo strany občanov je výrazný dopyt aj po intenzívnejšej ako 8 hodinovej službe, opatrovateľskú službu by privítali aj občania s výraznejším stupňom závislosti, ktorí potrebujú opatrovateľskú službu s vyššou hodinovou dotáciou (niektorí až 24 hodinovú službu). Rovnako vyvstal dopyt po nepretržitej opatrovateľskej službe v domoch s opatrovateľskou službou – 24 hodín a aj počas víkendov a sviatkov. Keďže sa zdravotný stav obyvateľov DOS zhoršuje do budúcnosti by z pohľadu potrieb občana (možnosť zotrvať vo svojom nájomnom byte) bolo veľmi vhodným plánovanie nepretržitej služby.</p> <p>Dopyt po tomto druhu služby potvrdil aj marketingový prieskum OSS mesta Šaľa (jún-júl 2011), keď až 30,4% zúčastnených označilo ako eminentný záujem o opatrovateľskú službu (96 z 316 respondentov z radov seniorov).</p>
Predpokladaný	Zabezpečenie operatívnej, efektívnej, ekonomickej služby seniorom

dopad	s ľahkým až stredným stupňom závislosti odkázaným na pomoc v rozsahu presne reflektujúcom ich potreby. Umožnenie ich pobytu v prirodzenom prostredí aj občanom s vysokým stupňom závislosti ak tento typ služby lepšie pokrýva občanova potreby. Spokojnosť občanov a ich rodín, keďže po tejto službe je u samotných občanov vysoký dopyt.
Predpokladaná kapacita služieb	Podľa prepočtu normatífov by mal byť objem terénnych opatrovateľských služieb a služieb ambulantných (denné stacionáre) komponovaný tak, aby poskytoval služby pre nasledovný počet klientov: rok 2012 - 171 miest (súčasný stav predstavuje 118 klientov opatrovateľskej služby) rok 2015 - 187 miest rok 2020 - 217 miest rok 2020 - 244 miest Ambulantné služby (denný stacionár) by mali podľa prepočtov normatífov slúžiť približne pre 30 - 40 klientov (dopyt po týchto službách bude možné sledovať až po ich etablovaní v komunite). Poznámka: normatív = vzorec pre výpočet predpokladaného počtu odkázaných na daný typ služby podľa ukazovateľov dosiahnutých v predchádzajúcom období, predpokladov odkázanosti s ohľadom na vek, zdravotný stav, regionálne podmienky.
Časový harmonogram	Priorita pre celé obdobie rokov 2012 - 2016, resp. nasledujúce po ňom.
Predpokladané finančné zdroje	Vývoj dopytu po službe predpokladá v najbližšom období medziročné navýšenie počtu opatrovateliek o 10-15 (opatrovaných 10 - 20 nových klientov). Mzdové náklady na jednu opatrovatelku predstavujú ročne 7 000 €. Ročné navýšenie nákladov v závislosti od počtu odkázaných na opatrovateľskú službu.
Predpokladaní partneri na zaistenie služieb	<ul style="list-style-type: none"> odbor školstva, soc. vecí a kultúry MsÚ v Šali OSS mesta Šaľa neverejný poskytovateľ opatrovateľskej služby (Slovenská katolícka charita...)
Opatrenie I.A.3	Zaistenie dostatočnej kapacity odľahčovacích, respitných služieb
Popis východiska opatrenia, charakteristika opatrenia	Služby poskytované osobám, ktorým sú inak poskytované služby v prirodzenom prostredí prostredníctvom ich rodiny, umožňujú starajúcej sa fyzickej osobe, prípadne rodine oddych a krátkodobé poskytnutie terénnych, ambulantných, prípadne pobytových služieb. Táto služba je určená aj pre občanov, na ktorých je poberaný príspevok za opatrovanie (ktorý môže poberať rodina ale aj iný občan - zabezpečenie starostlivosti o bezdetných občanov) - týmto občanom môže byť odľahčovacia služba poskytnutá na maximálne 30 dní ročne. Je vhodné, aby sa táto forma služby poskytovala v rámci fungujúceho Zariadenia opatrovateľskej služby (ZOS), ktoré v meste zatiaľ chýba.
Predpokladaný dopad	Podpora rodinných príslušníkov v starostlivosti o ich člena, ktorý môže vďaka ich pomoci napriek zníženej sebestačnosti zotrvať v prirodzenom prostredí. Poskytovateľ rezidenčných služieb typu ZOS (tento typ zariadenia v meste zatiaľ nie je), ktorý zároveň umožní víkendové odľahčovacie pobyty seniorom žijúcim v rodinách. Novo zriadené ZOS by malo mať vyhradenú časť svojej kapacity na poskytovanie krátkodobých (víkendových, týždenných) pobytov pre občanov odkázaných na pomoc. Rovnako aj terénne a ambulantné služby treba nastaviť na prijímanie klientov na krátkodobé služby odľahčovacieho typu.
Predpokladaná kapacita služieb	Odľahčovaciu službu využije na krátkodobý pobyt približne 70 - 80 občanov ročne (podľa odporúčaní publikácii Socioklubu).
Predpokladaní partneri na zaistenie služieb	<ul style="list-style-type: none"> OSS mesta Šaľa, prípadne iný subjekt prevádzkujúci novozriadené zariadenie pre seniorov, ktorého súčasťou by malo byť aj zariadenie opatrovateľskej služby neverejní poskytovatelia pričom by danú službu mohli

	poskytovať napr. prevádzkovatelia denných stacionárov
Časový harmonogram	Závislé od otvorenia prevádzky nového ZpS (predpoklad začiatku prevádzky od roku 2013).
Predpokladané finančné zdroje	Finančné krytie súčasťou položky spojenej s činnosťou Zariadenia pre seniorov.
Opatrenie I.A.4	Obnovenie fungovania prepravnej služby , podpora jej využívania zvýšením informovanosti
Popis východiska opatrenia, charakteristika opatrenia	Prepravná služba umožňuje občanovi žijúcemu v prirodzenom prostredí rodiny zabezpečiť si nezávislosť v doprave do zdravotného zariadenia, k lekárovi, prípadne do denného centra bez závislosti na príbuzných, resp. stupňa mobility. Z analýzy vyplynulo, že táto služba fungovala v meste v minulosti štyri mesiace a následne bola pre nedostatok finančných prostriedkov (dotácia z VÚC) zrušená. O uvedenú službu je medzi občanmi odkázanými na soc. služby veľký záujem, čoho dôkazom je aj prieskum OSS mesta Šaľa, keď 21% respondentov ankety uvidelo prepravnú službu ako tú, ktorá im v meste Šaľa najviac absentuje. Dôvodom nárastu záujmu je aj potreba zhoršenie prístupu zdravotnej starostlivosti (potreba cestovania do okolitých miest).
Predpokladaný dopad	Občan má možnosť pri pomerne nízkych platbách samostatne sa dopraviť do zdravotného zariadenia, k lekárovi, prípadne do zariadenia soc. služieb (denného centra, denného stacionára a pod.).
Predpokladaní partneri na zaistenie služieb	<ul style="list-style-type: none"> odbor školstva, soc. vecí a kultúry MsÚ v Šali OSS mesta Šaľa neverejný poskytovateľ prepravnej služby
Časový harmonogram	Priorita pre rok 2015, s dobou realizácie aj v nasledujúcom období.
Predpokladané finančné zdroje	Štruktúra výdavkov: <ul style="list-style-type: none"> náklady na kúpu motorového vozidla (možnosť využitia projektových zdrojov) náklady na mzdu vodiča náklady na pohonné hmoty
Opatrenie I.A.5	Vytvorenie centra komunitnej rehabilitácie – rehabilitačného strediska
Popis východiska opatrenia, charakteristika opatrenia	Vybudovanie nového zariadenia pre seniorov vytvorí priaznivý potenciál pre možné otvorenie centra komunitnej rehabilitácie – komunitného strediska pre poskytovanie komplexných služieb sociálnej rehabilitácie a fyzioterapie. Seniori, občania so zdravotným postihnutím tak budú mať možnosť využívať v dohodnutom čase služby rehabilitačného oddelenia (podľa odporúčaní lekára).
Predpokladaný dopad	Služba rehabilitácie, prípadne komplexnej sociálnej rehabilitácie je bližšie k občanovi, dopĺňa mozaiku soc. služieb o jej dôležitú súčasť.
Predpokladaní partneri na zaistenie služieb	<ul style="list-style-type: none"> OSS mesta Šaľa, resp. subjekt prevádzkujúci novozriadené zariadenie pre seniorov poskytujúce viac druhov služieb Podobné centrum funguje v DSS na Mokrohájskej ulici v Bratislave
Časový harmonogram	Závislé od otvorenia prevádzky nového ZpS, predpokladá sa časové datovanie realizácie opatrenia po otvorení zrekonštruovaného zariadenia pre seniorov, t. j. rok 2013.
Predpokladané finančné zdroje	Priame platby klientov, prípadne riešené cez zdravotnú poisťovňu, pričom možno počítať s 1/3 pracovným úväzkom sociálneho pracovníka.
Opatrenie I.A.6	Vytvorenie sociálno - poradenského centra poskytujúceho komplexný poradenský servis pre občanov mesta
Popis východiska opatrenia, charakteristika opatrenia	Oblasť sociálneho poradenstva (základného, no najmä špecializovaného) nie je v meste Šaľa dostatočne pokrytá. Podpora vzniku špecializovaného poradenského centra pre občanov mesta zriadeného na MsÚ (poradca s akreditáciou na špecializované sociálne poradenstvo) sa javí ako veľmi dôležitá súčasť rámca služieb pre občanov. Poradca by mal okrem poradenstva na MsÚ zároveň

	zabezpečovať vo vyhradených hodinách (raz za týždeň) aj sociálne poradenstvo v každom z denných centier pre seniorov.
Predpokladaný dopad	Občanovi budú poskytnuté komplexné odborné informácie kompetentnou osobou, ktorá spĺňa odborné predpoklady (vzdelanie, prípadne akreditácia na špecializované poradenstvo), čo zvýši jeho informovanosť, resp. zjednoduší riešenie krízových sociálnych situácií.
Predpokladaná kapacita služieb	Konzultácie – poskytovanie odborného poradenstva občanom mesta z radov seniorov, ľudí so zdravotným postihnutím, občanov ohrozených sociálnym vylúčením, či rodín s deťmi.
Predpokladaní partneri na zaistenie služieb	<ul style="list-style-type: none"> odbor školstva, soc. vecí a kultúry MsÚ v Šali OSS mesta Šaľa (poskytovanie soc. poradenstva v denných centrách)
Časový harmonogram	Priorita pre rok 2012 (začatie realizácie opatrenia, s tým, že bude realizované počas celej doby).
Predpokladané finančné zdroje	<p>I. Sociálno-poradenské centrum</p> <p>Mzdové náklady na plat jedného sociálneho pracovníka, ktorý by posilnil referát soc. vecí MsÚ (VŠ vzdelanie II. stupňa – soc. práca), kombinovaná pracovná náplň :</p> <ul style="list-style-type: none"> 2/3 úväzku bude predstavovať poskytovanie sociálneho poradenstva (MsÚ, denné centrá) 1/3 úväzku bude tvoriť projektová činnosť (príprava a implementácia projektov) <p>Poznámka:</p> <ul style="list-style-type: none"> v rámci zmeny organizačnej štruktúry MsÚ v Šali možno počítať s využitím už existujúcich ľudských zdrojov, t. j. už pracujúci zamestnanec MsÚ predpokladaná výška nákladov spolu 9 000 €/rok <p>II. Mediálna podpora informovanosti</p> <p>Počíta s využitím nasledovných nástrojov:</p> <ul style="list-style-type: none"> brožúra, resp. letáky – sprievodca soc. službami v meste Šaľa (využitie finančných prostriedkov získaných z grantov)
Opatrenie I.A.7	Tvorba bytovej politiky mesta podporujúcej občanov so zdravotným postihnutím, ľudí odkázaných na služby azylového bývania, resp. rodiny s deťmi z nízko príjmových rodín a jej realizácia v praxi
Popis východiska opatrenia, charakteristika opatrenia	<p>Mestu Šaľa výrazne absentuje vypracovaný systém bytovej politiky, ktorej súčasťou by boli zdefinované oblasti podpory bývania vyššie uvedených skupín obyvateľov mesta, konkrétne:</p> <ul style="list-style-type: none"> bytová politika podporujúca občanov, ktorí sa ocitli v nepriaznivej sociálnej situácii z dôvodov svojho zdravotného postihnutia (chránené bývanie, bezbariérové byty) zabezpečenie azylového bývania vo forme azylových domov, zariadení núdzového bývania (domy pre osamelých rodičov), resp. zabezpečenia systému na seba nadväzujúcich stupňom bývania rodín a jednotlivcov odkázaných na pomoc v oblasti bývania (nocľahárne – útulky – ubytovne – byty nižšieho štandardu)
Predpokladaný dopad	Riešenie sociálnej situácie občanov, ktorí sú odkázaní na bezbariérový sociálny byt, azylové bývanie, resp. systém sociálneho bývania. Dobre nastavený systém bytovej politiky umožňuje oveľa efektívnejšie a adresnejšie riešenie problémovej situácie odkázaného obyvateľa na pomoc.
Predpokladaní partneri na zaistenie služieb	<ul style="list-style-type: none"> odbor školstva, soc. vecí a kultúry MsÚ Šaľa komisia pre sociálne, zdravotné a bytové otázky odborníci z radov tretieho sektora žijúci v meste
Časový harmonogram	Priorita pre celé obdobie rokov 2012-16, resp. nasledujúce obdobie.
Predpokladané finančné zdroje	<ul style="list-style-type: none"> rozpočet mesta Šaľa projektové zdroje štrukturálne fondy EÚ, štátny rozpočet SR, ŠFRB
Opatrenie I.A.8	Podpora zapojenia neverejných poskytovateľov do systému poskytovaných sociálnych služieb

<p>Popis východiska opatrenia, charakteristika opatrenia</p>	<p>Pri mapovaní sociálnych služieb bola zistená veľmi slabá pozícia neverejných poskytovateľov na trhu sociálnych služieb. Je potrebné zadefinovať priestor v systéme služieb, ktorý doteraz nebol vyplnený mestskou príspevkovou organizáciou, prípadne služby v ktorých by mal neverejný poskytovateľ vyššiu odbornú garanciu ako OSS. Ide o služby, ktorých kvalitné pokrytie je potrebné pre vytvorenie systému komplexných služieb, predovšetkým o :</p> <ul style="list-style-type: none"> • terénne služby pre seniorov a zdravotne postihnutých (opatrovateľská služba) • rezidenčné služby typu zariadenia opatrovateľskej služby, zariadenia pre seniorov s vyšším štandardom služieb – penziónového typu • doplnkové služby (prepravná služba, odľahčovacia služba) • služby typu denného centra pripravujúce mládež s postihnutím na prácu v chránených dielňach, chránené dielne pre dospelých s postihnutím, zariadenia podporovaného bývania pre ľudí s postihnutím • azylové služby pre rodiny s deťmi ohrozené sociálnym vylúčením rozšírené o služby zamerané na ochranu nenarodeného života, zariadenie núdzového bývania • viacstupňové nízkoprahové služby pre občanov ohrozených sociálnym vylúčením (nocľaháreň a útulok pre ľudí bez domova, denné centrum) <p>Mesto môže vhodne stanoviť podmienky pre prevádzkovanie takýchto služieb tak, aby bol vybraný profesionálny neverejný poskytovateľ. Zároveň môže vytvoriť vhodne nastavený systém spolufinancovania, ktorým otvorí priestor pre vstup neverejných poskytovateľov.</p>
<p>Predpokladaný dopad</p>	<p>Vytvorenie systému komplexných kontinuálnych sociálnych služieb.</p>
<p>Predpokladaní partneri na zaistenie služieb</p>	<ul style="list-style-type: none"> • odbor školstva, soc. vecí a kultúry MsÚ v Šali • komisia pre sociálne, bytové a zdravotné otázky • neverejní poskytovatelia sociálnych služieb
<p>Časový harmonogram</p>	<p>Postupné zapájanie neverejných poskytovateľov do systému poskytovania sociálnych služieb počas rokov 2012 – 2016, rovnako aj v ďalšom období.</p>
<p>Predpokladané finančné zdroje</p>	<p>V závislosti od služieb, ktoré by neverejní poskytovatelia poskytovali, financovanie samosprávou zákonom stanovených príspevkov súvisiacich s poskytovaním služieb definovaných v zákone č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách.</p> <p>Potreba vyhľadávania finančných zdrojov z grantových výziev EÚ, štátneho rozpočtu (národné projekty), finančné zdroje z rozpočtu mesta (súvisiace s podporou týchto organizácií, poskytovaním soc. služieb).</p>
<p>Opatrenie I.A.9</p>	<p>Zabezpečenie dlhodobého fungovania skupín komunitného plánovania, pravidelná aktualizácia komunitného plánu soc. služieb</p>
<p>Popis východiska opatrenia, charakteristika opatrenia</p>	<p>Pri komunitnom plánovaní má veľký význam udržanie fungovania pracovných skupín nielen počas tvorby komunitného plánu ale aj počas sledovania implementácie jeho jednotlivých opatrení. Občania tak majú možnosť byť aktívni pri hľadaní spôsobov riešenia problémov mesta a pri hľadaní zdrojov na realizáciu jednotlivých opatrení. Pracovné skupiny by mali pracovať na báze poradného orgánu mesta.</p>
<p>Predpokladaný dopad</p>	<p>Aktívny podiel občanov na napĺňaní cieľov a konkrétnych opatrení komunitného plánu.</p>
<p>Predpokladaní partneri na zaistenie služieb</p>	<ul style="list-style-type: none"> • odbor školstva, soc. vecí a kultúry MsÚ Šaľa • riadiaca skupina procesu komunitného plánovania • aktívni členovia skupín komunitného plánovania
<p>Časový harmonogram</p>	<p>Pravidelne, každoročne.</p>
<p>Predpokladané finančné zdroje</p>	<p>S opatrením nie sú spojené žiadne finančné náklady. Priestor pre stretnutia pracovných skupín (MsÚ v Šali).</p>

3.1 Všeobecné opatrenia pre viaceré cieľové skupiny - časť podporné služby

Opatrenie I.B.1	Vytvorenie Komunitného centra pre realizáciu aktivít treťosektorových organizácií
Popis východiska opatrenia, charakteristika opatrenia	V meste začínajú fungovať malé treťosektorové organizácie angažujúce sa v oblasti pomoci zdravotne postihnutým, rodinám s deťmi, či sociálne vylúčenému obyvateľstvu. Rovnako však aj subjekty venujúce sa podpore mládežníckych aktivít. Mnohé zápasia s hľadaním vyhovujúcich priestorov pre realizáciu svojich aktivít.
Predpokladaný dopad	Mesto by vyčlenením priestoru na komunitné centrum vytvorilo vhodné podmienky na rozvoj aktivít a tým pokrytie služieb, ktoré v meste chýbajú.
Predpokladaní partneri na zaistenie služieb	<ul style="list-style-type: none"> odbor školstva, soc. vecí a kultúry MsÚ Šaľa komisia pre sociálne, zdravotné a bytové otázky treťosektorové organizácie, svojpomocné skupiny obyvateľov mesta
Časový harmonogram	Priorita pre obdobie 2017 – 2021.
Predpokladané finančné zdroje	Predpokladaná štruktúra výdavkov: <ul style="list-style-type: none"> adaptácia objektu, interiérové vybavenie, pracovník zodpovedný za činnosť KC, náklady spojené s prevádzkou zariadenia – energie rozpočet mesta Šaľa, možnosť získania grantových zdrojov
Opatrenie I.B.2	Vytvorenie pracovnej pozície koordinátora komunitných aktivít a projektového manažéra
Popis východiska opatrenia, charakteristika opatrenia	Pri mapovaní bolo zistené, že mesto nemá odborníka v sociálnej oblasti, ktorý by sa špecializoval na písanie projektov, poradenstvo pri príprave projektov a ich implementáciu. Možno predpokladať, že predovšetkým z týchto dôvodov boli projektové financie v sociálnej oblasti v meste minimálne využívané. Percento podielu mestského rozpočtu na sociálnu oblasť nie je dostačujúce na financovanie všetkých aktivít. S ohľadom na dosiahnutie kvalitných sociálnych služieb, vzniká čoraz väčšia potreba získavania financií z iných, doplnkových zdrojov. Sociálna práca je komplikovaný a široký odbor, pre tvorbu kvalitných projektov, ktoré majú potenciál uspieť pri výbere je potrebné uzavrieť spoluprácu s odborníkmi v sociálnej oblasti. Projektový pracovník by mal súčasne na starosti rozvoj aktivít v komunitnom centre, jednalo by sa o kumulovanú funkciu.
Predpokladaný dopad	Vytvorenie možnosti realizovať rôzne projekty - získavať väčšie množstvo financií na sociálnu oblasť z verejných i neverejných zdrojov, možnosť podieľať sa na zaujímavých odborných projektoch a tým zvýšiť úroveň sociálnych služieb v meste.
Predpokladaní partneri na zaistenie služieb	<ul style="list-style-type: none"> odbor školstva, soc. vecí a kultúry MsÚ v Šali komisia pre sociálne, bytové a zdravotné otázky poskytovatelia soc. služieb na území mesta Šaľa
Časový harmonogram	Priorita pre obdobie 2017 – 2021.
Predpokladané finančné zdroje	<ul style="list-style-type: none"> celý úväzok pre nového pracovníka referátu soc. vecí, ktorý by spĺňal požadované kritériá (VŠ vzdelanie v odbore soc. práca + skúsenosti s prípravou soc. projektov) mzdové náklady by na novoprijatého pracovníka referátu soc. vecí MsÚ s uvedeným vzdelaním predstavovali ročne výšku 9 000 € Možnosti na zaistenie danej pozície: <ul style="list-style-type: none"> na dohodu, či mandátnu zmluvu kontrahovať externého spolupracovníka, ktorý by však mal dobre poznať systém sociálnych služieb v Šali

	<ul style="list-style-type: none"> • zamestnať nového, vysokoškolsky vzdelaného sociálneho pracovníka ako výkonného pracovníka odboru školstva, soc. vecí a kultúry MsÚ Šaľa, ktorého časť pracovnej náplne by tvorilo okrem vedenia komunitného centra práve písanie projektov v sociálnej oblasti
--	--

4. Seniori

4.1 Vymedzenie cieľa rozvoja služieb pre seniorov

Služby určené cieľovej skupine seniorov sú poskytované občanom, ktorí dosiahli vek priznania starobného dôchodku a dostali sa do sociálnej situácie, kedy z dôvodov svojho zdravotného stavu vyžadujú podporu inej osoby. V prípade, že pre svoju sociálnu situáciu alebo závažnosť svojho zdravotného stavu nemôžu túto podporu získať prirodzenou podporou svojej rodiny, stávajú sa potenciálnymi odberateľmi niektorého druhu špecifických služieb pre seniorov.

Pre účely tejto analýzy je za cieľovú sociálnu skupinu považovaná sociálna skupina seniorov, presnejšie poberateľov starobného dôchodku starších ako 65 rokov. Publikácie českej organizácie Socioklub, ktorá sa venuje metodikám komunitného plánovania, odporúčajú používať tento vek ako smerodajnú dolnú vekovú hranicu skupiny pri plánovaní počtu miest pre jednotlivé typy služieb pre seniorov. Vo vekovej skupine 60 – 65 rokov je smerodajný parameter pre plánovanie sociálnych služieb (percento závislosti) zanedbateľný v porovnaní s celou skupinou seniari.

Pri koncipovaní návrhu kapacity služieb pre starších občanov budeme vychádzať pre ich relevantnosť z normatívo³, ktoré boli koncipované a neskôr priebežne aktualizované Socioklubom. V tejto štúdii používame normatívy pre rok 2010. Používanie českých normatívo³ pre konštrukciu siete sociálnych a s nimi súvisiacich služieb nám bolo odporúčané⁴ nakoľko vplyvy podmieňujúce sociálnu závislosť obyvateľstva a jeho zdravotný stav sú v Čechách a na Slovensku veľmi podobné.

Prvá časť analýzy, na základe demografických údajov o stave obyvateľstva pomocou normatívo³ vybavenosti sociálnymi službami vymedzuje návrh počtu miest v jednotlivých typoch sociálnych služieb. Druhá časť analýzy mapuje terén, aby zistila kapacitu existujúcich sociálnych služieb, ich využitie obyvateľmi mesta, počet obyvateľov, ktorým je poskytovaná služba v okolitých mestách a obciach, ak boli obyvateľmi sledovaného mesta pred nástupom do rezidenčného zariadenia. Kapitola prináša odporúčania rozvoja služieb pre seniorov v meste. Základné ciele odporúčaní korešpondujú s údajmi, ktoré boli obsiahnuté vo SWOT analýze spracovanej na stretnutí pracovnej skupiny pre oblasť seniari. Tieto ciele sú rozpracované do konkrétnych opatrení. Podkladom pre ne sú výstupy analýzy, ktoré porovnávajú kapacitu existujúcich služieb, rozsah poskytovaných služieb a potrebnú kapacitu zistenú na základe normatívo³. Pri návrhoch týchto opatrení vychádzame zo súčasných trendov rozvoja sociálnych služieb s dôrazom na ich kvalitu. Je potrebné, aby senior ako klient sledovaných sociálnych služieb a jeho rodina boli vnímaní ako subjekt a služby boli komponované cielene a úmerne ich aktuálnym potrebám.

V súvislosti s aktuálnymi demografickými, ekonomickými údajmi, spoločensko - politickými podmienkami a najnovšími vývojovými trendmi v oblasti poskytovania sociálnych služieb pri koncipovaní návrhu rozvoja služieb pre seniorov zohľadňujeme nasledovné skutočnosti:

1. Terénne služby sa stávajú ťažiskovou službou

Východisko: pokračujúca reforma verejnej správy, priority vývoja sociálnych služieb stanovené zákonom 448/2008 O sociálnych službách :

- **deinštitucionalizácia, normalizácia, transformácia,**
- presun služieb **čo najbližšie k občanovi a k jeho prirodzenému spôsobu života**
- najrýchlejšie sa rozvíjajúca oblasť sociálnych služieb v európskych krajinách
- rozvoj kvality bývania a rozvoj zdravotníckych technológií umožňuje presunúť väčší rozsah starostlivosti do domácností občanov

³ Publikácia: Průša a kol. : Obce, města, regiony a sociální služby, Praha, Socioklub, 1997

⁴ Odporúčania na základe konzultácie s Doc. Petrom Spišiakom z katedry humánnej geografie Prírodovedeckej fakulty Univerzity Komenského

<ul style="list-style-type: none"> • nižšie verejné výdavky na terénne služby ako na rezidenčné služby (vysoké náklady na zmenu prevádzku, na nájom a energie)
<p>Charakteristika služieb:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dôraz kladený na rozvoj starostlivosti o občanov v ich vlastných domácnostiach • služba výrazne preferovaná prijímateľmi služieb⁵ – seniormi
<p>2. Flexibilita - tvorba služieb na mieru potrebám občana</p>
<p>Východisko: zákon 448/2008 O sociálnych službách ponúka celú škálu sociálnych služieb pre seniorov podľa rozsahu závislosti občana na pomoci inej osoby⁶</p>
<p>Charakteristika služieb:</p> <ul style="list-style-type: none"> • okrem sumárneho údaja o počte miest pre celú sociálnu skupinu seniorov uvedieme aj jemnejšie rozdelenie vekových kategórií podľa rozsahu závislosti občana na pomoci inej osoby. Takáto dôslednejšia kategorizácia závislosti občana umožňuje presnejšie definovať jeho potreby a nachádzať spôsoby ich uspokojovania spôsobom šitým na mieru konkrétneho občana, jeho rodiny a ich situácii a nevnímať ich iba v rámci dvojpolového systému terénne služby – rezidenčná starostlivosť.
<p>3. Podpora účasti neverejných poskytovateľov v systéme sociálnych služieb pre seniorov</p>
<p>Východisko: zákon 448/2008 O sociálnych službách definuje štandardy kvality sociálnych služieb a princípy komunitnej sociálnej práce.</p>
<p>Charakteristika služieb:</p> <ul style="list-style-type: none"> • neverejní poskytovatelia – treťosektorové organizácie môžu veľmi priaznivo rozšíriť spektrum sociálnych služieb, predovšetkým pokiaľ ide o služby charakteru: <ul style="list-style-type: none"> ○ terénnych služieb, denných stacionárov, komunitných centier ○ služieb sociálneho poradenstva, sociálnej prevencie a krízovej intervencie pre seniorov a ich rodiny
<p>4. Rezidenčné služby s nízkou kapacitou a dobrým prepojením s komunitou</p>
<p>Východisko: zákon 448/2008 O sociálnych službách odporúča pri koncipovaní nových rezidenčných služieb vytvárať služby s kapacitou do 40 obyvateľov, tieto služby majú byť dobre napojené na komunitu. Zákon ukladá zriaďovateľom vytvárať pre prijímateľov služieb individuálne plány rozvoja. V trendoch novej investičnej výstavby v oblasti rezidenčných zariadení je prioritou zvyšovanie občianskeho komfortu pre ich obyvateľov a nie predchádzajúca orientácia na zvyšovanie celkového počtu miest v zariadeniach.</p>
<p>Charakteristika služieb:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nízko kapacitné služby (do 40 obyvateľov) podporujú: <ul style="list-style-type: none"> ○ zachovanie rodinnej atmosféry v zariadení sociálnych služieb ○ prácu s občanom princípom individuálneho plánovania s možnosťou čo najdlhšieho udržania zachovalých schopností a zručností a rozvoja v ním vybraných aktivitách ○ otvorenosť rezidencie komunite (prepojenie s dobrovoľníckymi aktivitami, službami neziskových organizácií, využívanie služieb v komunite)
<p>5. Systém permanentného vzdelávania pracovníkov v sociálnych službách</p>
<p>Východisko: v zákone 448/2008 O sociálnych službách má permanentné odborné vzdelávanie pracovníkov v sociálnych službách významnú pozíciu. Je predpokladom pre poskytovanie kvalitných služieb, vychádzajúcich z potrieb klienta a jeho rodiny.</p>
<p>Charakteristika služieb:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pracovník s prehľadom o nových trendoch v sociálnych službách dokáže lepšie

⁵ Vo výskume uvádzanom českým MPSV (Janata, 1999) sa uvádza, že až 55,2 percenta občanov, preferuje, v prípade ak by sa o seba pre chorobu alebo starobu nemohli starať, terénne služby poskytované v ich vlastnom byte za pomoci rodiny, v kombinácii s pomocou sociálnej služby. Ako ďalšie odpovede v poradí boli: život v zariadení opatrovateľskej služby 13,4%, v penzióne pre dôchodcov 12,7%, kým v domove dôchodcov si želalo byť iba 5,8%. V tejto súvislosti je potrebné uviesť aj ďalšie dôležité údaje vyplývajúce s uvádzaných štatistických výskumov. Približne 5% občanov v seniorskom veku nemá nikoho z blízkych kto by sa o nich postaral. Pokiaľ ide o zloženie domácností, s narastajúcim vekom výrazne stúpa podiel občanov žijúcich osamelo (skupina 65 –69 ročných 40%, v skupine 80 a viac ročných až dve tretiny).

⁶ Príloha 1 : Moduly jednotlivých úrovní sociálnych služieb v starostlivosti o osoby závislé na pomoci inej osoby, podľa (Průša 1997)

- reagovať na potreby klienta,
- organizácia so vzdelanými pracovníkmi poskytuje služby ekonomickejšie
- prevádzkovateľ deklaruje poskytovaním vzdelávania pracovníkom svoj záujem o kvalitné služby pre klientov, záujem o ich profesionálny rast pracovníkov a záujem o ochranu pracovníkov pred rutinou a syndrómom vyhorenia

4. 2 Zoznam účastníkov pracovnej skupiny seniori

Pracovná skupina - Seniori	Cieľová skupina - Seniori	
	meno	inštitúcia
	Lubor Gáll	OSS mesta Šaľa
	Ľudovít Dojčan	SZZP, z. o. Šaľa
	Rudolf Kuklovský	MsÚ Šaľa
	Milena Veresová	poslankyňa MsZ v Šali
	Lada Vyhňáliková	Zariadenie pre seniorov Šaľa
	Elena Semetková	DOS Šaľa
	Drahoslava Benčíková	DOS Veča
	Sestra Lujza	Arcidiecézna charita Trnava
	Mária Hrabovská	Denné centrum pre seniorov č. 1 Šaľa
	Mária Valeková	Denné centrum pre seniorov č. 3 Veča
	Mária Barčáková	zástupkyňa cieľovej skupiny
	Eva Takáčová	zástupkyňa cieľovej skupiny
	Juliana Petříková	zástupkyňa cieľovej skupiny
	Mária Galbavá	zástupkyňa cieľovej skupiny
	Katarína Zlátiková	zástupkyňa cieľovej skupiny
	Júlia Hučková	zástupkyňa cieľovej skupiny
	Rozália Kasková	zástupkyňa cieľovej skupiny
	Mária Ištvánová	zástupkyňa cieľovej skupiny
	Ján Kostyál	zástupkyňa cieľovej skupiny
	Mária Brčáková	zástupkyňa cieľovej skupiny
	p. Hornáková	zástupkyňa cieľovej skupiny
	p. Čagáneková	zástupkyňa cieľovej skupiny
	členovia denných centier v Šali	

4. 3 Analýza k návrhu rozvoja sociálnych služieb pre seniorov

Na základe dostupných údajov o počte obyvateľstva (údaje - MsÚ) možno zo známych percentuálnych podielov miery závislosti osôb jednotlivých vekových kategórií navrhnúť nasledujúce normatívy vybavenosti územných celkov službami sociálnej starostlivosti v závislosti na veku osoby a miere jej závislosti.

Údaje vymedzujúce potrebu sociálnych služieb vo väzbe na mieru závislosti a vek seniorov pre seniorské obyvateľstvo mesta Šaľa:

Vymedzenie potreby sociálnych služieb podľa podielu osôb potrebujujúcich pomoc pri sebaobsluže podľa miery závislosti ⁷ (údaje - MsÚ 2009)			
vek osoby	celkom	podiel osôb	miera závislosti

⁷ Tabuľka a graf sú zostavené podľa materiálov Socioklubu

		potrebujúcich pomoc	minimálna	ľahká	stredná	ťažká
65 - 69	949	28	14	14	-	-
70 - 74	594	42	18	12	12	-
75 - 79	387	41	15	12	12	2
80 - 84	223	35	14	9	9	3
85 - 89	96	15	6	4	4	1
90 - viac	34	27	6	7	7	7
spolu	2 283	188	73	58	44	13

Predchádzajúca tabuľka prináša informáciu o absolútnom počte obyvateľov s rôznou mierou závislosti. Neinformuje však o vecnom vymedzení úkonov (sociálne služby, opatrovateľské služby, ošetrovateľské výkony), ktoré klient potrebuje. Takéto všeobecné členenie je však významné pre stanovenie typov služieb, ktoré klient potrebuje. Jedným zo súčasných trendov rozvoja starostlivosti v tejto oblasti je presná identifikácia aktuálnych potrieb klienta a cielenosť poskytovaných služieb. Tá by nemala byť ani nadbytočná, ani nedostatočná, napr. orientáciu občana na predčasné odoberanie služieb rezidenčnej starostlivosti považujeme za nevhodnú, ak jeho potreby v plnej miere dokáže naplniť ambulantná alebo terénna služba.

Socioklub predkladá ďalší možný prepočet podielu osôb seniorského veku (65 rokov a viac) vyžadujúcich služby. Tento typ prepočtu špecifikuje služby podľa typu na dve základné skupiny a to:

- **1. ambulantné a terénne** (zaraďujeme sem **denné stacionárne a terénne opatrovateľskú službu, prepravnú službu, využitie monitorovacích zariadení**).
- **2. rezidenčné, alebo pobytové, inštitucionálne**, ktoré ďalej podľa miery závislosti prijímateľa delíme na:
 - a) **zariadenie pre seniorov (ZpS)**, ide o rezidenčné zariadenie poskytujúce seniorom dlhodobý pobyt .
 - b) podľa nového zákona o sociálnych službách 448/ 2008 pred tým existujúce domovy – penzióny pre dôchodcov prešli pod ZpS, umožňovali však obyvateľom vyšší štandard bývania s využitím samostatnosti občana v mnohých úkonoch. S týmto typom služby kde je občan do značnej miery samostatný je potrebné naďalej počítať hoci v súčasnosti patrí pod ZpS. Pre potreby tohto materiálu ho možno nazvať – **zariadenie pre seniorov s vyšším stupňom štandardu – služby penziónového typu**.
 - c) **zariadenie opatrovateľskej služby (ZOS)**, ide o rezidenčné zariadenie poskytujúce krátkodobé (maximálne trojmesačné pobyty), je možnosť využiť takéto zariadenia aj ako **odľahčovaciu službu/respitnú starostlivosť**, na ktorú má nárok aj občan, ktorého príbuzný na neho poberá opatrovateľský príspevok, službu možno odoberať v celkovej dĺžke trvania 30 dní za rok.

Prepočty podľa odporúčaných normatífov prinášajú pre skupinu seniorov v Šali nasledovné výstupy:

Nasledovná tabuľka vychádza z prepočtov podľa známych percentuálnych podielov občanov závislých na uvádzaných typoch služieb⁸.

Výpočet potrebnej kapacity služieb sociálnej starostlivosti podľa počtu seniorov (údaje - MsÚ 2009)	
	počet miest podľa normatífov na 1000 osôb 65 +
	výpočet miest podľa normatífov pre Šalu -

⁸ podľa : Krupa a kol. Manuál pre obecné úrady, 2001

počet obyvateľov starších ako 65 rokov		2 283
Vybavenosť miestami v zariadeniach pre seniorov spolu	53	121
v Zariadeniach pre seniorov /ZpS	26	59
Služby penziónového typu	9	21
v Zariadeniach opatrovateľskej služby /ZOS	18	42
Počet osôb, ktorým je poskytovaná opatrov. služba	75	171

Uvedené materiály uvádzajú, že terénne služby majú byť koncipované pri ideálnom fungovaní siete terénnych služieb koncipované až pre 7 % seniorov.

Keďže prognostické údaje o vývoji štruktúry obyvateľstva je možné nájsť iba pre celý okres Šaľa uvádzame predpokladané počty miest, ktorý bude potrebné plánovať pre rok 2015 - 2025 v rámci celého okresu. Pre priaznivú štruktúru obyvateľstva Šale možno predpokladať, že potreba mesta Šaľa by mala vytvárať maximálne tretinu z celkového objemu služieb okresu.

Počet osôb nad 65. rokov v okrese Šaľa vyžadujúcich služby podľa % osôb vyžadujúcich jednotlivé typy služieb (Infostat)						
rok	2015		2020		2025	
údaj /prognóza/ počet obyvateľov nad 65. rokov	7 528	odhad Šaľa 2015	8 757	odhad Šaľa 2020	9849	odhad Šaľa 2025
počet obyvateľov vyžadujúcich služby celkom	903		1051		1182	
terénne, ambulantné	565	187	657	217	739	244
rezidenčné - ZpS	196	65	228	75	256	84
rezidenčné - penziónového typu	68	22	79	26	89	29
rezidenčné - ZOS	136	45	158	52	177	58
rezidenčné spolu	400	132	465	153	522	171

4. 4 Prehľad mapovania existujúcich sociálnych služieb a s nimi súvisiacich služieb v Šali, prehľad potrieb cieľovej skupiny

4 . 4. 1 Popis existujúcich služieb

Mapovanie existujúcich sociálnych služieb pre seniorov bolo uskutočnené:

- na základe **osobných pohovorov** s prevádzkovateľom každého zariadenia, s vedením OSS, sociálnymi pracovníkmi mesta a OSS. Tieto pohovory boli vedené supervízny spôsobom so zameraním na kvalitu sociálnych služieb, víziu ich ďalšieho rozvoja a systém manažovania zariadenia ako aj komplexných sociálnych služieb. Po každom z rozhovorov sme si oboznámili aj so systémom práce v zariadení, rozdelením pracovných úloh, systémom riešenia krízových situácií, pozreli sme si fungovanie prevádzky zariadení a priestory zariadenia.
- ďalej sme uskutočnili **facilitované diskusie s občanmi seniormi v 4 denných centrách** vo vopred dohodnutom termíne, stretnutia boli otvorené pre všetkých záujemcov z komunity, s témami skupín bolo vedenie denných centier vopred oboznámené, účastníci stretnutí sa mohli na diskusiu pripraviť.
- účastníci pracovnej skupiny dostali okruh nami vytypovaných otázok formou dotazníka, ktorého výstupy boli zapracované do **SWOT analýzy**. Táto analýza bola témou samostatného stretnutia pracovnej skupiny a bola vedené formou facilitovanej diskusie. Takto získané výstupy boli doplnené o pripomienky občanov získané z dotazníka, z diskusii v denných centrách a boli zosúladené s PHSR.

V ďalšej časti uvedieme :

- prehľad kapacity poskytovaných sociálnych služieb v Šali,
- zoznamy prevádzkovateľov služieb doplnené o zoznam všetkých subjektov, ktoré obsahom svojej práce môžu prispieť k riešeniu sociálnych problémov seniorov
- stručný popis nimi poskytovaných služieb.

Prehľad o kapacite poskytovaných sociálnych služieb v Šali

Terénne služby	názov/zriaďovateľ	aktuálny počet prijímateľov	prijímatelia zo Šale	čakatelia Šaľa
Opatrovateľská služba	Terénna opatrovateľská služba OSS Šaľa	48	všetci	0
	DOS Šaľa a DOS Veča	61	všetci	12
	Terénna opatrovateľská služba charita	9	všetci	
	Na opatrovateľskú službu nadväzná služba – Agentúra domácej ošetrovateľskej služby			0
Denné centrá	Denné centrum 1, Horná	132	všetci	záujem veľký, chýba zdokumentovaná evidencia
	Denné centrum 2, Kráľovská	85	všetci	
	Denné centrum 3, Veča	85	všetci	
	Denné centrum zdravotne postihnutých	131	všetci	

Rezidenčné služby	názov/zriaďovateľ	akt. počet prijímateľov	prijímatelia zo Šale	počet žiadostí o prijatie
Zariadenie pre seniorov	ZpS pri OSS	20	20	24
Zariadenie opatrovateľskej služby ZOS	neexistuje	-	-	záujem veľký, neevidovaný
Pobytová odľahčovacia služba	neexistuje	-	-	záujem veľký, neevidovaný
				* evidovaný je iba záujem o služby typu ZpS, o ostatných možných typoch služieb neboli občania informovaní, nevedie sa evidencia o dopyte po týchto službách
Spolu rezidenčné služby		20		

4. 4. 2 Zoznam prevádzkovateľov služieb a popis nimi poskytovaných služieb

Prehľad subjektov aktuálne pôsobiacich v sociálnom priestore cieľovej skupiny - seniori:

názov a právny status subjektu	zriaďovateľ	adresa a kontakt	zameranie činností
odbor školstva, soc. vecí a kultúry MsÚ Šaľa	Mesto Šaľa	Námestie Sv. Trojice 7 mesto@sala.sk 031/7705981-4 PhDr. Rudolf Kuklovský vedúci odboru	napĺňanie úloh samosprávy v zmysle zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnej pomoci
odbor soc. vecí a rodiny ÚPSVaR v N. Zámkoch, Detaš. pracovisko Šaľa		P. Pázmáňa 52/21 gombos.peter@upsvr.gov.sk 031/2447500 RSDr. Peter Gomboš vedúci odboru	výkon štátnej správy v oblasti sociálnych vecí v zmysle zákona č. 453/2003 Z. z.
Organizácia sociálnej starostlivosti mesta Šaľa - OSS	Mesto Šaľa	Horná ul. 1952/11 oss@sala.sk 031/7706084, 7702988	poskytovanie sociálnych služieb v zmysle zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych

		Dr. Ľubor Gáll riaditeľ	službách
Arcidiecézna charita Trnava		P. Pázmáňa 51/19 0910 136 907	opatrovateľská služba duchovná služba v rodinách

Služby priamo súvisiace so sociálnymi:

názov a právny status subjektu	zriad'ovateľ	adresa a kontakt	zameranie činností
ADOS Šaľa		Nemocničná 4 adossala@pobox.sk 031/7709131 Mgr. Darina Jobbágyová odborný garant	komplexná ošetrovateľská starostlivosť v domácnosti klienta

Prehľad sociálnych služieb poskytovaných OSS Šaľa:

názov zariadenia	adresa a kontakt	zameranie činností
Zariadenie pre seniorov Nádej	Nešporova 1011/21 oss@sala.sk 031/7704500 Lada Vyhnáliková vedúca zariadenia	pobytové sociálne služby pre seniorov
Dom s opatrovateľskou službou Šaľa	V. Šrobára 572/11 oss@sala.sk 031/7705567 Bc. Elena Semetková vedúca sestra	opatrovateľská služba poskytovaná v zariadení pobytového typu (samostatné bývanie klientov)
Práčovňa pri DOS Šaľa	V. Šrobára 572/11 oss@sala.sk 031/7705567 Bc. Elena Semetková vedúca sestra	pranie a žehlenie prádla a bielizne pre klientov DOS a poberateľov terénnej opatrovateľskej služby
Terénna opatrovateľská služba Šaľa	V. Šrobára 572/11 oss@sala.sk 031/7705567 Bc. Elena Semetková vedúca sestra	poskytovanie opatrovateľskej služby v domácnosti klienta
Dom s opatrovateľskou službou Veča	Narcisová 1948/19 oss@sala.sk 031/7721288 Drahoslava Benčíková vedúca sestra	opatrovateľská služba poskytovaná v zariadení pobytového typu (samostatné bývanie klientov)
Práčovňa pri DOS Veča	Narcisová 1948/19 oss@sala.sk 031/7721288 Drahoslava Benčíková vedúca sestra	pranie a žehlenie prádla a bielizne pre klientov DOS a poberateľov terénnej opatrovateľskej služby
Terénna opatrovateľská služba Veča	Narcisová 1948/19 oss@sala.sk 031/7721288 Drahoslava Benčíková vedúca sestra	poskytovanie opatrovateľskej služby v domácnosti klienta

Jedáleň pre dôchodcov pri DSS	Okružná 1026/11 oss@sala.sk 031/7703260 Božena Vargová stravná referentka	príprava obedov pre seniorov, (strava racionálneho typu) donáška stravy do domácností klientov
Jedáleň pre dôchodcov pri ZpS	Nešporova 1011/21 oss@sala.sk 031/7704501 Eva Hambáľková stravná referentka	príprava obedov pre seniorov, (Racio, Dia strava) donáška stravy do domácností klientov
Denné centrum 1	Horná 1952/11 oss@sala.sk 031/7706084 Mária Hrabovská predsedkyňa samosprávy	svojpomocné klubové aktivity
Denné centrum 2	Kráľovská 792/35 oss@sala.sk 031/7713289 Anna Filová predsedkyňa samosprávy	svojpomocné klubové aktivity
Denné centrum 3	Narcisová 1948/19 oss@sala.sk 031/7721288 Mária Valeková predsedkyňa samosprávy	svojpomocné klubové aktivity
Denné centrum zdravotne postihnutých občanov	Krížna 4 szzpsala@salamon.sk 031/7707874 Ľudovít Dojčan predseda samosprávy	svojpomocné klubové aktivity, sociálne poradenstvo pre občanov so zdravotným postihnutím

Terénna opatrovateľská služba

- predstavuje medzi seniormi a ich rodinami žiadanú službu, keďže umožňuje zotrvanie klienta v prirodzenom prostredí bez pretrhnutia podporných sociálnych väzieb
- v mnohých prípadoch umožňuje predísť veľmi zaťažujúcej krízovej sociálnej situácii, za ktorú sa považuje odchod člena rodiny v seniorskom veku do pobytového zariadenia, čo je často sprevádzané vznikom psychických zranení z pocitov neprijatia a nevďačnosti na jednej strane a neschopnosti postarať sa na strane druhej
- klienti odoberajú túto služby na základe posudku lekára, maximálny čas doby poskytovania tejto služby v meste (opatrovateľská služba zabezpečovaná OSS) predstavuje 8 hodín denne
- absentuje poskytovanie opatrovateľskej služby pre klientov, ktorí sú odkázaní na jej poskytovanie po dobu viac ako 8 hodín denne, resp. počas víkendov
- subjekty poskytujúce opatrovateľskú službu v meste (OSS, ADCH) túto službu neposkytujú počas víkendu
- niektorí klienti sú paralelne poberateľmi služieb ADOS

• OSS Šaľa

- o v súčasnosti dominantný poskytovateľ opatrovateľskej služby (verejný poskytovateľ soc. služby)
- o terénnu opatrovateľskú službu poskytuje 43 opatrovateľiek pre 48 opatrovaných klientov
- o pracovný úväzok opatrovateľiek je dimenzovaný na max. 8 hodín denne
- o väčšina opatrovateľiek opatruje iba jedného klienta, väčšina klientov poberá maximálny hodinový rozsah služieb (8 hodín)
- o koordinátorom činnosti terénnych opatrovateľiek (Šaľa, Veča) sú vedúce sestry zodpovedajúce taktiež za činnosť domov s opatrovateľskou službou

- o pracovný výkon opatrovateliek, spokojnosť klientov kontrolujú vedúce sestry DOS ako aj sociálna pracovníčka OSS
- o opatrovatelky musia absolvovať v zmysle zákona č. 448/2008 Z. z. akreditovaný kurz opatrovania v rozsahu 220 hodín do konca roku 2011
- o napriek tomu, že v súčasnosti neeviduje OSS nevybavené žiadosti o poskytovanie opatrovateľskej služby, OSS predpokladá nárast počtu žiadateľov o danú službu, preto požiadala o navýšenie rozpočtu v tejto položke

Vývoj kapacity terénnej opatrovateľskej služby v rámci OSS Šaľa za posledných 6 rokov (OSS mesta Šaľa)			
Rok	Počet opatrovaných	Počet opatrovateliek	Úväzky
2005	32	28	21,4
2006	33	26	17,8
2007	28	25	17,5
2008	27	23	17,3
2009	27	23	17,9
2010	43	41	37,6

- **Arcidiecézna charita Trnava**

- o neverejný poskytovateľ sociálnej služby
- o terénnu opatrovateľskú službu poskytujú 4 opatrovatelky pre 9 opatrovaných
- o pracovný úväzok opatrovateliek je dimenzovaný na max. 6 hodín denne
- o rozdiel vo filozofii poskytovania opatrovateľskej služby oproti OSS – opatrovatelka poskytuje v rámci svojho 6 hodinového úväzku služby viacerým klientom – poskytovanie služieb klientom s menším stupňom závislosti
- o opatrovateľská služba je poskytovaná riadne na zmluvnom základe, jednak medzi mestom Šaľa a Arcidiecéznou charitou Trnava ako neverejným poskytovateľom sociálnych služieb ako aj zmluvy medzi ADCH Trnava a klientom
- o kontrolná činnosť z hľadiska pracovných výkonov ako aj práce opatrovateliek je v kompetencii mesta Šaľa

Opatrovateľská služba poskytovaná v Domoch s opatrovateľskou službou (DOS)

- opatrovateľská služba je poskytovaná klientom aj prostredníctvom domov s opatrovateľskou službou
- opatrovateľskú službu v DOS zabezpečuje 5 opatrovateliek (DOS Šaľa – 3 opatrovatelky, DOS Veča – 2 opatrovatelky)
- minimálny rozsah úkonov opatrovateľskej služby v DOS je daný rozhodnutím o posúdení odkázanosti klienta na pomoc inej fyzickej osoby, je predmetom zmluvy o poskytovaní opatrovateľskej služby
- domy s opatrovateľskou službou fungujú na systéme poskytovania ubytovania v mestských bytoch - klient uzatvára zmluvu o nájme bytu s mestom Šaľa, správcom bytov v DOS je na základe mandátnej zmluvy s mestom BYTKOMFORT, s.r.o. Nové Zámky
- klientom sú k dispozícii malometrážne jedno a dvojizbové byty (Šaľa-1, Veča-1,2), občania si byt sami zariaďujú po tom ako ho uvoľní predchádzajúci obyvateľ
- celkovo je v DOS k dispozícii 53 bytov pre potreby opatrovateľskej služby, z toho v Šali 32 a v mestskej časti Veča 21 bytov
- v DOS Šaľa je ubytovaných 36 a v DOS Veča 25 klientov
- úpravy bytu (vrátane maľovania, opráv) si realizuje občan v rámci možností svojej rodiny, vyskytnú sa aj prípady, keď je byt odovzdaný občanovi v značne poškodenom stave a ten je nútený do neho investovať
- úhrada za opatrovateľskú službu sa určuje podľa rozsahu poskytovaných sebaobslužných úkonov, úkonov starostlivosti o domácnosť, základných sociálnych aktivít a dohľadu
- väčšina klientov (najmä DOS Šaľa) odoberá minimálny počet služieb potrebný na to, aby klient mohol byť obyvateľom DOS, mnoho obyvateľov sa snaží počet odoberaných služieb minimalizovať, vnímajú ich ako drahé
- opatrovateľské služby sú priamo prepojené so službami ADOS, ktoré vedenie pre klienta kontrahuje v prípade jeho potreby

- vedenie DOS Veča má víziu pokúsiť sa poskytovať klientovi služby čo najdlhšie aj pri zhoršení jeho zdravotného stavu (klienti vnímajú prostredie ako svoj domov)
- vedenie DOS Šaľa má víziu pokúsiť sa klientovi pri zhoršení jeho stavu zabezpečiť nadväznú službu v pobytovom zariadení
- ani v jednom zariadení nie je nočná služba, nie je poskytované opatrovanie cez víkendy, sviatky, v zariadení sa čoraz viac vytvára dopyt klientov po takejto službe
- v DOS Šaľa nie je vytvorený vyhovujúci priestor na spoločné aktivity (klubovňa, spoločná obývačka), v DOS Veča je tento spoločenský priestor vytvorený vďaka fungovaniu klubu dôchodcov (denného centra pre seniorov) v priestoroch suterénu budovy

Zariadenie pre seniorov Nádej

- poskytuje pobytové služby osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a spĺňa ďalšie podmienky v zmysle zákona o soc. službách 20 klientom – občanom Šale
- v priamom kontakte s klientom pracuje :
 - hlavná sestra
 - 4 zdravotnícke asistentky (vzdelaním zdravotné sestry, zariadenie nemá zmluvy so zdravotnými poisťovňami na poskytovanie ošetrovateľských výkonov, tieto zabezpečuje pre klientov externe ADOS)
 - 3 sanitárne pracovníčky (kumulovaná funkcia sanitárka – upratovačka)
 - v dennej službe sa striedajú pracovné zmeny (2 ošetrovateľky + 1 sanitárka)
 - nízke personálne obsadenie denných zmien neumožňuje realizovať s klientmi rozvojové, záujmové aktivity, naplňovať individuálne rozvojové plány, ktoré ukladá zákon o soc. službách (v zariadení pracuje sociálny pracovník s ukončeným vzdelaním VŠ II. stupňa ako dobrovoľník organizovaný UPSVaR v rozsahu 4 hodiny denne so zameraním na sociálnu rehabilitáciu klientov, individuálne rozvojové plány a záujmovú činnosť klientov)
- sanitárky absolvovali v roku 2011 kurz opatrovateliek v rozsahu 220 hod.
- zariadenie je účelové, poskytuje klientom priestorové podmienky, ktoré simulujú domáce prostredie, izby sú útulné 2 posteľové, jedna izba je trojposteľová
- zariadenie je v meste dobre situované, včlenené medzi obytnými budovami v tichej lokalite sídliska, ponúka možnosť práce v záhradke, v blízkosti je obchod s potravinami, možnosť prechádzok, posedenia
- pôvodný zámer vytvoriť časť pre imobilných klientov nie je striktne dodržiavaný rešpektujúc potreby obyvateľov, občan nie je z dôvodu zhoršenia zdravotného stavu presťahovaný do inej izby, je ponechaný v svojom prostredí (svojej izbe)
- návštevy majú do zariadenia voľný vstup, mnohí rodinní príslušníci prichádzajú po práci na návštevy, je možnosť ostať pri príbuznom zomierajúcom
- klienti zariadenia podobne ako ďalší seniori odkázaní na pomoc pri preprave pociťujú absenciu prepravnej služby v meste
- zariadenie má veľký potenciál nadviazať kontakt s dobrovoľníkmi a rozšíriť prostredníctvom nich spektrum ponúkaných služieb
- rovnako má potenciál pri vhodnom zmluvnom upravení obnoviť pravidelné duchovné aktivity, ktoré pre seniorov organizovala v zariadení charita – tieto aktivity využívali aj seniori z okolitých domov, čo mohlo byť z pohľadu sociálneho rozvoja obyvateľov pre zariadenie veľkým prínosom, spolupráca nebola vhodne dohodnutá, obmedzila sa na aktivity raz za mesiac, vstup seniorov z okolia bol obmedzený, pre rezignovaných obyvateľov (ako sú vnímaní miestnymi členmi denných centier) by spoločné aktivity boli aktivizačným a mobilizačným prvkom
- v zariadení sú ubytovaní aj seniori, ktorým by v škále služieb pre seniorov (terénne – rezidenčné) úplne postačovala opatrovateľská služba, resp. služby DOS avšak vzhľadom na rodinné pomery (záujem detí), resp. z iných dôvodov sú klientmi ZpS
- služba tohto typu je pre obyvateľov Šale nedostatková, na OSS je evidovaných 24 žiadateľov v poradovníku, 20 klientov v posledných rokoch nebolo uspokojených – boli pre nich vybavené ekvivalentné služby:
 - v ZpS v okolí (Sereď, Galanta, Trstice, Dolné Saliby, Vlčany)
 - v DSS (Košúty, Tešedíkovo)
- projekt rozšírenia kapacity existujúceho Zariadenia pre seniorov počíta s rozšírením kapacity na 80 miest, čo môže výrazným spôsobom zasiahnuť do života seniorov, ktorí budú využívať ZpS (veľkokapacitné zariadenie, kde sa človek stráca)
 - rozšírené zariadenie pre seniorov by malo reagovať na aktuálne nezabezpečené sociálne služby pre seniorov v meste (Zariadenie opatrovateľskej starostlivosti, denný stacionár pre seniorov, prípadne Domov sociálnych služieb).

Denné centrá pre seniorov (kluby dôchodcov)

- poskytujú priestor pre svojpomocné klubové aktivity seniorom v Šali, v rámci mesta sú zriadené 4 denné centrá z ktorých je jedno zamerané na občanov so zdravotným postihnutím
- každé z denných centier má svoju volenú samosprávu (mandát vždy na jeden rok)
- program jednotlivých DC nesie spoločné znaky aktivít primárne spojených s kultúrnym, spoločenským vyžitím seniorov, v menšej miere sa realizujú aktivity zamerané na oblasť vzdelávania
- priestory v niektorých denných centrách nevyhovujú priestorovo pre organizovanie väčších podujatí (DC – Šaľa, Kráľovská, DC – Veča)
- každé z denných centier má mnoho členov (DC, Horná 132 členov, DC Kráľovská 85, DC Narcisová 85, DC Krížna 131), avšak absentuje údaj o priemernom počte klientov využívajúcom služby DC denne
 - alternatíva zriadenia ďalšieho denného centra je vysoko aktuálna
- zariadenia nie sú počas pracovných dní, či víkendov seniormi využívané nepretržite, práve naopak, je tu „skrytý“ priestor pre organizovanie, resp. fungovanie ďalších sociálnych aktivít
- v denných centrách výrazne absentuje sociálne poradenstvo (v dennom centre sa najmä poskytuje sociálne poradenstvo a zabezpečuje záujmová činnosť - zákon 448/2008 o sociálnych službách)
 - alternatíva jeho poskytovania soc. pracovníkom OSS Šaľa
 - alternatíva jeho poskytovania soc. pracovníkmi MsÚ v Šali (odboru soc. vecí, školstva a kultúry)

Stravovanie

- táto služba je seniorom v meste zabezpečovaná:
 - formou odoberania stravy v jedálni do prenosných nádob (donáška domov samotným seniorom)
 - k dispozícii je jedáleň, ktorá je súčasťou Zariadenia pre seniorov (Nešporova ul.), nie je využívaná
 - formou donášky stravy do domácnosti seniora (60 obedov)
- strava sa pripravuje v dvoch kuchyniach, v Domove soc. služieb a v Zariadení pre seniorov
- spoločne obe kuchyne pripravujú denne 198 obedov v približne zhodnom pomere, kuchyňa pri DSS pripravuje iba racionálnu stravu, zatiaľ čo kuchyňa pri ZpS racionálnu aj diabetickú
- obidve jedálne vydávajú stravu iba počas týždňa (v pracovné dni)
- OSS zabezpečuje rozvoz stravy do domácností klientov (autom) pre približne 60 občanov
- služby zabezpečenia stravy sú medzi seniormi veľmi vítané, na druhej strane systém ich zabezpečovania si vyžaduje:
 - lepšiu propagáciu tejto služby
 - také materiálne a technologické a personálne vybavenie kuchýň, aby sa služby mohli poskytovať väčšiemu množstvu občanov (kapacita kuchyne pri ZpS je 80 obedov, teraz sa varí 102)
 - zmapovanie záujmu o túto službu aj počas víkendov a sviatkov a hľadanie spôsobu uspokojenia tejto potreby
 - systémové zabezpečenie donášky stravy počas obedných hodín z pohľadu personálneho zabezpečenia, ako aj motorového vozidla, ktoré nespĺňa kapacitne podmienky na jej zabezpečenie
 - ponúknuť seniorom jedálenské priestory, ktoré by pre nich boli akceptovateľné, možnosť využitia jedálenských priestorov je momentálne obmedzená na spoločenskú miestnosť ZpS tento priestor nie je seniormi s komunity využívaný - spoločné stravovanie poskytuje zo sociálneho pohľadu čas na podporu a udržiavanie sociálnej aktivity seniora
 - v mestskej časti Veča – absentuje jedáleň

Práčovňa

- v meste sú dve práčovne, fungujú pri DOS, svoje služby poskytujú iba obyvateľom DOS, v niektorých prípadoch opatrovaným v teréne, práčovňa pri DOS Šaľa perie aj prádlo obyvateľov útulku na Jazernej ulici
- neposkytujú možnosť prania pre seniorov v meste, ktorí nie sú obyvateľmi DOS a mali by o túto službu záujem
- v práčovniach je bežná bytová automatická práčka, technologicky, kapacitne, energeticky nespĺňa podmienky pre rozšírenie okruhu prijímateľov služby,
- pri plánovaní rozšírenia služieb pre občanov z komunity /mimo DOS/ je potrebné doriešiť:

- o technologické dovybavenie pracovní
- o personálne zabezpečenie poskytovania tejto služby
- o prijateľné nastavenie ceny služby

Prepravná služba

- prevádzkovala ju OSS, fungovala v roku 2006 asi 4 mesiace, pre problémy s poskytnutím dotácie zo strany VÚC bola táto služba zrušená
- situácia z pohľadu dopytu po tejto službe je v súčasnosti diametrálne odlišná vzhľadom na odkázanosť seniora na návštevu nemocničných zariadení v okolitých mestách (Galanta, Nitra, Nové Zámky) v dôsledku zrušenia nemocnice v Šali
- službu je možné vhodne kombinovať so službami denných stacionárov (odvoz seniorov do stacionára)
- dopravu seniorov je možné realizovať aj iným spôsobom, prostredníctvom nástrojov Úradu práce, čo v stručnosti znamená využitie:
 - príspevku na prepravu (približne 90 €), musí ísť o klienta odkázaného na individuálnu prepravu, dopravujúceho sa na sociálne, kultúrne aktivity, klient musí vydokladovať bločky z taxi služby
 - príspevku na benzín (približne 30 € na mesiac), musí ísť o klienta odkázaného na individuálnu prepravu, dopravujúceho sa na sociálne, kultúrne aktivity

Zapožičiavanie kompenzačných pomôcok

- túto službu v meste v rámci svojich možností poskytuje Slovenský zväz zdravotne postihnutých, pobočka Šaľa
- potreba doplnenia materiálneho vybavenia (vyhľadanie partnera pre spoluprácu v oblasti poskytnutia zdravotníckych a kompenzačných pomôcok)

Vo vzťahu k priamym poskytovateľom sociálnych služieb pre seniorov pôsobia v úlohe spolupracujúcich inštitúcií :

MsÚ, odbor školstva, sociálnych vecí a kultúry

Referát sociálnych vecí a športu

- personálne referát tvoria dve pracovníčky a vedúci odboru
- poslaním referátu vo vzťahu k seniorom je poskytovať občanom komplexné informácie o možnostiach pomoci v oblasti sociálnych vecí
- rozsah aktivít a úkonov výrazne stúpol nadobudnutím účinnosti zákona o sociálnych službách od 1.1.2009
- z pohľadu soc. služieb pre seniorov podľa zákona o sociálnej pomoci patria do kompetencie referátu nasledovné činnosti :
 - o poskytovanie základného sociálneho poradenstva
 - o vyhľadávanie osôb, ktorým je potrebné poskytovať sociálne služby
 - o vyhotovovanie posudku o odkázanosti na sociálnu službu
- z ďalších činností súvisiacich s uvedenými úkonmi ako aj z ďalších činností podľa interných smerníc MsÚ má referát zabezpečovať :
 - o vybavovanie žiadosti o poskytovanie všetkých typov soc. služby pre seniora
 - o vedenie evidencie seniorov, ktorým bola poskytnutá sociálna pomoc v meste
 - o realizáciu pohrebných záležitostí u zomrelých bez blízkych príbuzných
 - o vykonávanie návštev u sociálne odkázaných občanov
 - o vykonávanie návštev u umiestnených občanov v zariadeniach soc. služieb
 - o prípravu návrhov a rozborov finančných prostriedkov pre seniorov
 - o spoluprácu s orgánmi štátnej správy, so zdravotníckymi zariadeniami, s charitatívnymi organizáciami v meste, OSS, ÚPSV a R, okresným súdom, notárskym úradom, ďalšími poskytovateľmi sociálnych služieb
- referát si plní všetky základné úlohy vo vzťahu k poskytovaniu služieb pre občanov
- existujú aj oblasti rozvoja referátu, ktoré môžu zlepšiť úroveň poskytovania služieb, resp. rozsah nástrojov pomoci:
 - o vzdelávanie pracovníkov referátu – pracovníčky sa v posledných rokoch nezúčastnili žiadneho odborného vzdelávania
 - o flexibilita a mobilita súčasných pracovníkov referátu /poskytovanie poradenstva, pomoci priamo v teréne, domácnostiach klientov – problémová oblasť vzhľadom na personálnu poddimenzovanosť referátu ako aj nastavenie súčasných pracovníčok/
 - o referát v súčasnosti nie je schopný zabezpečiť projektovú činnosť (vyhľadanie dotačných zdrojov, prípravu, implementáciu a vyúčtovanie projektov), preto je

- o potrebné rozmýšľať o vytvorení takéhoto pracovného miesta na referáte, resp. kontrahovaní externého odborníka pre túto oblasť
- o poskytovanie sociálneho poradenstva seniorom priamo v denných centrách /počas jedného vyhradeného popoludnia v týždni/
- o zlepšenie koordinácie aktivít všetkých subjektov zapojených do pomoci seniorom – jedna zo základných úloh samosprávy smerom k občanom (informovanie, sieťovanie...)
- pribudnutím kompetencií samosprávam uloženým zákonom č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách pribudli úlohy nositeľom, ktorým je referát soc. vecí , je potrebné personálne posilnenie referátu)

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Nových Zámkoch – detašované pracovisko Šaľa

Úsek sociálnych vecí a rodiny

- plní vo vzťahu k občanom okresu Šaľa úlohy spojené s preneseným výkonom štátnej správy v oblasti sociálnych vecí
- vo vzťahu k seniorom (zhoršený zdravotný stav) ide v prvom rade o činnosti spojené s:
 - o posudkovými činnosťami na účely kompenzácie, na účely preukazu a na účely parkovacieho preukazu (lekárska posudková činnosť a sociálna posudková činnosť)
 - o poskytovaním peňažných príspevkov na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ŤZP ako sú:
 - peňažný príspevok na osobnú asistenciu
 - peňažný príspevok na kúpu pomôcky
 - peňažný príspevok na výcvik používania pomôcky
 - peňažný príspevok na úpravu pomôcky
 - peňažný príspevok na opravu pomôcky
 - peňažný príspevok na kúpu zdvíhacieho zariadenia
 - peňažný príspevok na kúpu osobného motorového vozidla
 - peňažný príspevok na úpravu osobného motorového vozidla
 - peňažný príspevok na prepravu
 - peňažný príspevok na úpravu bytu
 - peňažný príspevok na úpravu rodinného domu
 - peňažný príspevok na úpravu garáže
 - peňažný príspevok na opatrovanie
 - peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov :
 - na diétne stravovanie
 - na hygienu a opotrebovanie šatstva, bielizne, obuvi a bytového zariadenia
 - na prevádzku osobného motorového vozidla
 - na starostlivosť o psa so špeciálnym výcvikom
- časť seniorov s nízkym dôchodkom má nárok na príspevok na bývanie
- potreba lepšej spolupráce s pracovníkmi MsÚ, referátu soc. vecí v oblasti informovania verejnosti /seniorov/ o možnostiach sociálnej pomoci, soc. služieb, spôsobov legislatívne ukotvených nástrojov pomoci

4. 4. 3 SWOT analýza služieb pre seniorov v Šali

Tento materiál vznikol ako výsledok práce pracovnej skupiny na jej stretnutí 31.3. 2010, členovia pracovnej skupiny sa na stretnutie mali možnosť vopred pripraviť prostredníctvom dotazníka, ktorý určoval jednotlivé okruhy pohľadu na život seniorov v meste.

Silné stránky:

Sociálne a s nimi priamo súvisiace služby pre seniorov

- nastavenie **vedenia mesta na podporu sociálnych služieb**
- prítomnosť **subjektu zastrešujúceho** sociálne služby - Organizácia sociálnej starostlivosti mesta Šaľa (občania vedia kde ísť vybavovať sociálnu službu)
- vedenie Organizácie sociálnych služieb **podporuje koncepciu kontinuálnych služieb** pre seniorov (široká ponuka od terénnych,...po rezidenčné)
- existencia štyroch klubov dôchodcov – „**denných centier**“ /možnosť seniorov svojpomocne prispievať k ich kultúrnemu vyžitiu/
- existencia dvoch **jedální pre dôchodcov** (kvalitná strava)

- fungujúca **opatrovateľská služba** (dobré skúsenosti, obľúbená služba)
- domy s opatrovateľskou službou **DOS** (Šaľa, mestská časť Veča)
- **zariadenie pre seniorov ZpS** (je malé zariadenie – rodinného typu, nové vybavenie, dobrá lokalita)
- odborný a ľudský **prístup obvodných lekárov**
- dobrá spolupráca s **geriatrom**
- činnosť a služby agentúry domácej ošetrovateľskej služby **ADOS**
- existencia **spolupráce so subjektmi v okolitých obciach** kde je možné zabezpečiť pre klienta v akútnom období náhradnú službu, kým budú môcť byť plne uspokojené jeho požiadavky na službu (voľná žiadaná služba)
- **Arcidiecézna charita Trnava** (poskytuje opatrovateľskú službu doplnenú o duchovný prístup ku klientovým potrebám), poskytovanie duchovnej služby v domove dôchodcov (SKCH, raz za mesiac)

Život seniorov v Šali

- dobrá úroveň **internetovej stránky mesta** (je prehľadná a aktuálna)
- väčšina **ciest a chodníkov je debarierizovaná**
- **MsÚ je spoluorganizátorom príležitostných kultúrnych podujatí** v denných centrách pre seniorov ako sú Deň úcty k starším, Deň matiek, Mikuláš a vianočné balíčky, jubilanti
- **artézské studne** – zdroj zdravej pitnej vody
- dobrá spolupráca s **knižnicou** (organizácia aktivít v denných centrách)
- **zeleň v meste**, možnosť prechádzok pri **Váhu**
- **regionálne časopisy** (Mesačník samosprávy, My – „Nitrianske noviny“, Slovo Šaľanov)
- aktivita mesta - **informácie cez sms – centrum** (možnosť požiadať o vybrané správy)
- fungujúca mestská hromadná doprava **MHD**
- zaujímavé programy **kultúrneho leta**
- zaujímavé programy a aktivity pre seniorov organizované **spoločenstvom v kostole** (aktivity Katolíckej Jednoty Slovenska, pobočka Šaľa)
- dobrá **obchodná sieť** s potravinami (obchodné domy)
- k spokojnosti zastúpené **lekárne** v meste, dostupné v každej časti mesta
- vytvorené podmienky pre aktívne športovanie (aktivity v **CVC**)
- seniori majú možnosť **byť aktívny** vo volebných komisiách
- aktivity **kultúrneho strediska Večierka**
- kultúrne **aktivity denného centra**, ktoré pre seniorov zorganizujú mladí

Slabé stránky:

Sociálne služby pre seniorov

- absencia jasne formulovanej **strategickej vízie** samosprávnych orgánov mesta pre sociálnu oblasť
- existencia **jediného prevádzkovateľa sociálnych služieb**
- málo široká **ponuka služieb** organizáciou sociálnych služieb
- absencia **neverejných poskytovateľov** na trhu soc. služieb, chýba ponuka nedostatkových, nových, špecifických, doplnkových služieb
- nie je z pozície mesta zadefinovaná **nepokrytá oblasť sociálnych služieb** pre seniorov (mesto by malo následne podporiť neverejného poskytovateľa schopného vyplniť túto medzeru v systéme služieb)
- chýba **denný stacionár** ("škôlka pre seniorov")
- výrazne absentuje **prepravná služba** najmä pre imobilných klientov vypuklejší rozmer tento problém nadobudol zrušením nemocnice, za službami lekárov musia obyvatelia mesta cestovať
- nie je vypracovaný **balíček komplexného servisu pre seniorov**
 - **nedostatočná informovanosť** o sociálnych službách, nie sú známe všetky možnosti poskytovania soc. služieb a kde je možné čo vybaviť
 - nízka **informovanosť seniorov o možnostiach kompenzácií**
- v domoch s opatrovateľskou službou **DOS** majú opatrovateľky službu iba osem hodín, chýbajú služby cez víkend a nočné služby, miera závislosti na službách niektorých obyvateľov sa zvyšuje
- v meste Šaľa chýba Zariadenie opatrovateľskej služby **ZOS**, jeho funkciu supluje oddelenie dlhodobo chorých, kde je hospitalizovaných veľa seniorov
- spektrum možností výberu služieb občanovi do značnej miery zužuje malá rozmanitosť služieb, nie je vytvorený **systém navzápných služieb** podľa meniacej sa miery závislosti

občana na službách

- možnosť výberu občana smerovaná k terénnej službe - **opatrovateľská služba je limitovaná obmedzenými rozpočtovými možnosťami mesta**, pri kontrahovaní služieb je občan z tohto dôvodu často navigovaný riešiť svoju potrebu služby iným spôsobom (smerovanie na opatrovanie doma formou opatrovateľského príspevku, ponúknutie rezidenčných služieb hoci môžu byť zatiaľ nadbytočnou službou)
- veľmi slabá **informovanosť seniorov o opatrovateľskej službe**, neporozumenie občanom rozdielom medzi poberaním príspevku na opatrovanie a opatrovateľskou službou
- **bariérovosť domova s opatrovateľskou službou v Šali** (budova bez výťahu)
- v **DOS Veča** sú vo vchode so seniormi umiestnené aj bežní nájomcovia, v susednom vchode **sociálne odkázané rodiny**, často nedodržiavajú pravidlá spoluzitelia dôležité pre seniorov
- vedenie jednotlivých zariadení nevyužíva možnosti urýchlenia administratívy **používaním počítačov**
- chýba možnosť **zapožičiavania zdravotníckych pomôcok**
- nízka **kapacita jedální pre dôchodcov**, chýba jedáleň ktorá by varila aj cez víkendy a sviatky
- nízka kapacita služby **donášky obedov**, nemožnosť donášky obedov cez víkendy
- nízka **informovanosť** o možnosti donášky obeda
- chýba **jedáleň pre dôchodcov vo Veči**
- **denné centrum vo Veči** má malú spoločenskú miestnosť
- absencia **poradenstva** /sociálne, právne/ v denných centrách
- v denných centrách **chýba počítač**, nie je zavedený **internet**, seniori by potrebovali počítačové kurzy a človeka – dobrovoľníka, ktorý by im pomáhal so základmi práce na počítači
- chýba **hospicová služba**
- v **rezidenčných službách** je väčšina ľudí rezignovaných, **chýbajú aktivačné programy**
- **nízka kapacita zariadenia pre seniorov**
- chýbajú služby pre klientov s **psychiatrickými diagnózami**
- chýba systém **terénneho screeningu a poradenstva**
 - možnosť partnerstva s NO, sú bližšie k občanom
 - spolupráca s lekármi
- chýbajú **sociálne a geriatrické sestry** (supluje ich obec)
- chýba respitná starostlivosť - **odľahčujúce služby**
- chýba **24 – hodinová domáca starostlivosť**
- **práčovne** v Domoch s opatrovateľskou službou neposkytujú možnosť aby si prišiel dať vyprať veci občan s komunity (možnosť prania je tu poskytnutá opatrovaným občanom z komunity ak im oblečenie do práčovne prinesie ich opatrovatelka)

Život seniorov v Šali

- seniori nemajú dostatočný **kontakt s volenými zástupcami mesta** – potrebujú mať pocit možnosti zasahovať do vecí verejných
- absencia **informovanosti o aktivitách mesta**, či už všeobecne, alebo konkrétne zameraných na seniorov
- **zrušená činnosť nemocnice** (absencia v poskytovaní služieb potrebných pre seniorov priamo v Šali, potreba dochádzania do okolitých miest – GA, NR, NZ, BA) , sťažila sa možnosť priameho prepojenia zdravotných služieb so sociálnymi (komunikácia sociálneho pracovníka nemocnice so sociálnym pracovníkom mesta)
- dlhé čakacie doby u ortopéda
- mnohí seniori sú v ťažkej **finančnej situácii**
- **bariérovosť mnohých inštitúcií** v meste- bez výťahu mestský úrad, daňový úrad, katastrálny úrad
- pre seniorov nevyhovujúca **doprava** za zdravotníckymi službami, nástup do vlakov je pre seniorov náročný z pohľadu výšky schodov, podobne aj vystupovanie
- **pešia zóna** je krátka, je málo lavičiek
- nie je vyriešený problém **znečisťovania plôch zelene** psami
- **dopravná situácia** v meste /veľa áut, chýba obchvat mesta/
- **cestovné poriadky** – informačné tabule – ak sú, tak sú malé a ťažko čitateľné (ad autobusové poriadky), častokrát sú ale poškodené – potreba viacerých väčších a čitateľných info tabúl na autobusových zastávkach
- zlý stav **chodníkov**
- **neporiadok** na mnohých uliciach, verejných priestranstvách a v okolí smetných

Príležitosti:

- vybudovanie **flexibilnej siete sociálnych služieb** - rozšírenie o nové sociálne služby (prepravná služba, denný stacionár, rehabilitačné stredisko a pod.)
- **medializácia trhu sociálnych služieb**
- **sieťovanie, vytváranie partnerstiev**
- vnímať **klienta ako zákazníka**
- vytvárať **dohody s n. o.** o zabezpečení špecializovaných služieb, ktoré pre klientov nevie mesto pokryť
- budovanie **trhu sociálnych služieb – podporiť záujem neštátnych subjektov** – poskytnúť možnosť voľby pre občana
- rešpektovať štandard kvalifikácie pre jednotlivé pozície v sociálnych službách
- prehĺbovanie **partnerskej spolupráce všetkých subjektov** štátnej správy, samosprávy a neziskových organizácií zainteresovaných do aktivít v oblasti sociálnych služieb
- možnosť zaviesť chýbajúce **systematické vzdelávanie v organizáciách**
- **motivovať** k zvyšovaniu vzdelania zodpovedajúcim finančným ohodnotením pracovníkov systematicky si dopĺňajúcich vzdelanie
- na stretnutia neziskových organizácií pozývať aj zástupcov seniorských organizácií
- využiť možnosť investícií do sociálnych služieb s podporou **fondov EÚ**
- využívať možnosti **viacdrojového financovania** (2%,...sponzorské dary....)
- hľadanie **sponzorov**
 - PC vybavenie, zavedenie internetu pre denné centrá
- seniorská skupina občanov by privítala **dôraz na sociálne poradenstvo a prevenciu**
 - o sociálne poradenstvo v denných centrách vo vyčlenenom čase pracovníkom MsÚ
 - o bezplatné poskytovanie právneho poradenstva pre seniorov právnikom MsÚ na úrade vo vyhradenom čase
- lepšie využitie potenciálu **dobrovoľníckych aktivít** podporovanie filantropie:
 - o mladí dôchodcovia,
 - o stredoškóľáci (osloviť učiteľov etiky)
 - o aktívni seniori z klubov dôchodcov
 - zapojiť ich do roznosu obedov
 - prechádzok a aktivít pre ľudí žijúcich v Zariadení pre seniorov
- predpoklad uzákonenia **zákona o dobrovoľníctve**, možnosti spolupráce
- otvorenie **nového denného centra pre seniorov**
- vťahnutie **nových ľudí** do aktivít klubov dôchodcov, organizovanie príležitostných podujatí na ich oslovenie
- zriadenie pobytového zariadenia poskytujúce **služby penziónového typu** (seniori s vyššou mierou samostatnosti, vyšší štandard súkromia)
- pri zriadení nového **Zariadenia pre seniorov** by sa malo počítať so samostatnými bunkami s vlastným personálom
- zriadenie viacerých malých ZpS, jeden by mal byť aj vo Veči
- možnosť vytvárať duchovné programy v Zariadení pre seniorov ERKO (Združenie mladých)
- vytváranie príležitostí a samotných programov na **prepojenie skupín** (seniori – mladé rodiny)
- v denných centrách vytvárať aj podmienky **pre vzdelávanie tretieho veku** (prednášky na rôzne aktuálne témy z oblasti histórie, zdravotníctva...)
- otvoriť možnosť využívania **služby prania** aj pre občanov s komunity (nielen pre ľudí z DOS, opatrovaných v teréne a bezdomovcov), informovať o tejto možnosti verejnosť

Život seniorov v Šali

- zriadenie **samoobslužnej pracovne** s prijateľnými cenami kde by si občan mohol prísť oprat' oblečenie
- zavedenie systému **lístkov so zľavou** pre seniorov na kultúrne podujatia
- nákup **nových kníh do knižnice**
- na príklade aktivity Katolíckej jednoty Slovenska v Šali (výdaj obnoseného šatstva) realizovať aj predaj potravín „**Potravinová banka**“, ktoré by si ľudia s nižším dôchodkom mohli dovoliť kúpiť, resp. rozšíriť aktivity KJS aj o ďalšie spotrebné predmety (elektronika, domáce spotrebiče a pod
- iniciovať otvorenie **obchodu s potravinami zdravej výživy** pre občanov, ktorý potrebujú špeciálne diéty
- zmeniť **predaj mlieka** na stály, zabudovaný mliečny automat, nie pojazdný

- dokončenie **obchvatu mesta**
- vytvoriť kultivovaný priestor vo forme **oddychovej zóny s lavičkami**, kde by sa ľudia mohli s radosťou prechádzať, mali by sa po celom meste doplniť nové lavičky
- vytvorenie priestorov pre venčenie psov - **zóny pre venčenie psov**

Ohrozenia:

- **nedostatok politickej vôle na podporu aktivít spojených s poskytovaním soc. služieb** nepriaznivé rozhodovanie poslancov o pridelovaní financií
- **nedostatok financií z rozpočtu mesta** pre odčerpanie financií do iných rezortov - **poddimenzovanosť verejných prostriedkov** na rozvoj sociálnych služieb
- nedostatočné **odborné kompetencie ľudí vo vedení sociálnych služieb**
- nedostatok odborných pracovníkov
- **odchod mladých rodín na vidiek** - zníženie podielu daní pre mesto
- **demografický vývoj** - nárast počtu sociálne odkázaných občanov
- zvýšenie **nezamestnanosti** - pokles výroby najväčšieho zamestnávateľa v meste - Duslo, a. s. Šaľa
- **insolventnosť klientov** OSS (situácia hmotnej núdze, nízka príjmová hranica)
- **nezískanie finančných prostriedkov z fondov EÚ** (o. i. projekt na výstavbu ZpS)
- **strata rodinnej klímy** v plánovanom „veľkom“ zariadení pre seniorov
- paradox nízkeho záujmu o služby klienti vnímajú služby ako drahé (najmä opatrovateľskú službu)
- **legislatívne prekážky**

4.5 Sumarizácia výstupov z mapovania – podklad pre návrh opatrení

Pre túto časť nášho materiálu bude kľúčovým porovnanie kapacitného dimenzovania služieb podľa odporúčaní normatífov pre rok 2012 s reálnym stavom počtu odberateľov jednotlivých typov sociálnych služieb v meste. Túto situáciu prehľadne ilustruje nasledujúca tabuľka.

Výpočet potrebnej kapacity služieb sociálnej starostlivosti podľa počtu seniorov /údaje - MsÚ 2009/ použité normatívy pre rok 2012			
	počet miest podľa normatífov na 1000 osôb 65 +	výpočet miest podľa normatífov pre Šaľu	
počet obyvateľov starších ako 65 rokov		2 283	
Vybavenosť miestami v zariadeniach pre seniorov spolu	53	121	kapacita existujúcich sociálnych služieb v Šali
v Zariadeniach pre seniorov/ZpS	26	59	20
služby penziónového typu	9	21	-
v Zariadeniach opatrovateľskej služby/ZOS	18	42	-
Počet osôb, ktorým je poskytovaná opatrovateľská služba	75	171	43 + 9 + 61 = 113⁹

1. Terénne služby

V uvádzanom mapovaní pod pojmom terénne služby chápeme:

- **opatrovateľskú službu poskytovanú v domácnosti klienta,**
- opatrovateľskú službu poskytovanú prijímateľom v nájomných bytoch sústredených v **Domoch s opatrovateľskou službou,**

⁹ údaj ~~±~~ 113 prijímateľov opatrovateľskej služby sa skladá z ~~±~~ 43 klientov OSS – odoberajúcich služby v teréne, ~~±~~ 9 klientov Charity a ~~±~~ 61 obyvateľov DOS

- **ambulantné služby denných stacionárov,**
- využívanie **monitorovacej služby**

S terénnymi službami úzko súvisia služby **agentúr domácej ošetrovateľskej služby ADOS**, ktoré nepatria medzi sociálne služby, sú súčasťou rezortu zdravotníctva, pre kontinuitu služieb však uvedieme prehľad o ich stave v tejto časti.

Služby uvádzané ako **doplnkové služby** považujeme z pohľadu občana za služby, ktoré pomáhajú občanovi zabezpečiť dostatočnú podporu, aby mohol ostať vo svojom pôvodnom prostredí. V odporúčaníach pre rozvoj služieb ich preto uvádzame v oblasti terénne služby a chápeme teda oblasť terénnych služieb širšie.

Terénne služby:	Názov/Zriad'ovateľ	akt. počet prijímateľ'ov
Opatrovateľská služba	Terénna opatrovateľská služba OSS Šaľa	43
	DOS Šaľa	36
	DOS Veča	25
	Terénna opatrovateľská služba - charita	9
Denné centrá		0
Spolu terénne služby		113

Opatrovateľská služba

- nie je pokrytý záujem seniorov, je to výrazne nedostatková služba,
- opatrovateľská služba sa poskytuje pre 43 občanov, poskytuje ju 41 opatrovateľiek v teréne, ďalej ju poskytujú 4 opatrovateľky Charity pre 9 klientov, pre 61 klientov sa poskytuje v dvoch Domoch s opatrovateľskou službou, poskytuje ich päť opatrovateľiek a dve vedúce sestry
- z porovnania s normatívom pre opatrovateľskú služby vyplýva, že na to, aby služba uspokojila potreby občanov bolo by **potrebné navýšiť ju približne o 60 opatrovaných**. Podľa normatívu zistená odporúčaná kapacita týchto služieb pre rok 2012 je 171, s predpokladom rozvoja do roku 2015 až na 187 miest.
- občania opatrovaní OSS majú vo väčšine prípadov kontrahovanú opatrovateľskú službu na 8 hodín, čo predstavuje podľa VZN OSS Šaľa maximálnu hodinovú dotáciu na opatrovanie občana. Z porovnania fungovania opatrovateľskej služby v mestách s porovnateľnou veľkosťou ako Šaľa vyplýva, že v týchto mestách pripadajú na jednu opatrovateľku traja klienti (v týchto mestách je však opatrovateľská služby tiež poddimenzovaná hoci nie tak výrazne ako v Šali)
- pre porovnanie je zaujímavá situácia v meste Brezno - mesto s počtom obyvateľov 21 871, podobným ako Šaľa
 - počet opatrovaných je v porovnaní so Šaľou vysoký, z pomeru počtu opatrovateľiek na opatrovaných, väčšina opatrovateľiek má u klienta tretinové úväzky vyplýva, že opatrovateľskú službu pravdepodobne odoberá aj veľké množstvo občanov s nižším stupňom závislosti.

Rok	Počet opatrovaných	Počet opatrovateľiek	Úväzky
2007	133	56	29,17

- z porovnania situácie s Breznom vyplýva, že ak by sa v Šali navýšil počet opatrovaných išlo by pravdepodobne často občanov s nižším stupňom závislosti a pravdepodobne by podobne ako v Brezne u nich opatrovateľky mohli mať iba tretinové úväzky. V českých mestách (Hradec Králové, Pardubice, Chrudim/, kde pripravoval komunitný plán Socioklub je mnohoročná tradícia opatrovateľskej služby a jej nedostatkovosť je oveľa menej výrazná ako na Slovensku. V prehľadoch uvádzaných v týchto analýzach pripadá na jednu opatrovateľku až šesť opatrovaných – to znamená, že službu poberajú aj občania s nižším stupňom závislosti. V budúcnosti bude potrebné počítať z tým, že o túto službu budú mať záujem aj takíto občania. Z tohto porovnania vyplýva, že potreba navýšenia počtu o opatrovaných neznamená prijatie približne rovnakého množstva opatrovateľiek, z pohľadu investícií MsÚ by išlo o finančne neúnosnú situáciu. Je pravdepodobné, že počet opatrovateľiek by bol približne jedna štvrtina z počtu opatrovaných, približne 18.
- pre úvahy o potrebe plánovanie miest terénnej opatrovateľskej služby o 5, 10 a 15 rokov slúži nasledujúca tabuľka:

rok	Okres Šaľa 2015	odhad Šaľa 2015	Okres Šaľa 2020	odhad Šaľa 2020	Okres Šaľa 2025	odhad Šaľa 2025
terénne, ambulantné	565	187	657	217	739	244

- počet príspevkov za opatrovanie je 155 - ak je menší až rovnaký ako normatív na opatrovateľskú službu čo je 170 – neznamená to, že občania poberaním príspevku nahrádzajú službu občanom, ktorí by opatrovateľskú službu potrebovali. Úvaha, že príspevok na opatrovanie vykryje potrebu opatrovateľskej služby, by bola nesprávna.
- v Šali poskytuje opatrovateľskú službu iba jeden neverejný poskytovateľ – Arcidiecézna charita Trnava so strediskom s Šali, opatruje iba 9 klientov, má možnosť zvýšiť objem svojich služieb o 5 opatrovaných.
- v Šali nie je žiadny iný neverejný poskytovateľ

Domy s opatrovateľskou službou (DOS)

- veľmi žiadaná služba, veľká spokojnosť, umožňuje flexibilne meniť počet poberaných služieb
- ubytovaných 36 (DOS Šaľa) a 25 (DOS Veča) obyvateľov
- nie sú bezbariérové, možnosť debarierizácie cez projekt z eurofondov
- sestry DOS nemajú zmluvu s ADOS, ktorá by im umožňovala samostatne poskytovať ošetrovateľské výkony (kombinované služby, sestra nestráca kvalifikáciu, je primerane finančne ohodnotená)
- nie je vytvorená možnosť prania a žehlenia pre ľudí z komunity, ktorí nedostávajú opatrovateľskú službu
- v spoločných priestoroch nie sú vhodne upravené priestory pre spoločné klubové aktivity obyvateľov.

Využitie monitorovacej služby

- tento nový typ služby nie je v meste využívaný
- klient má vo svojom byte monitorovacie zariadenie (napojené na centrálu s 24 hodinovou službou), pri páde, náhlom zhoršení zdravotného stavu si vie kedykoľvek privolať pomoc

Ambulantné služby denných stacionárov

- tento typ komunitnej služby nie je v meste využívaný
- občan je ponechaný v domácom prostredí, počas dňa poskytuje dohľad nad občanom, stravovanie, záujmové aktivity na maximálne 8 hodín (vhodné pre občanov ako alternatíva k opatrovateľskej službe)
- bolo by vhodné v Šali uvažovať o zriadení tejto služby
 - 1 – 2 denné stacionáre pre 20 klientov (zriadením dvoch centier by sa doplnil normatív pre terénne služby o 40)
 - výhodou je zriadenie špecializovaných denných stacionárov (napr. jeden so špecializáciou na Alzheimerovu demenciu, druhý špecializovaný na psychomotorickú rehabilitáciu seniorov po náhlejšom mozgovom infarkte)

Ako **doplnkové služby** k základným terénnym službám:

- „Denné centrum“ /bývalý klub dôchodcov/
- **Stravovanie pre dôchodcov**
- **Rozvoz stravy**
- **Prepravná služba**

2. Rezidenčné služby (pobytové služby v zariadeniach)

rezidenčné služby	názov (zriaďovateľ)	aktuálny počet prijímateľov	prijímateľia zo Šale	počet žiadostí

Zariadenie pre seniorov ZpS	ZpS pri OSS	20	20	24
Zariadenie opatrovateľskej služby ZOS	neexistuje	-	-	záujem veľký, neevidovaný
Pobytová odľahčovacia služba	neexistuje	-	-	záujem veľký, neevidovaný
Spolu rezidenčné služby		20		24 pre služby typu ZpS

Zariadenie opatrovateľskej služby

- neexistujúca služba, krátkodobého pobytového typu (do 3 mesiacov)
- službu je možné chápať ako službu nadväznú na krátkodobú službu ODCh (max. 3 týždne po ukončení pobytu v nemocnici, prípadne ako službu pri náhlom zhoršení zdravotného stavu seniora s perspektívou jeho návratu do domáceho prostredia po jeho rehabilitácii, stabilizácii stavu)
- potreba takejto služby pre asi 40 občanov
- v rámci takeéhoto zariadenia by bolo možné poskytovať aj odľahčovaciu službu – možnosť umiestnenia seniora odkázaného na služby na krátkodobý pobyt (pre opatrovaného občana – rodina poberá opatrovateľský príspevok na regeneráciu síl opatrovateľa, max. na 30 dní ročne)

Zariadenie pre seniorov so službami penziónového typu

- neexistujúca služba
- pre ľudí s vyššou mierou samostatnosti
- pre občanov vyžadujúcich vyšší štandard bývania (bunkový systém, možnosť samostatnej prípravy stravy)

Zariadenie pre seniorov

- v sledovanej mestskej časti je poberateľom tohto typu služieb 20 občanov, 24 občanov je zatiaľ neuspokojeným žiadateľom o túto službu
- je potreba rozšíriť ponuku týchto služieb na kapacitu 57
- kapacita plánovaného ZpS 80 klientov by podľa analýz bola využitá až v roku 2025, preto je potrebné uvažovať o kombinovanom zariadení zabezpečujúcom viaceré soc. služby (služby ZOS, služby DSS)

4. 6 Odporúčania pre krátkodobý (2012 – 2016) a dlhodobý rozvoj sociálnych služieb pre seniorov

1. Cieľ	Vytvorenie systému terénnych, ambulatných a komunitných služieb pre seniorov
Opatrenie II.A.1	Vytvorenie ambulatných služieb - denných stacionárov pre seniorov
Popis východiska opatrenia, charakteristika opatrenia	Denné stacionáre poskytujú ambulatné služby seniorom, ktorí vyžadujú pravidelnú pomoc druhej osoby pre ich zníženú sebestačnosť. Tento typ služieb významne dopĺňa terénne opatrovateľské služby, uplatňuje sa predovšetkým v situáciách osamelosti klientov, v situáciách náhleho zhoršenia zdravotného stavu s predpokladom stabilizácie stavu, u klientov s demenciou. Služba predstavuje výraznú podporu pre opatrojúcu rodinu – poskytuje starostlivosť seniorom v čase zamestnania rodinných príslušníkov. Ide o malokapacitné zariadenia s dobrou dostupnosťou zodpovedajúce domácejmu prostrediu. Z analýzy vyplýva, že v Šali daná služba neexistuje.
Predpokladaný dopad	Podpora sebestačnosti seniorov a ich starajúcich sa rodín. Umožnenie seniorom napriek vyššej závislosti na pomoci druhej osoby zotrvať čo najdlhšie v domácom prostredí, zníženie miery izolácie a osamelosti počas dňa, pracovného zaneprázdnenia rodiny. Podpora dobrých vzťahov v rodine, pre rodičov aj deti je dôležitý fakt, že sa o svojho

	<p>príbuzného dokázali postarať v domácom prostredí.</p> <p>Návrh postupne zriadiť dve centrá ambulantného typu :</p> <ul style="list-style-type: none"> • jedno špecializované na služby seniorom s psychiatrickým ochorením (predovšetkým Alzheimerova choroba) • druhé orientované na rehabilitáciu po náhlej mozgovocievnej príhode – s formou centrum poskytujúce aktivačno-rehabilitačné služby pre seniorov <p>Potreba informovania seniorov, rodín, lekárov o výhodách takýchto typov služieb (tieto služby zatiaľ nie sú natoľko žiadané, ich potrebnosť možno vnímať ako latentnú, žiadosti o tento typ služieb sa za takejto situácie začínajú objavovať až po minimálne ročnom etablovaní sa prvého z takýchto zariadení v meste). Tento fakt potvrdil aj prieskum dopytu po soc. službách realizovaný OSS mesta Šaľa, keď v súčasnosti má o ne záujem zhruba 5% respondentov prieskumu.</p>
Predpokladaná kapacita služieb	Možno predpokladať, že táto služba by mohla uspokojiť potreby dvoch 15 – 20 členných skupín seniorov s nižším stupňom závislosti, prípadne potreby seniorov žijúcich v jednočlennej domácnosti.
Predpokladaní partneri na zaistenie služieb	<ul style="list-style-type: none"> • neverejní poskytovatelia soc. služby • OSS mesta Šaľa • treťosektorové organizácie ako poradenský orgán pri koncipovaní kvality poskytovaných služieb novovytváraných zariadeniach (Centrum memory)
Časový harmonogram	<p>Priorita pre nasledujúce obdobie 2017 – 2021.</p> <p>V prvej fáze realizácie KPSS počas rokov 2012-2016 zostáva prioritou zabezpečenie terénnej opatrovateľskej služby, resp. zo služieb poskytovaných v zariadeniach činnosť kombinovaného zariadenia (zariadenie pre seniorov + zariadenie opatrovateľskej služby, príp. domov soc. služieb).</p>
Predpokladané finančné zdroje	Možno predpokladať, že náklady na prevádzku zariadenia budú ekvivalentné s výškou nákladov na prevádzku DSS pre deti a dospelých, t. j. 33 000 €/rok.
Opatrenie II.A.2	Prieskum možností zriadenia a prevádzkovania monitorovacieho systému, prieskum záujmu potenciálnych prijímateľov, zavedenie monitorovacieho systému – systém dištančných služieb
Popis východiska opatrenia, charakteristika opatrenia	Asistenčné tiesňové volacie centrum pre príjem tiesňových volaní umožňuje seniorovi pri použití dištančnej hlasovej komunikácie využiť adresnú, okamžitú a účinnú pomoc. Ide o občanov, ktorí sú vystavení potencionalnej krízovej situácii – pád, náhle zhoršenie zdravotného stavu, nevoľnosť. V meste zatiaľ nie sú skúsenosti s prevádzkovaním tejto služby. Keďže je v radoch mladších seniorov o ňu potenciálne veľký záujem (čo potvrdzujú poznatky z priamej práce s nimi, či už pri poskytovaní opatrovateľskej služby, služieb denných centier, či donášky stravy), je vhodné do budúcnosti o tejto forme služieb uvažovať. Predpokladom pre zavedenie tejto služby by malo byť oboznámenie sa so skúsenosťami s touto službou na Slovensku (napr. Bratislava).
Predpokladaný dopad	Zabezpečenie dohľadu a prípadných sociálno – zdravotných služieb občanom v domácom prostredí napriek zhoršeniu ich zdravotného stavu.
Predpokladaná kapacita služieb	V mestách ČR využíva túto službu pri rovnakom počte seniorov ako má sledovaná mestská časť už okolo 50 klientov (podľa prieskumu komunitných plánov ČR).
Časový harmonogram	<p>Priorita pre roky 2013 – 2014.</p> <p>Predpokladá sa, že daný typ služby by mohol byť súčasťou služieb v zariadení pre seniorov po jeho rekonštrukcii.</p>
Predpokladané finančné zdroje	Prvá fáza, t. j. prieskum - 0 € (prieskum organizácií prevádzkujúcich tento typ služieb). Možno uvažovať, že daná služba by bola súčasťou novovybudovaného zariadenia pre seniorov, resp. by ju poskytoval neverejný poskytovateľ soc. služieb. komerční sponzori a priame platby poberateľov služieb

Predpokladaní partneri na zaistenie služieb	<ul style="list-style-type: none"> • OSS mesta Šaľa, resp. zriadený subjekt prevádzkujúci zrekonštruované zariadenia pre seniorov • neverejný poskytovateľ soc. služby Partner v oblasti prenosu dobrej praxe - Organizácia Phonae vitae, n. o.
--	---

2. Cieľ	Vznik a rozvoj moderných sociálnych služieb
Opatrenie II.A.3	Zriadenie nového denného centra pre seniorov, rozšírenie služieb existujúcich denných centier o sociálne poradenstvo
Popis východiska opatrenia, charakteristika opatrenia	<p>V meste pracujú štyri denné centrá (bývalé kluby dôchodcov), ich sieť nemožno považovať vzhľadom na počet seniorov za dostatočne hustú. V analýze potrieb občanov bola formulovaná potreba zriadiť jedno nové denné centrum.</p> <p>Činnosť klubov je zameraná na podporu rozvoja sociálnych aktivít seniorov. Sociálne poradenstvo je poskytované iba v dennom centre pre občanov so zdravotným postihnutím. Navrhujeme podporiť postupnú transformáciu týchto klubov na zariadenia poskytujúce komplexné služby. Zákon 448/2008 ukladá denným centrám úlohu poskytovať sociálne poradenstvo. Je potrebné hľadať možnosť poskytovania soc. poradenstva v týchto centrách. Systém práce center má potenciál fungovať systémom komunitných centier, ktoré pracujú ako svojpomocné skupiny avšak so zabezpečenými odbornými poradenskými, screeningovými, službami. Preto je potrebné podporiť rozvoj aktivizačných programov v DC, prípadne iných odborných (psychologické, liečebnopedagogické - tréningy pamäti, rehabilitačné a relaxačné) služieb.</p>
Predpokladaný dopad	Senior, jeho rodina sa môže v dennom centre obrátiť na kvalifikovaného sociálneho poradcu. Denné centrum týmto kvalifikovaným prístupom získava svoju dôveryhodnosť a stáva sa navštevovanejším centrom poskytujúcim služby šité na mieru seniorom v danej lokalite.
Predpokladaná kapacita služieb	Nenavyšovanie kapacity existujúcich denných centier. iniciovanie zriadenia nového denného centra s plánovanou kapacitou do 100 členov.
Predpokladaní partneri na zaistenie služieb	<ul style="list-style-type: none"> • OSS mesta Šaľa • existujúce denné centrá pre seniorov • treťosektorové poradenské organizácie ako konzultačný orgán pri formovaní denných centier typu komunitných centier
Časový harmonogram	Zriadenie ďalšieho denného centra bude prioritou pre nasledujúce obdobie, t. j. roky 2017 – 2021.
Predpokladané finančné zdroje	Priemerné náklady na prevádzku denného centra predstavujú v súčasnosti 8 816 €/rok.
Opatrenie II.A.4	Podpora a rozvoj rôznych foriem stravovania pre seniorov vrátane diétno
Popis východiska opatrenia, charakteristika opatrenia	<p>Sieť jedální pre dôchodcov nie je dostatočne hustá, súčasná kapacita predstavuje 190 pripravených obedov, pričom 76 klientov využíva službu donášky stravy do domácnosti. Je potrebné, aby všetky jedálne pre dôchodcov poskytovali možnosť diétno stravovania (raciálna strava) a vybrané jedálne poskytovali aj ďalšie špecializované diéty (bezmäsitá, šetriaca, diabetická, žalúdočná, bezlaktózová), nakoľko počet indikácií týchto diét je v skupine seniorov pre polymorbiditu zvýšený.</p> <p>Možno počítať s postupným rozširovaním počtu stravujúcich sa asi o 70 ľudí. Vzhľadom na súčasnú úroveň vybavenia kuchýň, keď jedna z kuchýň namiesto 80 porcií denne pripravuje 95 porcií, je potrebné počítať s výstavbou novej veľkokapacitnej kuchyne, ktorá by bola súčasťou novozriadeného zariadenia pre seniorov.</p>

	<p>Pri prieskume záujmu o stravovanie v denných centrách, resp. marketingovom prieskume OSS mesta Šaľa bola táto služba identifikovaná ako nedostatková. Rovnako vyvstala aj potreba poskytovania tejto služby počas víkendov a sviatkov. Takéto rozšírenie by privítalo 32% respondentov prieskumu.</p> <p>Seniori vo Veči by privítali zriadenie jedálne v tejto mestskej časti. Do budúcnosti by bolo vhodné uvažovať rovnako ako je to v iných mestách aj o možnosti stravovania seniorov v jedálni. V súčasnosti slúži iba ako výdajňa obedov. Možnosť spoločného stravovania je v súčasnosti zabezpečená v existujúcom ZpS. Túto službu nikto z komunity nevyužíva, čo však nemusí značiť nezáujem o ňu, ale skôr nie veľmi vhodné miesto jej lokalizácie. Sebestační seniori nechcú využívať služby pobytového zariadenia, preto by bolo vhodné uvažovať o samostatnej jedálni.</p>
Predpokladaný dopad	Zachovanie relatívnej sebestačnosti dôchodcov s nízkym stupňom závislosti, podpora udržania a rozvoja ich socializačných aktivít.
Predpokladaná kapacita služieb	Nastaviť službu na minimálne 230 obedov denne, pričom je potrebné počítať s ďalším rastom dopytu po tejto službe. Súčasne s rozvojom opatrovateľskej služby možno počítať s nárastom požiadaviek na dovoz stravy v kapacite ekvivalentnej rozvoju opatrovateľskej služby. Riešiť potrebu odoberania tejto služby cez víkendy a sviatky.
Predpokladaní partneri na zaistenie služieb	<ul style="list-style-type: none"> • OSS mesta Šaľa (existujúce jedálne), resp. nová jedáleň (kuchyňa), ktorá bude súčasťou novovybudovaného komplexu zariadenia pre seniorov • neverejný poskytovateľ danej služby
Časový harmonogram	Priorita pre rok 2013.
Predpokladané finančné zdroje	Pri navýšení služby o 70 občanov odberajúcich stravu predstavuje suma v súčasnosti dopĺňaného príspevku mesta 17 500 € ročne.
Opatrenie II.A.5	Sprístupnenie služieb pracovní pre odkázaných občanov
Popis východiska opatrenia, charakteristika opatrenia	<p>Z prieskumu existujúcich služieb vyplýva, že v meste fungujú dve pracovne pri Domoch s opatrovateľskou službou, zabezpečujú pranie a žehlenie pre svojich obyvateľov, okrem toho umožňujú využiť túto službu aj občanom, ktorý poberajú terénnu opatrovateľskú službu, prádlo nosí do pracovne ich opatrovateľka. V pracovni v Šali sa perie aj obyvateľom útluku.</p> <p>Z prieskumu potrieb vyplýva, že o túto službu majú záujem aj občania – seniori žijúci v komunite, ktorí nie sú odberateľmi žiadnej inej sociálnej, či podpornej služby. Možno predpokladať, že služby by využívali najmä ovdovelí muži, prípadne bezdetní občania pri náhlom dočasnom zhoršení zdravotného stavu.</p> <p>Uvedená služba by mala byť poskytovaná v priestoroch mimo DOS, keďže tieto nie sú vyhovujúce, rovnako je potrebné počítať s modernou úspornou technológiu pracovní. Ako jedno z možných riešení prichádza do úvahy umiestniť túto službu do komplexu soc. služieb poskytovaných v rámci novozriadeného zariadenia pre seniorov.</p>
Predpokladaný dopad	Zachovanie relatívnej sebestačnosti seniorov s veľmi nízkym stupňom závislosti, podpora udržania a rozvoja ich socializačných aktivít.
Predpokladaná kapacita služieb	Kapacitu by bolo potrebné zistiť v prieskumoch priamo v denných centrách.
Predpokladaní partneri na zaistenie služieb	<ul style="list-style-type: none"> • OSS mesta Šaľa, resp. subjekt prevádzkujúci novozriadené zariadenie pre seniorov • neverejný poskytovateľ soc. služby
Časový harmonogram	Priorita pre rok 2013. Služba by mohla byť zabezpečovaná v rámci novozriadeného zariadenia pre seniorov.
Predpokladané finančné zdroje	Potreba počítať s nákladmi na : <ul style="list-style-type: none"> • technické vybavenie pracovní • pracovníkov obsluhy (odporúča sa zamestnať pracovníkov na

	menšie obecné služby)
Opatrenie II.A.6	Podpora vytvorenia komplexnej agentúry terénnej opatrovateľskej služby a domácej ošetrovateľskej služby
Popis východiska opatrenia, charakteristika opatrenia	Komplexná agentúra pre nadväznú službu TOS a ADOS umožňuje občanovi byť subjektom jednej agentúry a odoberať paralelne, prípadne následnej služby týchto dvoch poskytovateľov. Systém umožňuje pružnú zmenu miery potrebnej podpory tak, ako sa bude vyvíjať zdravotný stav občana. Ide o prepojenie sociálnej a zdravotnej služby, kde TOS je službou sociálnou a ADOS službou zdravotnou, preplácanou zdravotnou poisťovňou. Umožňuje seniorom zotrvať v domácom prostredí v prípadoch, kedy potrebujú odbornú zdravotnú starostlivosť a nie je nevyhnutná ich hospitalizácia, umožňuje pružne prejsť na odoberanie iba opatrovateľskej služby.
Predpokladaný dopad	Zabezpečenie efektívnej odbornej zdravotnej starostlivosti občanov v domácom prostredí napriek zhoršeniu ich zdravotného stavu s priamym prepojením na opatrovateľskú službu. Agentúry, ktoré ponúkajú rodine komplexné sociálno – zdravotné služby zabezpečujú základné poradenstvo, domácu ošetrovateľskú a opatrovateľskú službu, donášku obedov, zapožičiavanie kompenzačných a rehabilitačných pomôcok, prepravnú službu.
Predpokladaná kapacita služieb	Služba ADOS je prevádzkovateľmi identifikovaná ako nedostatková, je zabezpečovaná iba tromi sestrami, pričom dopyt je oveľa vyšší. V súčasnosti prebieha monitoring využívania tejto služby seniormi, ktorí sú súčasne poberajú aj sociálnu službu.
Predpokladaní partneri na zaistenie služieb	<ul style="list-style-type: none"> organizácia poskytujúca daný typ služieb Pri podpore vzniku nových agentúr poskytujúcich komplexné služby možno využiť poradenstvo komplexnej Agentúry Harris - Bratislava
Časový harmonogram	Priorita pre roky 2017 – 2021.
Predpokladané finančné zdroje	Pri vytvorení komplexnej agentúry opatrovateľsko-ošetrovateľskej služby sa predpokladá so vstupom neverejného poskytovateľa.

3. Cieľ	Reforma existujúcich a vznik nových rezidenčných služieb
Opatrenie II.A.7	Zriadenie Zariadenia opatrovateľskej služby - poskytujúceho služby typu ZOS formou kvalitných efektívnych krátkodobých pobytov s akcentom na aktiváciu a rehabilitáciu
Popis východiska opatrenia, charakteristika opatrenia	Tento typ rezidenčnej služby v meste neexistuje. Na základe noriem možno predpokladať pre rok 2012 potrebu 42 miest pre tento typ služby. Ide o krátkodobú rezidenčnú službu, ktorú väčšinou občan využíva po hospitalizácii pre náhle zhoršenie zdravotného stavu ako následnú službu po pobyte na ODCh (oddelenie dlhodobých chorých). Je potrebné vytvoriť jedno menšie zariadenie tohto typu, prípadne počítať s vytvorením tohto typu zariadenia v rámci väčšieho centra komplexných služieb pre seniorov ako bude napr. nové zariadenie pre seniorov. Uvedený fakt potvrdzuje aj prieskum OSS mesta Šaľa (leto 2011), keď jeho respondenti pomenovali ako služby o ktoré majú záujem a nie sú v súčasnosti v meste zabezpečované tieto soc. služby: <ol style="list-style-type: none"> 1. prepravná služba 2. denný stacionár pre seniorov 3. zariadenie opatrovateľskej služby
Predpokladaný dopad	Zabezpečenie dostatočnej kapacity služieb tohto typu. Pobyt v ZOS majú za cieľ udržať resp. prinavrátiť občana do prostredia jeho rodiny. Uvedené ZOS nesmú byť profilované ako čakacia predstanica na ZpS. Dôraz sa kladie na poskytovanie kvalitnej rehabilitácie a špeciálno – pedagogického aktivačného programu

	okrem zabezpečenia kvalitnej zdravotnej starostlivosti., pobyt má byť zameraný na sociálnu a zdravotnú rekonvalescenciu.
Predpokladaná kapacita služieb	V rámci mesta Šaľa možno predpokladať podľa prepočtu normatívmi, že o uvedenú službu môže mať záujem v najbližších rokoch až 42 ľudí.
Časový harmonogram	Priorita pre rok 2013. Služba by mala byť poskytovaná ako súčasť komplexu soc. služieb v rámci ktorého sa rozšíri kapacita Zariadenia pre seniorov.
Predpokladané finančné zdroje	Súčasť výdavkov spojených s činnosťou Zariadenia pre seniorov.
Predpokladaní partneri na zaistenie služieb	<ul style="list-style-type: none"> OSS mesta Šaľa, resp. organizácia prevádzkujúca novozriadené zariadenie pre seniorov Ako potenciálneho odborného konzultanta kombinovaného zariadenia možno osloviť treťosektorové organizácie v Bratislave /Ohel David, Betánia/ poskytujú v rámci komplexity rezidenčných služieb aj služby charakteru ZOS. Víziu týchto služieb formulujú smerom k rehabilitačným a aktivačným pobytom po pobyte v zdravotníckom zariadení, alebo po predchádzajúcom výraznejšom zhoršení zdravotného stavu.
Opatrenie II.A.8	Rozšírenie kapacity služieb typu Zariadenie pre seniorov
Popis východiska opatrenia, charakteristika opatrenia	V meste sa poskytuje služba typu Zariadenia pre seniorov (ZpS) pre 20 občanov. Z analýzy vyplýva, že ďalších 22 občanov poberá službu pre neschopnosť uspokojiť ich dopyt po nej v okolitých obciach, OSS mesta Šaľa eviduje 26 čakateľov na tento typ služieb. Z návrhov normatímov pre tento typ služieb je zrejmé, že tento typ služby potrebuje v súčasnosti 59 občanov. Podobná skutočnosť vyplýva aj z porovnania s neuspokojeným počtom občanov. Preto je potrebné navýšiť počet miest na tento typ služby približne o 40. Tento fakt potvrdzuje aj samotná OSS mesta Šaľa, keď jej klienti pomenovali ako jednu zo svojich priorít z pohľadu soc. služieb, ktoré v meste zabezpečované sú práve rozšírenie súčasnej nedostatočnej kapacity 20 lôžok v zariadení pre seniorov.
Predpokladaný dopad	Zvýšenie dostupnosti a kvality poskytovaných soc. služieb. V rámci novozriadeného zariadenia pre seniorov možno taktiež uvažovať o kombinácii zabezpečenia dvoch (zariadenie pre seniorov - 60 miest + zariadenie opatrovateľskej služby - 20 miest), prípadne. troch typov rezidenčných soc. služieb (ZpS - 40 miest + ZOS - 20 miest + Domov soc. služieb - 20 miest)
Predpokladaná kapacita služieb	Roky 2012/2013 - celkovo 59 miest (odhad počtu odkázaných).
Predpokladaní partneri na zaistenie služieb	<ul style="list-style-type: none"> OSS mesta Šaľa, resp. organizácia prevádzkujúca novozriadené zariadenie pre seniorov Mesto Šaľa - príprava realizácie projektu na stavbu nového kombinovaného zariadenia (Zariadenie pre seniorov + Zariadenie opatrovateľskej služby, prípadne DSS)
Časový harmonogram	Priorita pre rok 2013.
Predpokladané finančné zdroje	<ul style="list-style-type: none"> výdavky súvisiace so stavebnou adaptáciou a interiérovým vybavením /finančné zdroje zo štrukturálnych fondov EÚ, ROP/ - 2,4 mil. € výdavky na prevádzku zariadenia /mesto Šaľa/ - ich výška v závislosti na štruktúre poskytovaných služieb
Opatrenie II.A.9	Vytvorenie služieb typu Zariadenia pre seniorov s vyšším štandardom – penziónového typu
Popis východiska opatrenia, charakteristika opatrenia	V rámci systému širokej ponuky služieb pre seniorov je možné uvažovať o vytvorení ZpS s vyšším štandardom – penziónového typu. Občania s nižším stupňom závislosti často vyžadujú taký systém bývania, ktorý im poskytuje väčšiu mieru súkromia, možnosť vlastného zariadenia priestorov a v prípade ich záujmu aj samostatného varenia.

Predpokladaný dopad	Vyššia štrukturalizácia sociálnych služieb.
Predpokladaná kapacita služieb	15 – 20 bytových jednotiek
Predpokladaní partneri na zaistenie služieb	Neverejný poskytovateľ služby.
Časový harmonogram	Priorita pre celé obdobie 2012 – 2016, resp. nasledujúce.
Predpokladané finančné zdroje	Pokryje neverejný poskytovateľ soc. služieb

5. Občania so zdravotným postihnutím

5.1 Vymedzenie cieľa rozvoja služieb pre občanov so zdravotným postihnutím

Pre účely nášho dokumentu uvedieme definíciu zdravotného postihnutia podľa Repkovej (2003), kde sa zdravotným postihnutím rozumie: "znevýhodnenie, ktoré má človek s dlhodobou alebo trvalou poruchou telesného alebo duševného zdravia v štandardne usporiadanom živote a sociálnom prostredí, a ktoré je potrebné minimalizovať intervenciami v rámci sociálnej politiky a sociálnej práce". Z tejto aj iných podobných definícií zdravotného postihnutia nevyhnutne vystupuje skutočnosť, že dôsledky zdravotného postihnutia sa darí zmierňovať len sústavou premyslených a navzájom koordinovaných opatrení všetkých zainteresovaných subjektov, ktoré môžu, či musia poskytnúť potrebnú podporu.

Hlavným cieľom sociálnej služby je umožniť občanom v nepriaznivej sociálnej situácii zostať rovnocenným členom spoločnosti a využívať jej prirodzené zdroje, žiť nezávisle, byť v kontakte s ostatnými ľuďmi a žiť v prirodzenom sociálnom prostredí. Dôležitým znakom kvality sociálnych služieb je ich schopnosť podporovať jednotlivých prijímateľov v napĺňaní ich osobných cieľov, ktoré chcú s pomocou sociálnych služieb dosiahnuť. V štandardoch sociálnych služieb je zdôraznená orientácia na osobné ciele prijímateľov služieb, čo umožňuje konkretizáciu abstraktných vízií a vytvára predpoklady pre čo najobjektívnejšie hodnotenie kvality služieb.

Úlohou tohto dokumentu by teda mal byť prieskum všetkých existujúcich organizácií, ktoré sa venujú občanom so zdravotným postihnutím a občianskych iniciatív aktívnych v tejto oblasti, zistenie informácií o ich fungovaní, o napĺňaní potrieb ich klientov. Budeme sa usilovať zmapovať vzájomné prepojenie, prieskum potrieb občanov, ktorí riešia v rodine problematiku zdravotného postihnutia a návrh opatrení na vytvorenie funkčnej siete sociálnych a s nimi súvisiacich služieb v meste Šaľa pre občanov so zdravotným postihnutím.

5.2 Zoznam účastníkov pracovnej skupiny ZP

organizácia	zástupca
MsÚ Šaľa	R. Kuklovský, M. Hamarová
ÚPSVaR N. Zámky, DP Šaľa	P. Gomboš, I. Belovičová, I. Jarošová
OSS mesta Šaľa	L. Gáll, G. Kochláňová, D. Hátašová
Slovenský zväz zdravotne postihnutých, zákl. organizácia Šaľa	L. Dojčan
Domov sociálnych služieb Štrkovec	M. Tóthová
Učiteľia, učiteľky ZŠ, SŠ (+ špeciálni pedagógovia, psychologovia)	M. Muráriková, E. Bjalončíková, L. Porubčanová, Z. Vičíková, M. Bajlová, M. Veľká, p. Slišková, M. Žiška
Centrum pedag. psychol. poradenstva a prevencie, Šaľa	M. Šperka
SPOSA, Šaľa	A. Hakszerová
O. z. Záhrada, Šaľa	K. Sikoriaková
Slovenské národné stredisko pre ľudské práva, N. Zámky	M. Zozuláková
O. z. Strieborná čajka, Šaľa	M. Kleštinec

O. z. Alternatíva, Šaľa	M. Vereš
poslankyne MsZ v Šali	M. Verešová, H. Psotová

5. 3 Analýza k návrhu rozvoja sociálnych služieb pre občanov so zdravotným postihnutím

Zber štatistických údajov na účely analýzy je po početných zmenách v presunoch kompetencií medzi jednotlivými orgánmi natoľko komplikovaným, že mnohé údaje, z ktorých by sa dali vyčítať zaujímavé informácie a efektívne plánovať služby sú nedostupné.

Najvýraznejšou slabinou je chýbajúce prepojenie rezortov zdravotníctva, sociálnych vecí, školstva. Do skupiny osôb so zdravotným postihnutím zaradujeme:

- osoby s telesným postihnutím,
- osoby so zmyslovým postihnutím,
- osoby s mentálnym postihnutím,
- osoby s civilizačným, interným ochorením,
- osoby s duševným ochorením,
- osoby s kombinovaným postihnutím.

Pre účely tejto analýzy sme hľadali dáta, z ktorých je možné nadobudnúť predstavu o cieľovej skupine, všetky údaje boli zisťované k 31. 8. 2010. Podľa noriem českého Socioklubu sme vypočítali odhad počtu občanov s jednotlivými typmi postihnutia /normatívy prevalence jednotlivých typov postihnutí sú veľmi podobné pre populáciu celej strednej Európy/.

Orientačný výskyt jednotlivých druhov zdravotného postihnutia		
Druh postihnutia	Šaľa	Percento v populácii
zrakové postihnutie	136	0,57%
(z toho ťažké)	38	-0,16%
sluchové postihnutie	251	1,05%
(z toho nepočujúci)	36	-0,15%
poruchy reči	119	0,50%
mentálne postihnutie	678	2,84%
poruchy pohybového ústrojenstva	611	2,56%
osoby na vozíku	72	0,30%
diabetici	1074	4,50%
(z toho na inzulíne)	143	-0,60%
duševné ochorenie	203	0,85%
epilepsia	286	1,20%
psoriáza	406	1,70%
poberatelia invalidného dôchodku	859	3,60%
chronicky choré deti	119	0,50%

zdroj: spracované podľa výskumov Socioklubu

Počet poberateľov jednotlivých typov peňažných príspevkov (počty jednotlivo za roky 2005 - 2010)				
	mesto Šaľa spolu	okres Šaľa spolu	mesto Šaľa vek viac ako 65	okres Šaľa vek viac ako 65
peňažný príspevok na kúpu pomôcky	0,2,12,11,7,5	3,11,8,3,12,8	1	4
peňažný príspevok na výcvik používania pomôcky	0	0	0	0
peňažný príspevok na úpravu pomôcky	1	2	0	0
peňažný príspevok na opravu pomôcky	0	0	0	0
peňažný príspevok na kúpu zdvíhacieho zariadenia	0	1	0	0
peňažný príspevok na kúpu osobného motorového vozidla	1,1,0,3,4,8	5,7,7,7,4,2	nemajú nárok	

peňažný príspevok na prepravu	0	0	0	0
peňažný príspevok na úpravu bytu,				
peňažný príspevok na úpravu rodinného domu	4,2,1,1,3,1	4,4,4,5,0,1	3	2
peňažný príspevok na úpravu garáže	0	0	0	0
peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov (spolu), z toho: (stav k 31.8.2010)				
• na diétne stravovanie		254		175
• súvisiacich s hygienou alebo s opotrebovaním šatstva, bielizne, obuvi a bytového zariadenie		265		291
• súvisiacich so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla		169		42
• súvisiacich so starostlivosťou o psa so špeciálnym výcvikom		0		0

podľa údajov získaných z ÚPSVaR Šaľa

Ďalšie údaje:

Preukazy ŤZP (okres Šaľa) k 31. 8. 2010				
	počet vydaných		z toho držiteľov mladších ako 18 rokov	
	živých	neživých	živých	neživých
preukazy ŤZP (bez sprievodcu)	1315	376	12	0
preukazy ŤZP-S (so sprievodcom)	1243	683	83	3
Spolu	2558	1059	95	3

podľa údajov získaných z ÚPSVaR Šaľa

ŤZP osoby podľa veku a pohlavia (okres Šaľa)				
vek	ženy	muži	spolu	vybrané skupiny
0 - 2	1	4	5	deti 171
3 - 4	5	8	13	
5 - 15	47	70	117	
16 - 17	10	16	26	
18 - 24	64	59	123	občania v produktívnom veku 1586 z toho mladí dospelí do 40 rokov 393
25 - 39	132	138	270	
40 - 49	157	147	304	
50 - 59	357	363	720	
60 - 61	78	91	169	
62 - 69	442	362	804	občania v seniorskom veku 3 290
70 - 79	684	388	1072	
80 - 89	761	314	1075	
90 - 99	212	93	305	
100 a viac	25	9	34	
Spolu	2975	2062	5037	

podľa údajov získaných z ÚPSVaR Šaľa

Poberatelia príspevkov ŤZP podľa veku a pohlavia (okres Šaľa) k 31.8.2010					
	0-5 M,Ž	6-17 M,Ž	18-59 M,Ž	60-64 M,Ž	65 a viac M,Ž
Osobná asistencia	0	0	7,6	0,1	0
Kúpa pomôcky	0	0	1,0	0	0
Výcvik používania pomôcky	0	0	0	0	0
Úprava pomôcky	0	0	0	0	0
Oprava pomôcky	0	0	0	1,0	0

Kúpa zdvíhacieho zariadenia	0	0	0	0	0
Kúpa osobného motor. vozidla	0	1,0	0,2	0	0
Úprava OMV	0	0	0	0	0
Preprava	0	0	0	0	0
Úprava bytu	0	0	0	0	0
Úprava rod. domu	0	0	0	0	0
Úprava garáže	0	0	0	0	0
ZV – diétne stravovanie	3, 2	11,11	94,77	38,18	133,42
ZV – hygiena a opotrebovanie	0, 3	10,9	90,91	28,34	186,105
ZV – prevádzka OMV	0, 1	12,19	56,57	11,13	22,20
ZV – pes so špec. výcvikom	0	0	0	0	0
Počet ŤZP osôb s aspoň jedným PP na kompenzáciu	3, 5	24,31	194,188	65,55	306,148
Opatrovanie – opatrovatelia	0	0	259,44	36,10	56,23
- opatrovatelia poberajúci dôchodkovú dávku	0	0	22,0	36,9	49,23
- ostatní opatrovatelia	0	0	237,44	0,1	7,0
Opatrovanie – opatrované osoby	0	24,29	72,68	10,10	155,68
Spolu ŤZP osôb	3,5	35,46	226,219	66,57	413, 184

podľa údajov získaných z ÚPSVaR Šaľa

V okrese Šaľa je 2558 držiteľov preukazov ŤZP, Úrad práce sociálnych vecí a rodiny eviduje pre okres Šaľa 5037 ťažko zdravotne postihnutých osôb. Zaujímavým údajom je údaj o počte detí s ŤZP – 171 a počet osôb v produktívnom veku 393, pre tieto vekové skupiny bude potrebné plánovať aj špecifické druhy sociálnych služieb typu chránených dielní, podporované bývania, ktoré zatiaľ v Šali nie sú, a o ktoré možno v najbližšej budúcnosti predpokladať rastúci záujem. V júni 2012 skončia praktickú školu jej prví absolventi, ambíciou tieto školy je pripraviť mladých ľudí s ľahkým a stredným mentálnym postihnutím na prácu v chránených dielnach a na chránených pracovných miestach a súčasne ich natoľko podporiť v rozvoji samostatnosti v každodenných zručnostiach, aby v budúcnosti boli pripravení na čo najsamostatnejší život pri podpore služieb typu podporovaných bývaní. Zo stretnutí pracovných skupín vieme, že rodičia týchto detí sú mladí ľudia zorientovaní vo formách a metódach sociálnej práce v zahraničí a chcú pre svoje deti moderné typy sociálnych služieb, ktoré ponúka zákon 448/2008 o sociálnych službách. Títo rodičia nechcú, aby ich deti tak ako ich o niečo starší rovesníci skončili po ukončení školy doma opatrovaní postupne starnúcimi rodičmi s neistou perspektívou kde pôjdu keď sa ich rodičia nebudú o nich vladať postarať, títo rodičia nechcú žiť s predstavou, že ich deti skončia raz v celoročnom domove sociálnych služieb. Mesto by malo uvažovať o plánovaní nových typov sociálnych služieb – chránené dielne, podporované bývania. Existujúce tradične fungujúce zariadenie sociálnych služieb typu DSS nevyhovuje predstavám rodičov, chcú aby ich deti aktívne trávili čas v prostredí, ktoré ich pripravuje na získanie zručností potrebných pre fungovanie v nových typoch služieb.

Je veľmi pravdepodobné, že pomerne veľké množstvo občanov so zdravotným postihnutím nevyužíva nijaké formy sociálnej podpory a uniká takto evidencii. Pre zaujímavosť uvedieme niektoré údaje, ktoré uverejnil Český štatistický úrad¹⁰, podľa jeho prieskumov je v Čechách až desať percent ľudí so zdravotným postihnutím, pre Šaľu by to predstavovalo vyše 2 000 občanov. Spomínaná analýza udáva zaujímavý údaj podľa ktorého je 1/3 občanov so zdravotným postihnutím sebestačná a nezávislá na pomoci cudzej osoby, ďalšia tretina ma mierny stupeň závislosti, a zvyšná tretina stredný a ťažký stupeň závislosti. V prípade Šale možno predpokladať, že približne 1300 občanov potrebuje nejakú formu sociálnej pomoci z dôsledku zdravotného postihnutia. Podľa tohto výskumu - občanom so závislosťou na pomoci poskytujú pomoc v 2/3 prípadov rodina a dokonca aj u občanov s ťažkou mierou závislosti (s potrebou celodennej asistencie inej osoby) poskytuje rodina túto pomoc u 53% z nich. Možno predpokladať, že v Šali je podiel rodiny na starostlivosti ešte vyšší. V mestách, ktoré sa podieľali na výskume bol približne rovnaký počet poberateľov príspevku na opatrovanie na jednej strane (o ktorý si aj tak nepožiadajú všetky rodiny, ktoré by spĺňali podmienky nárokovateľnosti) a počet občanov využívajúcich služby inej osoby (poberateľov osobnej asistencie, spolu s počtom poberateľov opatrovateľskej služby a počtom občanov umiestnených v rezidenčnej starostlivosti). V Šali je počet poberateľov služieb inej osoby minimálny, osobnú asistenciu využíva iba 8 občanov.

¹⁰ Informácie získané z www.czso.cz

Osobná asistencia je služba, ktorá výrazne podporuje integráciu občana so zdravotným postihnutím, umožňuje občanovi aj s veľmi ťažkým zdravotným postihnutím viesť samostatný život v komunite, mať primeraný sociálny status poskytuje mu nezávislosť od svojej rodiny. Predstavuje vhodnú formu podpory, kde si sám občan so zdravotným postihnutím určuje formu podpory, ktorú potrebuje, aktivizuje sa a preberá za svoje rozhodnutia zodpovednosť. Osobná asistencia je koncipovaná tak, aby podporovala sebavedomie občana so zdravotným postihnutím. V neposlednej miere táto služba odbremeňuje rodinu a pomáha pripraviť mladého človeka s postihnutím na život nezávislý od primárnej rodiny. V Šali rodiny preferujú poberanie opatrovateľského príspevku, osobná asistencia využívaná veľmi málo. Opatrovateľský príspevok však fixuje občanov v závislosti na rodine a často ubúdajúcich silách a málo pestrom programe starnúcich rodičov. Služba osobnej asistencie je v iných mestách omnoho viac využívaná. Rodičia mladých ľudí s postihnutím sú už dnes veľmi motivovaní k jej využívaniu, nepoznajú však príklady rodín s pozitívnou skúsenosťou s touto formou služby, nevedia na koho sa obrátiť pri poradenstve ohľadom hľadania osobného asistenta a manažovaní tejto služby, informovanosť rodín je veľmi zlá. Z ÚPSVaR sa nám nepodarilo získať údaje o počte voľných pracovných miest pre občanov so ZP ani o počte uchádzačov o zamestnanie s ŤZP. Podarilo sa nám zistiť, že na chránených pracovných miestach pracuje 30 občanov s ŤZP.

5. 4 Prehľad mapovania existujúcich sociálnych služieb a s nimi súvisiacich služieb a iniciatív občanov v Šali pre cieľovú skupinu občania so zdravotným postihnutím, prehľad potrieb cieľovej skupiny

1. Služby a iniciatívy dlhodobo fungujúcich inštitúcií a organizácií
<p>Sociálne pracovníčky MsÚ</p> <ul style="list-style-type: none"> distribúcia občanov, ktorí potrebujú poradenstvo v oblasti zdravotného postihnutia na ÚPSVaR, prípadne k sociálnemu pracovníkovi OSS príprava, vypracovanie „sociálneho“ posudku pri posudzovaní odkázanosti občana na sociálnu službu na MsÚ nie je pracovník s akreditáciou na poskytovanie špecializovaného poradenstva v rozsahu v akom ho vymedzuje zákon 448/2008
<p>ÚPSVaR</p> <ul style="list-style-type: none"> v zmysle zákona poradenstvo pri vybavovaní jednotlivých kompenzačných príspevkov evidencia uchádzačov o zamestnanie so ZP a voľných pracovných miest pre týchto občanov
<p>OSS</p> <ul style="list-style-type: none"> sociálny pracovník poskytuje základné (distribučné) poradenstvo pre občanov s postihnutím, sú usmernení na ÚPSVaR-e pri vybavovaní kompenzačných príspevkov, dostanú poradenstvo ohľadom opatrovateľskej služby (usmernenia ohľadom žiadosti o ňu), nie sú vytvorené podmienky na dlhodobé systematické špecializované poradenstvo
<p>DSS</p> <ul style="list-style-type: none"> zariadenie prechádza transformáciu vo vzťahu k zlepšovaniu poskytovaných odborných služieb a služieb podporujúcich rozvoj osobných zručností svojich klientov, na jeho čele je pracovníčka s požadovaným vzdelaním a mierou odborných zručností je otvorené spolupráci v oblasti pomoci svojim klientom ďalším organizáciám pôsobiacim v meste Šaľa (O. z. Záhrada, SPOSA, ÚNSS, SZZP, SZSP)
<p>Klub zdravotne postihnutých občanov</p> <ul style="list-style-type: none"> svojpomocné združenie spomínané v kapitole seniori, nakoľko väčšina členov klubu je v seniorskom veku, základňa členov bola vytvorená z občanov so zdravotným postihnutím klub sa stretáva v priestoroch rodinného domu, fungovanie klubu je dlhodobo podporované mestom vedenie klubu má akreditáciu na špecializované poradenstvo, vie poradiť v oblasti kompenzácií, najmä však ohľadom služieb pre starších občanov klub zapožičiava zdravotné pomôcky na obdobie kým ich občan dostane cez zdravotnú poisťovňu, prípadne ako kompenzáciu cez ÚPSVaR mladé rodiny s dieťaťom s postihnutím a mladí ľudia s postihnutím sa na činnosti klubu nezúčastňujú, klub vytvára aktivity prispôbené potrebám starších občanov
<p>Spojená škola (Krátka ul.)</p> <ul style="list-style-type: none"> v školskom roku 2009 / 2010 otvorila Praktickú školu pre absolventov špeciálnej základnej školy, vedenie školy má víziu pripravovať v tomto trojročnom nadstavbovom vzdelávaní mladých ľudí na prácu v chránených dielňach, o dva roky skončia prví absolventi, mesto by

<p>malo hľadať subjekt, ktorý v meste vytvorí chránenú dielňu, ktorá prinesie pripraveným mladým ľuďom ich potrebám a možnostiam zodpovedajúce pracovné príležitosti a možnosť uplatniť sa a byť užitočný</p> <ul style="list-style-type: none"> rozšírením spojenej školy o praktickú školu, škola výrazne pocítila akútnu potrebu riešiť dlhšie trvajúce problémy s malým a nevyhovujúcim priestorom, škola potrebuje podporu pri financovaní prestavby, prípadne pri hľadaní ďalších priestorov (žiaci praktickej školy by mohli využívať aj vhodné priestory inej budovy poskytnuté za adekvátny prenájom) rodičia bývalých absolventov nemali možnosť, aby sa ich deti zaradili do práce (v meste zatiaľ neexistuje žiadna chránená dielňa, žiaden človek s mentálnym postihnutím nie je zamestnaný na chránenom pracovnom mieste), dospelé deti týchto rodičov vo veku 16 – 45 rokov sú doma bez možnosti využiť svoje zručnosti v práci mesto by po vzore chráneného pracoviska MsP a zamestnávania občanov so ZP v ňom malo nadviazať na danú oblasť ďalšími projektmi rodičia bývalých absolventov školy by privítali vytvorenie svojpomocného podporného združenia, ktoré by organizovalo zaujímavé aktivity pre ich deti a poskytovalo svojpomocné poradenstvo rodičom /bolo by možné uvažovať o zriadení pobočky celoslovenskej organizácie ZPMP, mesto by mohlo vytvoriť priestor komunitného centra pre stretávanie sa svojpomocných združení
<p>Základné školy / 6 základných škôl</p> <ul style="list-style-type: none"> vedenia škôl sa usilujú o integráciu aj detí s ťažším telesným postihnutím do bežných škôl, /pri žiadosti rodičov aj detí s ľahkým mentálnym postihnutím, pre ktoré sú vytvorené špeciálne triedy s odborným učiteľom/. integrovaným žiakom sa v oblasti individuálnych plánov venuje psychológ, ktorý sídli na Spojenej škole Nivy 2 viacerí učitelia, ktorí boli účastníkmi pracovných skupín mali veľmi pozitívne skúsenosti s integrovanými žiakmi, mohli by prispieť publikovaním svojich skúseností k rozvoju tolerancie obyvateľstva vydávaním krátkych príbehov dobrej praxe v regionálnych novinách
<p>Materské školy /8 materských škôl</p> <ul style="list-style-type: none"> majú v súčasnosti veľký počet žiakov, v minulosti mali viacerí rodičia veľmi pozitívne skúsenosti s integráciou svojich dnes okolo 15 ročných detí so zdravotným postihnutím do bežných škôlok, títo rodičia na pracovných skupinách spomenuli mnohé príklady v čom všetkom z týchto včasných podnetov čerpajú ich deti dodnes
<p>Centrum pedagogicko – psychologického poradenstva a prevencie</p> <ul style="list-style-type: none"> rodičia detí so zdravotným postihnutím primárne spolupracujú so špeciálnymi pedagógmi Spojenej školy, ak je dieťa integrované v bežnej škole tak s psychológom, ktorý má na starosti integrovaných žiakov (vypracúva pre nich individuálne plány) rodičia sa však v prípade záujmu môžu obrátiť aj na CPPP, niektorí rodičia detí s postihnutím využili ich konzultácie najmä pri špecifických poruchách učenia detí
<p>Základná umelecká škola, Centrum voľného času, športové kluby</p> <ul style="list-style-type: none"> potrebne venovať pozornosť oblasti informovanosti a vytvárania podmienok pre integrovanie detí so zdravotným postihnutím aj do voľnočasových aktivít vyššie uvedených záujmových združení voľnočasové aktivity týchto centier môžu veľmi pozitívne ovplyvniť rozvoj zručností detí s postihnutím a prispieť k ich sociálnej integrácii
<p>2. Nové iniciatívy a neformálne združenia</p>
<p>SPOSA</p> <ul style="list-style-type: none"> svojpomocné združenie rodičov detí s autizmom, je súčasťou strešnej celoslovenskej organizácie, ktorá pobočky vybavuje odborným a informačným zázemím, v období posledných rokov si rodičia veľmi pochvaľujú, že im vyšla Spojená škola v ústrety a našla pre ich deti vhodný priestor na špeciálnu triedu v prenajatých priestoroch inej ZŠ, tu našli rodičia aj veľmi dobré priestory na klubové aktivity ich združení, združenie by privítalo podporu mesta pri písaní a manažovaní projektov, rodičia by privítali vytvorenie priestorov komunitného centra, rodičia by privítali možnosť integrácie ich detí do voľnočasových aktivít mesta, zriadenie športovísk pre deti, občasný prenájom priestorov /za symbolickú cenu/ so záhradou pre ich programy, rodičia veľmi podporujú, aby mesto hľadalo možnosti vytvorenia chránenej dielne, chráneného bývania, vidia v takejto možnosti perspektívu dôstojného dospelého života pre ich dorastajúce deti.
<p>O.z. Záhrada</p> <ul style="list-style-type: none"> rodičmi založené občianske združenie, ktoré presadzuje zavádzanie európskych trendov do práce s deťmi a dospelými s mentálnym postihnutím, v čele združenia stoja ľudia, ktorí majú v danej oblasti prehľad a sú veľmi dobre vybavení po stránke jazykovej, vedia sa dostať

k informáciám a metódam s akými mestské zariadenie nepracuje, ktoré sú však bežné nielen v zahraničí, ale aj v kvalitných sociálnych službách na Slovensku. Ich ambíciou je podporovať v priestoroch, ktoré svojpomocne získali fungovanie nedostatkových služieb. Stážujú v dobre fungujúcich zariadeniach a chcú ponúknuť rodičom kvalitné služby s perspektívou rozvoja ich dieťaťa a vytvorením predpokladu na jeho samostatný život v maximálne možnej miere.

- združenie získava financie svojpomocne, cez sponzorské dary, 2%,...

5. 5 SWOT analýza služieb pre občanov so zdravotným postihnutím

Tento materiál vznikol ako výsledok práce pracovnej skupiny na jej stretnutiach 18. 5, 27. 5, 8. 6, 22. 6. 2010, členovia pracovnej skupiny sa na stretnutia mali možnosť vopred pripraviť prostredníctvom dotazníka, ktorý určoval jednotlivé okruhy pohľadu na život občanov so zdravotným postihnutím v meste. Dotazník sa venoval trom základným okruhom tém:

- 1) zhodnoteniu podmienok pre život občana so zdravotným postihnutím a jeho rodiny v meste
- 2) pomenovaniu chýbajúcich služieb a podmienok
- 3) sumarizácii inšpirácií v riešení problémov a príkladov dobrej praxe z iných miest

Silné stránky:

- **občianske zázemie** – ochota občanov zapojiť sa do riešení vlastných problémov
- **komunitný plán** sa vytvára aj s prevádzkovateľmi a prijímateľmi služieb, rodinami ľudí s postihnutím
- OSS prevádzkuje DSS, ktorý funguje ako denné centrum (**orientácia mesta na komunitné sociálne služby ktoré nemajú pobytový charakter**), v DSS pracujú veľmi príjemní pracovníci
- občania poznajú v meste niekoľko prípadov dobrej praxe rodín, ktoré začali využívať **osobnú asistenciu**, možnosť jej využívania je zakotvená v zákone
- v meste je niekoľko fungujúcich malých **svojpomocných združení rodičov** (SPOSA, O.z. Záhrada) a občanov so ZP (Klub zdravotne postihnutých občanov, Základná organizácia Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska....)
- niekoľko imobilných občanov v produktívnom veku využíva opatrovateľskú službu
- bezbariérovosť niektorých obchodných domov
- v meste pracuje približne 30 občanov na **chránených pracovných miestach** /za príklad dobrej praxe možno považovať zriadenie takýchto miest aj na mestskej polícii – monitoring/
- možnosť **krátkodobého zapožičania niektorých kompenzačných pomôcok** v klube zdravotne postihnutých
- bezplatné **špecializované poradenstvo** pre ľudí so zdravotným postihnutím v klube zdravotne postihnutých (zamerané najmä na možnosť využívania rôznych príspevkov)
- dobre fungujúca **Spojená škola pre deti s mentálnym postihnutím** (vzdelávanie pre variant A, B, C)
- Spojená škola od školského roka 2009/2010 otvorila projekt Praktickej školy /má ambíciu pripraviť mladých ľudí s postihnutím na možnosť v budúcnosti sa zamestnať v chránenej dielni, na chránenom pracovnom mieste

Slabé stránky:

- v Šali bola zatvorená **nemocnica**, je potrebné cestovať za zdravotníckymi službami
- v Šali nie je poskytovateľ **rehabilitačných služieb**, ktoré by mohli byť výrazne využívané aj ľuďmi s postihnutím
- nedostatok **osobných asistentov**, osobná asistencija je medzi rodinami málo známa a málo propagovaná, je využívaná veľmi málo
- chýba poskytovateľ **odľahčovacích služieb** pre rodiny (krátkodobý pobyt dieťaťa s postihnutím pri krízových situáciách v rodine, potrebe oddychu rodičov, dovolenky)
- rodičia detí s postihnutím vnímajú nedostatky v oblasti informovanosti o možnostiach jednotlivých materských škôl integrovať do bežných tried dieťa s rôznym typom postihnutia
- jednotlivé združenia, ktoré poskytujú podporu rodinám s postihnutým členom nie sú zosieťované a nespolupracujú spolu, nie je vytvorená platforma na ich spoluprácu – **komunitné centrum**
- **bývalí absolventi Spojenej školy** a ich rodičia by chceli mať svoje svojpomocné združenie (príprava na samostatný život, prácu v chránenom prostredí, kluby sebaobhajcov ...), Klub Zdravotne postihnutých občanov považujú za aktivitu pre starších dospelých a seniorov

- rodičia detí s postihnutím sú slabo informovaní o možnostiach rozvoja ich detí, okrem sporej školy sa nemajú na koho obrátiť, chýba subjekt, ktorý by poskytoval rodinám **komplexné poradenstvo** (špeciálne – pedagogické, psychologické, v oblasti sexuality, v oblasti sociálnej, rehabilitačnej, pracovnej)
- **bariérovosť** niektorých škôl, mnohých štátnych inštitúcií
- problémy pri vybavovaní parkovacieho preukazu pre ZP (prevzatie iba v Nových Zámkoch)
- neexistuje **sociálny taxík**, MHD doprava aj prímestská doprava nie sú bezbariérové, veľa občanov má problém s dopravou vlakom
- nedostatok vyhradených **parkovacích miest** na parkoviskách
- v meste nie je žiadna **chránená dielňa ani podporované bývanie**, rodičia dospelých detí s postihnutím sú znepokojení nedostatkom príležitostí pre plnohodnotný dospelý život ich detí, títo rodičia si prajú aby ich deti mohli žiť v súlade s trendmi sociálnej práce s občanmi s postihnutím v EÚ a neboli nútení nedostatkom príležitostí dať v budúcnosti ich dieťa do veľkého celoročného pobytového zariadenia mimo ich mesto
- verejnosť stále nie je dostatočne pripravená na prijatie ľudí s postihnutím, má mnoho **predsudkov**, ľudia s ťažkým postihnutím a ich rodiny zažívajú odsudzovanie, neprijatie, vyčleňovanie, rodičom chýbajú aktivity zamerané na prelamanie predsudkov verejnosti
- nedostatok **kultúrnych podujatí** zameraných na informovanie o problematike zdravotne postihnutých (Deň krivých zrkadiel,... v Šali nie je subjekt, ktorý by sa tomu venoval)
- mestské **projekty** sú pre občanov netransparentné, mesto nemá pracovníka, ktorý by mal potrebné kompetencie na písanie projektov na rozvoj aktivít v sociálnej oblasti
- občania nevedia o žiadnom mestskom projekte, ktorý by bol zameraný na ľudí so zdravotným postihnutím
- ľudia so ZP sú diskriminovaní v prístupe k práci
- chýba subjekt pre komplexné poradenstvo pre rodinu s postihnutým členom (oblasť zdravotníctva, školstva, sociálnych služieb)
- nedostatok **školských asistentov**

Príležitosti:

- vytvorenie **klientskeho poradenského centra** - MsÚ by malo vytvoriť pozíciu sociálneho pracovníka, ktorého časť pracovnej náplne by bolo poskytovanie komplexného poradenstva pre rodinu s postihnutým členom
- spracovanie **vízie DSS** na poskytovanie kvalifikovaných služieb pre deti a dospelých s mentálnym postihnutím, vzdelávanie pracovníkov DSS (individuálne plány rozvoja, inštruktor sociálnej rehabilitácie)
- zosieťovanie tretosektorových organizácií, možnosť zriadiť **Komunitné centrum** (spoločné užívanie jeho priestorov) na realizáciu aktivít svojpomocných združení
- **informovanosť**: mesto by malo byť informované o možnostiach integrácie dieťaťa so zdravotným postihnutím do jednotlivých materských škôl, škôlok, ZUŠ, CVČ, informácie by mali byť súčasťou materiálu prístupného rodičom (mestský web, článok v mestských novinách...)
- rodičia by privítali zriadenie **Detského integračného centra** (všetky služby pre rodinu s dieťaťom s postihnutím dať pod jednu strechu)
- Spojená škola Nivy 2 s bezbariérovým prístupom ponúka možnosť krúžkov angličtiny, výpočtovej techniky pre ľudí s telesným postihnutím, organizovanie konferencií pre organizácie ZP
- rodiny by privítali rozšírenie možností opatrovateľskej služby na pomoc občanom so ZP a ich rodinám, rodiny by privítali mať možnosť aj krátkodobého využitia opatrovateľskej služby ako **odľahčovacej služby**
- vytvorenie novej knižnice s moderným vybavením (čítací program, audionahrávky) pre nevidiacich a slabozrakých občanov
- MsÚ by mohol zorganizovať **deň prezentácie Občianskych združení** fungujúcich v sociálnej oblasti (oboznámenie občanov, sieťovanie organizácii, možnosť oslovenia potenciálnych sponzorov)
- iniciovať kúpu bezbariérového autobusu
- osloviť poľnohospodársku školu a iniciovať zriadenie experimentálneho projektu hippoterapie pre deti zo Šale a okolia
- vytvorí malý **mestský projekt prieskum bariérovosti mesta**, ktorý by zapojil študentov ako realizátorov, ako odborného garanta využiť potenciál koordinátorov Klubu zdravotne postihnutých občanov a pracovníka najbližšej pobočky Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska
- zlepšiť spoluprácu ÚP a Klubu zdravotne postihnutých – nájsť systém na zdieľanie

<p>informácií o ponúkaných pracovných miestach pre ľudí so ZP a kvalifikačných predpokladoch uchádzačov o zamestnanie</p> <ul style="list-style-type: none"> MsÚ v spolupráci s ÚPSVaR by mali byť iniciátormi realizácie projektov na zaškolenie ľudí so zdravotným postihnutím v produktívnom veku v štandardných zručnostiach práce s počítačom ECDL (toto školenie je dôležitým predpokladom na získanie práce)
<p>Ohrozenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> mesto vyčlení na sociálnu sféru nedostatočnú časť rozpočtu, sociálne veci sa dostanú na okraj priorít v strategickom plánovaní mesta mesto obsadí pracovné pozície v sociálnej oblasti personálom, ktorý nechce zavádzať nové trendy do poskytovania sociálnych služieb, nevzdeláva sa v oblasti kvality a transformácie sociálnych služieb mesto nevytvorí príležitosti pre rozvoj a spoluprácu (vytvorenie Komunitného centra, lacný prenájom vhodných priestorov na realizáciu aktivít spontánne vzniknutých svojpomocných organizácií so silnou víziou) občania budú nútení hľadať kvalitné sociálne služby pre člena rodiny s postihnutím v okolitých mestách (mesto nebude informované o potrebách svojich občanov a nebude ich riešiť) občania budú slabo informovaní o možnostiach podpory, ktoré poskytuje ÚPSVaR (kompenzácie), OSS (opatrovateľská služba, DSS)...

5. 6 Sumarizácia výstupov z mapovania – podklad pre návrh opatrení

V oblasti služieb pre občanov so zdravotným postihnutím možno v meste Šaľa vo všeobecnosti konštatovať **nízky stupeň vybavenosti**. V mestách do 10 tisíc obyvateľov je tento fenomén čiastočne vysvetliteľný vysokou mierou vzájomnej rodinnej solidarity. Služby pre občana so zdravotným postihnutím v takýchto typoch miest prirodzene vykryva vo veľkej miere širšia rodina. S rastúcou veľkosťou komunity sa sociálna kontrola a vzájomná pomoc znižuje a v prípade Šale, mesta s počtom obyvateľov nad 20 tisíc nemožno s týmto fenoménom počítať a je do budúcnosti potrebné vytvoriť ponuku dostatočne pestrej a prepojenej siete služieb:

- zo stretnutí pracovných skupín kde bola výrazná účasť aj samotných rodín s členom s postihnutím sme sa dozvedeli, že mnoho obyvateľov Šale využíva sociálne služby v okolitých mestách a obciach pre **nedostatočnú ponuku** služieb v Šali
- v meste nie sú vytvorené podmienky pre poskytovanie služieb **včasnej intervencie** rodine s dieťaťom s postihnutím
- nie je vytvorený systém **nadväzných a prepojených služieb**
- v meste nie je subjekt, ktorý by poskytoval **komplexné poradenstvo pre rodinu** s postihnutým členom, nie je vytvorený subjekt, ktorý by komplexne riešil krízové situácie rodín so zdravotným postihnutím formou krízovej intervencie
- pred 4 rokmi priniesla regionálna rozvojová agentúra iniciatívu zriadenia **komunitného centra**, ktoré by mohli využívať miestne neziskové organizácie, vrátane rodičovských združení, mesto zatiaľ nevytvorilo ponuku vhodného priestoru na zriadenie takéhoto centra. Mesto by mohlo zriadením komunitného centra vytvoriť priestor pre klubové aktivity pre mladých ľudí so ZP, aj v iných mestách je bežné, že mladí ľudia v meste sa nechcú združovať v tradičných Kluboch ZP, ktoré majú atmosféru seniorských klubov
- v meste nie je zriadená chránená dielňa, ktorá by vytvárala pracovné príležitosti pre absolventov špeciálnych škôl. Rodičia by privítali keby mesto vytvorilo cez svoje projekty zázemie pre treťosektorové organizácie, ktoré by prevádzkovali **chránenú dielňu** na výrobu reprezentačných predmetov mesta.
- mesto Šaľa prostredníctvom chráneného pracoviska zameraného na obsluhu kamerového systému Mestskej polície zamestnáva 7 občanov so ZP, čo možno považovať za príklad dobrej praxe
- v meste chýbajú pre mladých dospelých ľudí s postihnutím **zariadenia podporovaného bývania**, mesto by malo uvažovať o príprave projektu, v ktorom by poskytlo niekoľko mestských bytov treťosektorovému poskytovateľovi služieb zariadenia podporovaného bývania, ktorý by poskytoval svoje služby priamo v týchto bytoch (podobný projekt je pripravovaný v Malackách kde v novostavbe nájdú takéto služby od roku 2013 v piatich bytoch mladí dospelí s mentálnym postihnutím -približne 15 ľudí), klienti sú pripravovaní cez tréningové projekty na samostatný život v dennom centre Vstúpte (projekt DSS Vstúpte Malacky)

- v meste sa v posledných rokoch vytvorilo niekoľko veľmi **aktívnych tretosektorových iniciatív rodičov detí s postihnutím** (O. z. Záhrada, SPOSA, ...). Organizácie majú nový pohľad na sociálnu prácu s ľuďmi s postihnutím zodpovedajúci prístupom a metódam práce v rozvinutých krajinách EÚ. Rodičovské organizácie by privítali zriadenie komunitného centra vo vhodných priestoroch so záhradou, ktoré by mohli využívať na svoje aktivity. Mesto neposkytuje týmto organizáciám adekvátnu podporu, sú financované výhradne zo sponzorských darov, z 2%, prípadne drobných predajných akcií (Vianočné trhy). Mesto nevytvára pre tieto organizácie ani projektové zázemie, na MsÚ chýba erudovaný sociálny pracovník, ktorý by poskytoval poradenstvo pri písaní projektov pre tretosektorové komunitné iniciatívy, ktoré prirodzene svojimi aktivitami môžu mesto odbremeniť
- občania so zdravotným postihnutím by privítali keby s meste fungovalo **rehabilitačné stredisko**. Nový objekt Zariadenia pre seniorov by mohol poskytnúť vhodné zázemie pre takéto služby
- **opatrovateľská služba ako terénna služba je občanmi s ŤZP** v neseniorskem veku minimálne využívaná, občania sú zo strany OSS usmerňovaní aby sa pokúsili riešiť situáciu inak pre nedostatok finančných zdrojov, do budúcnosti by bolo dobré uvažovať o využívaní opatrovateľskej služby vo väčšej miere aj občanmi s ŤZP, takúto formu služby by na krátku výpomoc a ako terénnu odľahčovaciu službu veľmi privítali aj rodičia detí s postihnutím, pripravovaná novela zákona o sociálnych službách chce podporiť terénne sociálne služby pre občanov so ZP
- v meste chýba **prepravná služba**, je občanmi s ŤZP veľmi žiadaná
- v meste chýba pre ubytovanie telesne postihnutých občanov určený bezbariérový nájomný bytový dom (viaceré mestá majú minimálne 4 takého byty na 10 tis. obyvateľov, viaceré mestá priebežne realizujú bezbariérové úpravy v novostavbách a odkupujú tam mestské byty)
- V meste nie je **zmapovaná bezbariérovosť** prístupov do verejných budov a bezbariérovosť komunikácií, vybavenosť WC pre imobilných občanov, iniciovať prieskum formou dobrovoľníckeho projektu mesta v spolupráci s Klubom ZP, Úniou nevidiacich Slovenska /odborní garanti/ a študentmi gymnázia, dohliadať na debariérizáciu budov
- **podporovať integráciu** detí so zdravotným postihnutím do MŠ, ZŠ a voľnočasových aktivít CVČ a ZUS
- chýba **odľahčovacia služba**, uvažovať o širšom otvorení plánovanej odľahčovacej služby v novom Zariadení pre seniorov aj pre mladších občanov so ZP, prípadne zriadiť izbu pre deti
- pre zdravotne postihnutých občanov nie je vytvorená dostatočná ponuka **pracovných miest, rekvalifikačných kurzov**, chýba prepojenie medzi ÚPSVaR a Klubom ZPO, ktorý často dostáva informácie o voľnom pracovnom mieste priamo od firiem a nevie nájsť vhodného človeka, firmy v Šali začínajú byť otvorené k prijímaniu ľudí so ZP do pracovného pomeru

5. 7 Odporúčania pre krátkodobý (2012 – 2016) a dlhodobý rozvoj sociálnych služieb pre oblasť občania so zdravotným postihnutím

1. Cieľ	Vytvorenie funkčného systému sociálnych služieb pre občanov so zdravotným postihnutím a ich rodiny
Opatrenie III.A.1	Podpora rozvoja kvalitných sociálnych služieb pre deti a dospelých so zdravotným postihnutím (vrátane mentálneho) s prointegračnými programami poskytovaných DSS prevádzkovaného OSS mesta Šaľa, resp. ďalšími subjektmi z radov neverejných poskytovateľov
Popis východiska opatrenia, charakteristika opatrenia	OSS mesta Šaľa prevádzkuje domov soc. služieb pre deti, mládež a dospelých so zdravotným postihnutím, kt. poskytuje služby ambulantne dennou formou. Zariadenie je situované vo veľmi vhodnej lokalite, má perspektívnych klientov ako aj potenciál stať sa kvalitným zariadením, ktoré pripraví dospelých ľudí s mentálnym postihnutím na život. DSS sa postupne vyprofilovalo z detského zariadenia na zariadenie pre deti, mládež a dospelých s mentálnym postihnutím. V oblasti rozvoja osobných zručností detí a mládeže so zdravotným

	<p>postihnutím je v Šali aktívne O. z. Záhrada. Jeho cieľom je taktiež podpora integrácie danej skupiny obyvateľov do spoločnosti, prostredníctvom podpory integračných programov, rôznych druhov terapií (ergoterapia, arteterapia), či sociálnej rehabilitácie. Rovnako aj ďalšie združenia venujúce sa danej cieľovej skupine (SPOSA, Združenie rodičov detí so zdrav. postihnutím).</p> <p>V meste však zatiaľ stále abscentuje viacero nových typov služieb, ktoré definuje zákon o sociálnych službách a ktoré sú bežné pre mesto nad 20 tis obyvateľov, ide najmä o služby typu chránené dielne, podporované bývanie, rehabilitačné stredisko.</p>
Predpokladaný dopad	Vytvorenie systému na seba nadväzujúcich a dopĺňujúcich sa služieb pre deti a mládež so zdravotným postihnutím prostredníctvom podpory rozvoja kvalitných soc. služieb (vzdelanie, odbornosť, profesionalita) za spolupráce organizácií z radov verejných a neverejných poskytovateľov služieb a podpory mesta Šaľa.
Predpokladaní partneri na zaistenie služieb	<ul style="list-style-type: none"> • odbor školstva, soc. vecí a kultúry MsÚ Šaľa • komisia pre sociálne, zdravotné a bytové otázky • OSS mesta Šaľa • združenia a odborníci z radov treťosektorových organizácií (O. z. Záhrada, SPOSA, Združenie rodičov zdravotne postihnutých detí) <p>Partnermi v oblasti prenosu príkladov dobrej praxe môžu byť napr. kvalitné vzdelávacie organizácie pre oblasť sociálnej práce a špeciálnej pedagogiky, resp. ako vhodné stážové miesta organizácie Vstúpte Malacky, Nadácia krajiny harmónie Žilina, DSS Betánia Senec – časť programu denné centrum, DSS Prima – Bratislava.</p>
Časový harmonogram	Ide o prioritu pre rok 2012 s tým, že sa bude uplatňovať počas celého obdobia 2012-2016, resp. nasledujúceho.
Predpokladané finančné zdroje	<p>I. Podpora rozvoja odborného vzdelania pracovníkov zariadení (zákon 448/2008 o soc. službách vyžaduje využívanie nástroja Individuálny rozvojový plán a vymedzuje, ktorí pracovníci musia absolvovať akreditovaný kurz Inštruktor sociálnej rehabilitácie):</p> <ul style="list-style-type: none"> • akreditované vzdelávanie Individuálne plány rozvoja (150 € pre jedného pracovníka), preškolenie pracovníkov priamej práce s klientom, • akreditované vzdelávanie Inštruktor sociálnej rehabilitácie (300 €/ jeden pracovník) <p>II. Podpora programov a projektov integrácie detí a mládeže so zdravotným postihnutím do spoločnosti (rehabilitačné stredisko, terapeutické programy, projekty chránených dielní a pracovísk)</p> <p>III. Podpora supervízie pracovníkov v pomáhajúcich profesiách</p>
Opatrenie III.A.2	Vytvorenie banky pre dočasné zapožičanie kompenzačných a zdravotných pomôcok
Popis východiska opatrenia, charakteristika opatrenia	Službu v súčasnosti v nízkej miere poskytuje denné centrum zdravotne postihnutých občanov v spolupráci so Slov. zväzom zdravotne postihnutých v Šali.. Služba podporuje rodinu v domácej starostlivosti o občana so zdravotným postihnutím. Napriek výraznejšiemu zhoršeniu jeho zdravotného stavu a vyššiemu stupňu závislosti pomôže rodine prekonať akútne štádium obmedzenia pohyblivosti, kým sa občanovi nepodarí získať kompenzačnú, či zdravotnú pomôcku na základe nároku zo zdravotného poistenia.
Predpokladaný dopad	Pri dostupnosti kvalitných pomôcok možno rodine starostlivosť výrazne zjednodušiť a tým ju podporiť v rozhodnutí opatrovať svojho príbuzného v domácich podmienkach.
Predpokladaná kapacita služieb	Službu by postupne mali zabezpečovať všetky denné centrá nielen pre svojich členov, ale aj pre obyvateľov z blízkej komunity.
Predpokladaní partneri na zaistenie služieb	<ul style="list-style-type: none"> • DC ZPO, Krížna ul. (poskytuje služby seniorom, ale aj občanom so zdravotným postihnutím) • ÚNSS, SZPP, SZSP • OSS mesta Šaľa • neverejný poskytovateľ z radov cirkevných, resp. charitných organizácií (napr. Slovenská katolícka charita)

	Partnermi pri zaobstarávaní pomôcok (bezplatné získanie) môžu byť Ústredie evanjelickej diakónie, nadácia Doktor klaun, firmy – sponzori.
Časový harmonogram	Priorita pre rok 2012.
Predpokladané finančné zdroje	Sponzorsky získať technické vybavenie

2. Cieľ	Vytvorenie priaznivých podmienok v meste pre život rodín s členom so zdravotným postihnutím
Opatrenie III.A.3	Projekt prieskumu bezbariérovosti
Popis východiska opatrenia, charakteristika opatrenia	V súčasnosti mesto Šaľa nemá spracovaný komplexný prieskum bezbariérovosti verejných a neverejných objektov a mestských komunikácií .
Predpokladaný dopad	Vytvorenie podkladov pre riešenie debarierizačných projektov v meste, výchova mladých ľudí k vnímaniu problematiky sociálne oslabených občanov. V spolupráci s odborne zaškolenými študentmi stredných škôl možno bez finančných nákladov na dobrovoľníckej úrovni zrealizovať projekt na kvalitnej odbornej úrovni (zaškolenie študentov odborníkmi z DC ZPO, Únie nevidiacich), zároveň by takýto projekt prispel k podpore citlivosti mladých ľudí k problematike postihnutých občanov.
Predpokladaní partneri na zaistenie služieb	<ul style="list-style-type: none"> • odbor školstva, soc. vecí a kultúry MsÚ Šaľa • Slovenský zväz zdravotne postihnutých, základná organizácia Šaľa • DC ZPO, Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska, Združenie rodičov zdravotne postihnutých detí, • stredné školy na území mesta Šaľa
Časový harmonogram	Ide o prioritu pre rok 2012.
Predpokladané finančné zdroje	Dobrovoľnícka aktivita, prípadne projektové zdroje (Konto Orange, Nadácia SPP, Nadácia Integra a pod.)
Opatrenie III.A.4	Debarierizácia DOS Šaľa (ul. V. Šrobára)
Popis východiska opatrenia, charakteristika opatrenia	Dom opatrovateľskej služby predstavuje špecifickú formu terénnej služby, ktoré bude podporovať aj pripravovaná novela zákona 448/2008 o sociálnych službách. DOS v Šali nemá bezbariérovú úpravu, čo predstavuje pre občanov so zhoršujúcim sa zdravotným stavom významný problém, keďže ide o budovu s tromi poschodiami bez výtahov.
Predpokladaný dopad	Realizáciou projektu, ktorý by vyriešil bariérovosť bytovky, v ktorej je poskytovaná občanom opatrovateľská služba by sa vyriešil mnohoročný problém, ktorý trápi prijímateľov služby DOS a ich rodinných príslušníkov. Bariérovosť objektu výrazne obmedzuje kvalitu života obyvateľov a neumožňuje im zotrvať v ich domove pri obmedzení mobility.
Predpokladaní partneri na zaistenie služieb	<ul style="list-style-type: none"> • odbor školstva, soc. vecí a kultúry MsÚ Šaľa • komisia pre sociálne, zdravotné a bytové otázky • OSS mesta Šaľa
Časový harmonogram	Ide o prioritu pre rok 2015.
Predpokladané finančné zdroje	Štrukturálne fondy EÚ

5. 8 Odporúčania pre krátkodobý (2012 – 2016) a dlhodobý rozvoj podporných služieb pre oblasť občania so zdravotným postihnutím

Opatrenie III.B.1	Spolupráca s ÚPSVaR na aktívnej politike zamestnávania občanov so zdravotným postihnutím
Popis východiska opatrenia, charakteristika opatrenia	Nedostatok hmatateľných výstupov v oblasti zamestnávania občanov mesta so zdravotným postihnutím, spolupráce mesta Šaľa a ÚPSVaR v tejto oblasti napriek tomu, že v meste je viacero príkladov dobrej praxe, napr. chránené pracovisko obsluhy kamerového systému Mestskej polície v Šali. Je potrebné naďalej podporovať: <ul style="list-style-type: none"> • vytváranie podmienok na zvýšenie zamestnateľnosti týchto občanov – počítačové, jazykové zručnosti,... • aktívne vytváranie vhodných pracovných pozícií pre občanov so ZP
Predpokladaný dopad	Riešenie sociálnej situácie občanov so ZP, pre ktorých predstavuje možnosť zamestnať sa významný krok smerom k ich integrácii a dôstojnému životu
Predpokladaní partneri na zaistenie služieb	<ul style="list-style-type: none"> • odbor školstva, soc. vecí a kultúry MsÚ Šaľa • komisia pre sociálne, zdravotné a bytové otázky • ÚPSVaR v N. Zámkoch, DP Šaľa (prípadne Ústredie práce, soc. vecí a rodiny, Bratislava) • organizácie zastupujúce záujmy občanov so zdravotným postihnutím (SZZP, ÚNSS, SZSP, DC ZPO, O. z. Záhrada, SPOSA...)
Časový harmonogram	Priorita pre celé obdobie 2012 - 2016, resp. nasledujúce.
Predpokladané finančné zdroje	<ul style="list-style-type: none"> • projektové zdroje (štátny rozpočet , národné projekty, štrukturálne fondy EÚ – ESF) • rozpočet mesta Šaľa
Opatrenie III.B.2	Podpora integrácie detí do bežných materských škôl, základných škôl, voľnočasových aktivít cez ZUŠ, CVC, športové kluby
Popis východiska opatrenia, charakteristika opatrenia	Materské školy majú v súčasnosti obmedzené podmienky pre integráciu detí s postihnutím. Rodičia by mali byť vo väčšej miere informovaní o možnostiach integrácie detí s postihnutím do aktivít ZUŠ, CVC a športových klubov. Integrované vzdelávanie pre deti s postihnutím znamená inak nedosiahnuteľné stimuly a sociálne skúsenosti, ktoré významným spôsobom pozitívne ovplyvňujú ich vývin a získanie pozície sebavedomého rovnocenného partnera, ktorý v budúcnosti nebude pasívnym prijímateľom služieb ale naopak aktívnym členom spoločnosti.
Predpokladaný dopad	Vytvorenie mestskej prointegračnej vízie formulovanej odborom školstva, soc. vecí a kultúry MsÚ Šaľa, poskytujúcej podklad pre fungovanie škôl a klubov voľnočasových aktivít
Predpokladaní partneri na zaistenie služieb	<ul style="list-style-type: none"> • odbor školstva, soc. vecí a kultúry MsÚ Šaľa • komisia pre sociálne, zdravotné a bytové otázky • učitelia základných a stredných škôl v Šali • Centrum voľného času, Šaľa, ZUŠ Šaľa • organizácie zastupujúce záujmy občanov so zdravotným postihnutím (SZZP, ÚNSS, SZSP, DC ZPO, O. z. Záhrada, SPOSA, Centrum pedag.-psycholog. poradenstva a prevencie) • žiaci so špeciálnymi potrebami a ich rodičia
Časový harmonogram	Ide o prioritu pre celé obdobie rokov 2012-16, resp. nasledujúce obdobie.
Predpokladané finančné zdroje	Projektové zdroje (grantové programy nadácií), rozpočty spolupracujúcich organizácií (prepojenosť s rozpočtom mesta – školy)
Opatrenie III.B.3	Príprava mestských kultúrnych akcií podporujúcich búranie psychologických bariér voči občanom so zdravotným postihnutím
Popis východiska	Rodičia detí s postihnutím vnímajú v meste atmosféru neprijatia ich

opatrenia, charakteristika opatrenia	detí, je známe, že komunita občanov menších miest vytvára pre rodiny s postihnutým členom výraznejšie psychologické bariéry.
Predpokladaný dopad	Kultúrne aktivity (výstavy prác ľudí s postihnutím, vystúpenia nadaných detí s postihnutím, prezentácia príkladov dobrej praxe) podpora občanov v prijatí inakosti
Predpokladaní partneri na zaistenie služieb	<ul style="list-style-type: none"> • odbor školstva, soc. vecí a kultúry MsÚ Šaľa • komisia pre sociálne, bytové a zdravotné otázky • organizácie zastupujúce záujmy občanov so zdravotným postihnutím (SZZP, ÚNSS, SZSP, DC ZPO, O. z. Záhrada, SPOSA, Centrum pedag.-psycholog. poradenstva a prevencie) • OSS mesta Šaľa • CVČ Šaľa, ZUŠ Šaľa • učitelia ZŠ a SŠ, žiaci so špeciálnymi potrebami a ich rodičia
Časový harmonogram	Priorita pre celé obdobie 2012 – 16, resp. nasledujúce roky.
Predpokladané finančné zdroje	Bez potreby navýšenia financií, napojenie na bežne organizované kultúrne akcie.

6. Obyvatelia ohrození, postihnutí sociálnym vylúčením

6. 1 Vymedzenie cieľovej skupiny ako aj cieľa rozvoja služieb pre sociálne vylúčené obyvateľstvo

Termín sociálne vylúčenie najvýstižnejšie charakterizuje stav nedostatočného, či sťaženého prístupu k základným zdrojom spoločnosti akými sú :

- vzdelanie
- zamestnanie
- bývanie
- zdravotná starostlivosť
- sociálna ochrana

Dôvody prečo k stavu sociálneho vylúčenia prichádza sú rôzne. Z hľadiska tvorby komunitného plánu rozvoja sociálnych služieb sa prioritou stávajú oblasti predchádzania jeho vzniku (prevencie) a nastavenia adekvátnych nástrojov pomoci v prípade jeho výskytu.

V konkrétnom zadaní skupín obyvateľov mesta Šaľa hovoríme o dvoch základných skupinách obyvateľov mesta ohrozených, postihnutých soc. vylúčením:

1. Osoby s nedostatočnými, nízkymi, alebo žiadnymi príjmami

Jedná sa o jednotlivcov, či rodiny v hmotnej núdzi, kde práve faktor nezamestnanosti (nízkeho príjmu) spôsobuje situáciu spojenú s neuspokojovaním ďalších základných potrieb :

- **bývanie** – nedostatok finančných prostriedkov môže spôsobiť neschopnosť uhrádzať náklady spojené s bývaním a môže vyústiť až do extrémnej formy soc. vylúčenia ako bezdomovectvo je,
- **vzdelania** – v prípade rodín môže byť ohrozená ďalšia možnosť vzdelávania detí,
- **d'alsie dôsledky** – napr. obmedzenia v oblasti zdravotnej starostlivosti (financie na lieky).

Takýto stav v prípade dlhodobého trvania okrem materiálneho nedostatku pôsobí negatívne aj na sociálne väzby v rodinách, stáva sa príčinou výskytu sociálno-patologických javov (kriminalita, závislosti, násilie). A tu sa dostávame k druhej početnej skupine, ktorá je postihnutá, resp. ohrozená sociálnymi vylúčením a vyžaduje špecifické formy odbornej pomoci.

2. Osoby vyžadujúceho azylovú pomoc v podobe okamžitej, či po určitý čas trvajúcej krízovej intervencie

Postihnutým jednotlivcom, či rodinám je potrebné poskytnúť akútnu odbornú pomoc, keďže môžu byť ohrozené na živote, či zdraví, či už sa jedná o deti, alebo dospelých. K tejto skupine obyvateľov možno zaradiť obeť týrania; rodiny s maloletými deťmi, ktorým hrozí strata bývania; osoby trpiace látkovými, či nelátkovými závislosťami.

Cieľom komunitného plánovania soc. služieb pre tieto skupiny obyvateľov je okrem zmapovania aktuálnych možností pomoci (siete inštitúcií a nástrojov pomoci) práve zdefinovanie

absentujúcich, resp. doteraz nefungujúcich nástrojov pomoci, tak aby sa miera sociálneho vylúčenia minimalizovala.

6. 2 Zoznam účastníkov pracovnej skupiny

organizácia	zástupca
MsÚ Šaľa	R. Kuklovský, M. Hamarová, R. Zelezníková, A. Kováčová
ÚPSVaR N. Zámky, DP Šaľa	P. Gomboš
OSS mesta Šaľa Útulok Zariadenie núdzového bývania	D. Hátašová, Š. Bitter E. Benčíková
Centrum pedag. psychol. poradenstva a prevencie, Šaľa	M. Šperka
Alternatíva, o. z. Šaľa	M. Vereš, R. Csikós
Katolícka jednota Slovenska, pobočka Šaľa	E. Verešová
Rímskokatolícky farský úrad Šaľa	A. Šottník
Slovenský zväz zdravotne postihnutých, zákl. organizácia Šaľa	Ľ. Dojčan
Slovenské národné stredisko pre ľudské práva, N. Zámky	M. Zozuláková
poslanci MsZ v Šali	M. Verešová, P. Gomboš

6. 3 Prehľad mapovania existujúcich sociálnych služieb a s nimi súvisiacich služieb v Šali, prehľad potrieb cieľovej skupiny

6. 3. 1 Popis existujúcich služieb

Sociálne a podporné služby z hľadiska obyvateľstva ohrozeného sociálnym vylúčením sú v meste Šaľa spájané a poskytované pre viaceré skupiny obyvateľov.

Početnou skupinou obyvateľov mesta Šaľa je **komunita ľudí bez domova**. Na ulici sa vyskytuje 30 – 40 ľudí, ktorí si rôznym spôsobom zabezpečujú svoje potreby (ubytovanie, strava, hygiena).

Z hľadiska služieb pre ľudí bez domova funguje v rámci pôsobnosti OSS Šaľa **útulok** na Jazernej ulici s kapacitou 11 miest. Svoje služby poskytuje primárne občanom mesta Šaľa, v prípade voľných miest aj občanom z blízkeho okolia. Ubytovanie sa poskytuje denne od 17.00 hod. do 8.00 hod., v sobotu od 16,15 do 7,00 hod. a v nedeľu od 7.00 do 22.00 hod. Problémom z hľadiska prevádzky je jeho dlhodobá vyťaženosť ako aj fakt, že neposkytuje služby ženám. Z hľadiska prevádzky, jej obsahového zamerania absentuje v útulku systém poskytovania sociálneho poradenstva ako aj individuálna práca s klientom (splnomocňovanie klienta k samostatnosti, minimalizácii závislosti na službách). Zariadenie nie je vhodne lokalizované (v bytovke na Jazernej ulici) a taktiež pre nedostatok finančných prostriedkov nie je zabezpečovaná prevádzková služba počas celej doby poskytovania soc. služby.

Aj vzhľadom na uvedené skutočnosti mesto Šaľa (cez OSS Šaľa) sprevádzkovalo počas zimných mesiacov, po prvýkrát v minulom roku, **nízkoprahový nocľaháreň** na Partizánskej ulici. Jej kapacita je 15 miest (9 muži, 6 ženy) a poskytuje služby spojené so zabezpečením bývania, hygieny, stravy ako aj odborných činností (sociálne poradenstvo) počas mesiacov december – marec každodenne v čase od 17,00 hod. do 7,00 hod.

Problémom, ktorý pred mestom Šaľa stojí je systémové riešenie otázky bývania ľudí bez domova, keďže samostatná prevádzka dvoch zariadení je ekonomicky neefektívna (personál, energie - dvakrát hrazené náklady). Priestorovo vhodným objektom pre komplex služieb sa javí práve objekt na Partizánskej ulici, avšak voči jeho celoročnej prevádzke na danom mieste sa ohradili občania. V každom prípade však služby spojené s činnosťou útulku financuje v zmysle zákona o soc. službách VÚC, čo by rozpočet mesta odbremenilo.

Z pohľadu ďalších služieb pre zabezpečenie zákl. životných potrieb **mesto Šaľa**, prostredníctvom odboru školstva, soc. vecí a kultúry, referátu soc. vecí zabezpečuje počas zimných mesiacov (december – marec) **výdaj stravy**, ako aj možnosť **hygieny** (celoročne - dvakrát týždenne).

Systémovým nástrojom, ktorý napomáha riešiť otázku sociálneho vylúčenia jednotlivcov, či rodín je **podpora terénnej sociálnej práce**, ktorú mesto Šaľa realizuje za získanej finančnej podpory z grantovej výzvy Fondu sociálneho rozvoja. V súčasnosti v rámci druhýkrát podporeného projektu pôsobia v Šali dve terénne soc. pracovníčky, ktorých aktivity sú primárne ciele na pomoc a poskytovanie intervencií v teréne. Intervencie sú nasmerované na oblasti poskytovania poradenstva, sprievodcovstva či asistencie ako aj splnomocňovania klientov pri riešení problémov spojených so zamestnanosťou, bývaním, zdravotnou starostlivosťou, sociálnou ochranou. Počas predchádzajúcich dvoch rokov realizácie projektu svoje služby poskytla 135 obyvateľom (91 mužov, 44 žien) ohrozeným, postihnutým soc. vylúčením. Z hľadiska budúcnosti je potrebné, aby sa miesto terénneho soc. pracovníka dostalo do personálnej štruktúry MsÚ.

Ďalšou zo skupín obyvateľov ohrozených soc. vylúčením sú **osamelí rodičia, resp. rodiny s deťmi**, ktoré sa ocitnú **v akútnej krízovej situácii** (obete násillia, obchodovania s ľuďmi, živelná pohroma, požiar, ekologická alebo priemyselná havária) a nemôžu užívať bývanie, ktoré doteraz užívali. OSS prevádzkuje zariadenie núdzového bývania v mestskej časti Veča (dvojizbový byt + trojizbový byt), ktorých kapacita je dlhodobo naplnená. V súčasnosti poskytuje takto služby 5 osamelým rodičom. Problémovým z pohľadu odborných činností je nastavenie systému individuálnej odbornej soc. práce ako aj fakt, že vzhľadom na absenciu ďalších stupňov pomoci z pohľadu zabezpečenia ubytovania (sociálne bývanie) klienti v zariadení zostávajú aj po stanovenej dobe možného využívania služieb ZNB.

Kedže tieto skupiny obyvateľov (ľudia bez domova, úplne a neúplne rodiny vyžadujúce krízovú intervenciu) spája špecifickosť problémovej situácie v ktorej sa ocitli ako aj požiadavky na odbornú a individuálnu sociálnu prácu javí sa ako vhodné zaangažovať do oblasti pomoci **neverejných poskytovateľov soc. služieb**, ktorí by sa odborne venovali tej ktorej cieľovej skupine za aktívnej spolupráce s mestom Šaľa; Úradom práce, soc. vecí a rodiny.

Rovnako dôležité z pohľadu odborných služieb sú preventívne aktivity na predchádzanie vzniku sociálneho vylúčenia, či vzniku sociálno-patolog. javov. Svoje miesto z hľadiska detí a mládeže má v Šali **Centrum pedagogicko - psychologického poradenstva a prevencie (CPPPaP)** ako poradenské zariadenie poskytujúce komplexnú psychologickú, špeciálno-pedagogickú, diagnostickú, výchovnú, poradenskú a preventívnu starostlivosť deťom, najmä v oblasti rozvoja ich osobnostného, vzdelávacieho a profesijného vývinu, eliminovania porúch psychického vývinu a porúch správania.

Napriek tomu, že **oblasť drogovej závislosti** nie je v porovnaní s mestami v okolí (Sereď, Nitra) takým vypuklým problémom je potrebné venovať pozornosť aj tejto oblasti, či už z pohľadu prevenčných aktivít a programov, ale aj priamej práce s takto postihnutými klientmi. V Šali v minulosti fungovalo krízové stredisko, v súčasnosti už nie. CPPPaP spolupracuje s resocializačnými zariadeniami v blízkom okolí (Nelegál Šurany, Komunita Ľudovítov, Nádej-Reménység V. Kosihy).

Predpokladané potreby sociálnych služieb v oblasti azylového ubytovania

Osoby vyžadujúce azylové ubytovanie	
	Mesto Šaľa
bezdomovci	22
matky s deťmi /počet rodín	10
po výkone trestu	41
závislosť na drogách	51

Svoje úlohy vyplývajúce z legislatívnej pôsobnosti spojené s oblasťou pomoci obyvateľstvu v hmotnej núdzi (zákon o soc. službách, zákon o sociálnoprávnej ochrane a kuratele) taktiež v meste Šaľa realizujú aj **Úrad práce, soc. vecí a rodiny DP Šaľa** ako aj **referát soc. vecí MsÚ v Šali**. Z hľadiska zapojenia mimovládnych, cirkevných a charitatívnych subjektov sú v Šali aktívne **O. z. Alternatíva**, ktoré sa venuje oblasti pomoci ľuďom bez domova, **Katolícka jednota Slovenska**, pobočka Šaľa zabezpečuje služby spojené s výdajom obnoseného šatstva. Aktivity spojené s pomocou ľuďom v núdzi podporuje aj **Rímsko-katolícky farský úrad** v Šali.

Jedným z najdôležitejších systémových nástrojov spojených s pomocou sociálne vylúčenému obyvateľstvu je oblasť **bytovej politiky mesta** (o. i. sociálneho bývania). Mesto musí venovať pozornosť tejto oblasti z pohľadu vytvorenia koncepcie riešenia bývania, ktorá sa dotýka tak rodín s deťmi ako aj soc. vylúčeného obyvateľstva. Na absenciu inštitútu sociálneho bývania doplácajú jednak klienti existujúcich zariadení (útulok, zariadenie núdzového bývania), jednak rodiny v hmotnej núdzi, ktoré sa ocitnú v situácii, keď im hrozí strata bývania.

6.3.2 SWOT analýza služieb pre obyvateľov ohrozených, postihnutých sociálnym vylúčením

Silné stránky:

- **vybudovaná sieť základných sociálnych a podporných služieb** (Zariadenie núdzového bývania, útulok, sezónna nocľaháreň, výdaj šatstva, výdaj stravy, zabezpečenie hygieny)
- **široké občianske zázemie** pomáhajúcich (RKFÚ, Katolícka jednota, O. z. Alternatíva)
- **rozvinutá spolupráca s mestom** v oblasti podpory občianskych aktivít oproti minulosti
- spolupráca zúčastnených subjektov na **partnerskej rovine**
- **komunitný plán** sa vytvára v spolupráci samosprávy s prevádzkovateľmi a prijímateľmi služieb
- **projekt podpory terénnej sociálnej práce** pre pomoc ľuďom bez domova (činnosť terénnej sociálnej pracovníčky, asistentky TSP od septembra 2010)
- **projekty na prevenciu drogových závislostí**
- nebol zaznamenaný **žiadny problém pri prevádzke nocľahárne** (žiadna sťažnosť zo strany občanov, polície)
- **CPPPaP spolupracuje s mestom** na príprave koncepcie prevencie kriminality a iných protispoločenských javov
- súčasťou projektu CPPPP a mesta „Zdravé mesto“ bola **Harm reduction** (zmiernovanie škôd spôsobených drogovou závislosťou)
- CPPPaP má zmapované miesta výskytu rizikového správania

Slabé stránky:

- **zdravotné ošetrovanie** ľudí bez domova, nie je zazmluvnený lekár pre občanov bez adresy
- nie sú **sociálne byty** s nižším štandardom pre nízkopríjmové rodiny (s limitovaným nájomným)
- občianske **petície** proti situovaniu zariadení pomáhajúcich ľuďom bez domova (útulku, nocľahárne, zariadenia núdzového bývania) v meste
- **ZNB má nevyhovujúce priestory** – nedostatok súkromia
- Zariadenie núdzového bývania aj útulok **nefungujú ako krízová služba** ale ako dlhodobé bývanie
- zariadenia nemajú prepracované **pravidlá individuálnej soc. práce** s klientom
- v útulku **absentuje dlhodobé sociálne poradenstvo**, individuálna práca s klientom

Príležitosti:

- cez VÚC riešiť **zazmluvnenie lekára** pre občanov bez adresy
- do špecifickej problematiky pritiahnúť **neverejný sektor** ako prevádzkovateľa špecifických typov služieb - Zariadenie núdzového bývania, viacstupňové služby pre ľudí bez domova v 1 objekte (útulok + nocľaháreň), spolupráca s mimovládnyimi, cirkevnými organizáciami
- systémovo riešiť otázku **sociálneho bývania**
 - objekt DOS postupne transformovať na sociálnu bytovku s bytmi s nízkym nájomným (výhodou je dobrá integrácia v komunite)
 - ako krajnú možnosť uvažovať o ubytovaní kontajnerového systému (nevýhodou je segregácia na periférii)
- **ZNB a útulok** prevádzkovať ako **krízovú službu s intenzívnou sociálnou prácou** s klientmi
- zriadenie **komunitného centra** (spoločné užívanie priestorov na neformálne aktivity tretosektorových organizácií)
- vytvoriť na MsÚ pozíciu „**koordinátor komunitných aktivít**“ (koordinácia napĺňania výstupov komunitného plánovania, ďalšieho fungovania pracovných skupín pre jednotlivé oblasti, spolupráce s MVO, poradenstvo pri príprave projektov, manažovanie projektov)
- dostať miesto **sociálneho pracovníka pre priamu prácu s klientom** do systému práce /zameranie na sociálnu rehabilitáciu/
- **Klub ZP** môže poskytovať **špecializované poradenstvo** pre klientov terénneho sociálneho pracovníka, ktorí majú súčasne zdravotné postihnutie
- zriadenie zariadenia **azylového bývania pre rodiny** (s rodičovským párom, možnosť ubytovania aj detí nad 18 rokov, osamelých samostatných seniorov bez domova)
- **zlúčiť útulok a nocľaháreň do jedného zariadenia**, vytvoriť sociálnu službu so systematickým špecializovaným poradenstvom (vytvoriť stratégiu na udržanie existujúceho objektu – je integrovaný v komunite)

<ul style="list-style-type: none"> • práca s verejnosťou • NOM bude cez projekt CPPPaP pôsobiť 1 rok v CVČ a spolupracovať so školami (nezávislá organizácia mladých pracujúca s dobrovoľníkmi v prevencii protispoločenských javov)
<p>Ohrozenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nedostatok finančných zdrojov na podporu systémových aktivít v oblasti sociálneho bývania • nemennosť postoja občanov podpísaných pod petíciu voči umiestneniu nocľahárne na Partizánskej ulici • využitie vhodných účelových objektov na iné ako sociálne účely t. j – komerčný odpredaj bytov kde je DOS na Narcisovej, ktoré by mohli slúžiť ako sociálne byty pre nízkoprijemné rodiny, komerčný odpredaj objektu terajšieho Zariadenia pre seniorov po výstavbe nového zariadenia, ktorý by mohol slúžiť ako Zariadenie núdzového bývania • uzavretie sa mesta pred výzvou prijať odbornú pomoc od profesionálnych MVO pracujúcich v oblasti sociálne vylúčené obyvateľstvo • nevytvoria sa podmienky pre posilnenie priamej práce s klientom v pobytových službách

6. 4 Odporúčania pre krátkodobý (2012 – 2016) a dlhodobý rozvoj sociálnych služieb pre občanov ohrozených sociálnym vylúčením

Cieľ	Vytvorenie funkčnej siete sociálnych služieb pre občanov ohrozených, postihnutých sociálnym vylúčením
Opatrenie IV.A.1	Vytvorenie jednotnej koncepcie mesta pre prácu so skupinou občanov ohrozených sociálnym vylúčením
Popis východiska opatrenia, charakteristika opatrenia	<p>Mesto Šaľa nemá spracovanú víziu rozvoja služieb (aké služby, kým, v akom rozsahu a nadväznosti), ktorá by sa venovala tejto širokej cieľovej skupine (rodičia s deťmi odkázaní na azylovú pomoc, krízovú intervenciu - ľudia bez domova - osoby trpiace závislosťami - občania v hmotnej núdzi).</p> <p>Jedným zo spoločných znakov tejto skupiny je potreba individuálnej sociálnej práce, ďalším potreba zabezpečenia azylového bývania. Preto je taktiež potrebné venovať pozornosť príprave koncepcie venujúcej sa oblasti sociálneho bývania v meste Šaľa. Parciálne prijaté dokumenty (Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja, Koncepcia rozvoja soc. pomoci pre ľudí bez domova) takúto víziu neprinášajú, sústreďujú sa na viaceré oblasti (PHSR).</p>
Predpokladaný dopad	Koncepcia dotýkajúca sa spôsobov a nástrojov pomoci (nadväzujúca sieť zariadení soc. služieb, podpora odborných činností) stanovujúca priority ako aj organizácie zodpovedné za ich zabezpečenie bude jednoznačným prínosom pre všetky zúčastnené strany, či už je to mesto Šaľa samotné, alebo občanov odkázaných na pomoc.
Predpokladaní partneri na zaistenie služieb	<ul style="list-style-type: none"> • odbor školstva, soc. vecí a kultúry MsÚ Šaľa • komisia pre sociálne, bytové a zdravotné otázky • OSS mesta Šaľa • odborníci z radov tretieho sektora žijúci v meste <p>Vytvorenie pracovnej skupiny na tvorbu tohto dokumentu, ktorej súčasťou budú aj poslanci MsZ.</p>
Časový harmonogram	Ide o prioritu pre rok 2012.
Predpokladané finančné zdroje	V prípade potreby možno predpokladať 3x3 hodiny odbornej supervízie k tvorbe dokumentu (cena 1 hodiny supervízie 35 €), avšak pracovná skupina môže realizovať danú prioritu aj pod garanciou odboru školstva, soc. vecí a kultúry MsÚ v Šali.
Opatrenie IV.A.2	Podpora, rozvoj a stabilizácia nástrojov pomoci sociálne vylúčenému obyvateľstvu prostredníctvom zariadení soc.

	služieb, resp. ďalších nástrojov (priamej terénnej soc. práce, soc. poradenstva a pod.)
Popis východiska opatrenia, charakteristika opatrenia	<p>Sieť inštitucionálnych služieb z pohľadu zariadení sociálnych služieb v súčasnosti tvoria útulok pre mužov s celoročnou prevádzkou na Jazernej ul., nízkoprahová nocľaháreň na Partizánskej ul., ktorá poskytuje služby počas zimných mesiacov a zariadenie núdzového bývania s celoročnou prevádzkou. Z terénnych služieb je to fungovanie terénnych soc. pracovníkov pre prácu s ľuďmi bez domova. Ďalšie podporné služby a aktivity sú realizované jednak mimovládnyimi a charitatívnymi organizáciami ako sú Katolícka jednota Slovenska, pobočka Šaľa (výdaj šatstva), Alternatíva o. z. (pomoc ľuďom bez domova – element soc. práce v nocľahárni) ako aj samotným mestom Šaľa, ktoré finančne podporuje výdaj stravy počas zimných mesiacov, resp. možnosť hygieny ľudí bez domova.</p> <p>Aj vzhľadom na permanentnú 100% obsadenosť útulku sa javí ako nevyhnutné stabilizovať chod nocľahárne – malo by sa jednať o celoročné nízkoprahové zariadenie poskytujúce služby nielen mužom, ale aj ženám.</p> <p>Rovnako je potrebné venovať pozornosť otázke zvýšenia kapacity zariadenia núdzového bývania pre osamelých rodičov v prípade krízovej situácie, keďže je permanentne plne obsadené. Súčasná kapacita pozostávajúca z dvoch bytových jednotiek (3izbový + 2izbový byt) je priestorovo nevyhovujúca a neumožňuje uspokojovať dopyt po danej službe.</p> <p>Dôležitou je takisto otázka zabezpečenia poskytovania sociálneho poradenstva v uvedených zariadeniach.</p>
Predpokladaný dopad	<p>Prioritou v danej oblasti zostáva zabezpečenie otázky azylového bývania, resp. jeho stabilizácie. Ako najvhodnejší model nielen z hľadiska efektivity prevádzky, ale aj financovania sa javí model komplexného centra (spojenie služieb útulku a nocľahárne do jedného azylového zariadenia).</p> <p>Rovnako je potrebné, či už v poskytovaní služieb OSS mesta Šaľa, resp. neverejným poskytovateľom dbať na odborný rozmer pomoci, t. j. poskytovanie poradenstva. Kľúčovými nástrojmi aj naďalej zostávajú aj nástroje, podpory terénnej soc. práce, pracovných programov, resp. zabezpečenia hygieny.</p> <p>Zvýšením kapacity zariadenia núdzového bývania by sa eliminovalo ohrozenie rodiny vyplývajúce z nemožnosti zabezpečiť v prípade potreby azylové bývanie pre čas potrebný na vyriešenie akútnej krízovej situácie.</p>
Predpokladaní partneri na zaistenie služieb	<ul style="list-style-type: none"> • odbor sociálnych vecí, kultúry a školstva MsÚ v Šali • komisia pre sociálne, bytové a zdravotné otázky • OSS mesta Šaľa • neverejní poskytovatelia soc. služieb • tretí sektor (Alternatíva o. z., Katolícka jednota Slovenska, RKFÚ, ADCH)
Časový harmonogram	Ide o prioritu pre rok celé obdobie 2012-16, resp. nasledujúce roky.
Predpokladané finančné zdroje	Služby zariadenia, kt. by vzniklo spojením útulku a nocľahárne s celoročnou prevádzkou – náklady na činnosť súvisia s lokalizáciou zariadenia, na jeho činnosť možno požadovať príspevok z VÚC (útulok). Rovnako na adaptáciu objektu možno počítať z prostriedkami zo štrukturálnych fondov EÚ.

7. Rodiny a matky s deťmi

7. 1 Vymedzenie cieľovej skupiny ako aj cieľa rozvoja služieb rodiny a matky s deťmi

Riešenie sociálnych problémov rodín s deťmi je z hľadiska zlepšovania podmienok života občanov Šale významnou prioritou. Prioritou preto, lebo so sociálnym fungovaním či nefungovaním rodín súvisia nielen súčasné programy ale aj príprava programov v budúcnosti. Od sociálnej, duševnej, zdravotnej, ekonomickej podpory, stability a funkčnosti rodín a ich detí sa odvíja celková sociálna stratégia sociálnych programov v meste.

Šala je z pohľadu demografickej analýzy veľmi mladým mestom, možno preto dúfať, že nie len aktívne mladé rodiny, ktoré sa zúčastňovali na pracovných skupinách a činnosti svojpomocných združení, ale aj mestské zastupiteľstvo a ostatné orgány mesta majú ambíciu venovať problematike rodín osobitnú pozornosť. Pre uvedené dôvody považujeme túto časť komunitného plánu za významnú, hoci v tejto oblasti nie je také rozsiahle pole pôsobnosti sociálnych služieb ako v iných cieľových skupinách komunitného plánu. Za významné z pohľadu rodín považujeme aj riešenie služieb so sociálnymi službami súvisiacich, patria sem nie len preventívne programy, ale aj všetky aspekty, ktoré vytvárajú priaznivé podmienky pre bežný každodenný život rodín. Cieľom tejto časti komunitného plánu je:

1. Zmapovanie aktuálnych podporných programov pre rodiny a deti, zmapovanie rezerv a výziev v oblasti podmienok **každodenného života rodín,**

2. Hľadanie možností podpory pre rodiny, ktoré sa z dôvodu svojej sociálnej situácie ocitli **v kríze** a vytyčovanie účinných spôsobov predchádzania týmto javom.

Podľa demografických údajov získaných z MsÚ Šala je podiel detskej zložky obyvateľstva veľmi blízky celoslovenskému priemeru – tvorí 27,74%, podiel detí do 14 rokov predstavuje 13,8% z celkového počtu obyvateľov. Mestá západného Slovenska majú tieto údaje výrazne nepriaznivejšie (niektoré dokonca iba 11%). Mesto Šaľa možno v rámci regiónu považovať za mesto mladých rodín s deťmi.

Porovnanie podielu detskej časti obyvateľstva v roku 2010	
podiel 0 - 24 z celkového počtu obyvateľov v % - Slovensko	28,72
podiel 0 - 24 z celkového počtu obyvateľov v % - Šaľa	27,74

V ČR bola uskutočnená rozsiahla sociologická štúdia, ktorá skúmala podiel rodín a detí potrebných v priebehu roka službu krízovej intervencie a podiel detí a rodín, kde v dotazníkoch bol nájdený niektorý s potenciálnych rizikových faktorov na vznik takýchto situácií, teda rodín, či detí, ktoré by mali byť zapojené do prevenčných programov. Podľa vyjadrení demografov možno tento výskum považovať za natoľko reprezentatívny, že ho možno využiť na odhad potenciálneho počtu klientov u nás.

Predpokladaný počet rodín a ohrozených detí vyžadujúcich sociálnu pomoc v meste Šaľa

Rodiny s deťmi od (0 - 18) rokov vyžadujúce sociálnu pomoc	predpoklad vzniku v priebehu roka, predpoklad potreby krízovej intervencie	189
	predpoklad potreby primárnej prevencie	578
Deti ohrozené týraním a zneužívaním	predpoklad vzniku v priebehu roka, predpoklad potreby krízovej intervencie	43
	predpoklad potreby primárnej prevencie	2 223

Spracované podľa noriem Socioklubu

Z kontaktu so všetkými zúčastnenými subjektmi, ktoré pracujú s rodinami je zrejmé, že žiaden z nich nepredpokladal takýto vysoký počet rodín, ktoré v priebehu roka vyhľadajú nejakú formu pomoci v situácii, ktorú nedokážu sami zvládnuť. V rámci pracovných skupín sa ozrejmiло, že občania sa neobracajú iba na verejné subjekty ako je **Úrad práce, soc. vecí a rodiny DP Šaľa, referát soc. vecí MsÚ v Šali, sociálny pracovník OSS, Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie**, ale aj na neverejné subjekty, predovšetkým na cirkevné a charitatívne organizácie a subjekty ako je RKFÚ Šaľa, alebo **O. Z Láska** v nás, **Charita, katolícka jednota Slovenska**.

Na druhej strane uvedené ukazovatele zvyrazňujú potrebu rozvíjania **preventívnych sociálnych programov pre rodiny s deťmi**. Z komunitného hľadiska to znamená podporu vytvorenia takého prostredia a programov, ktoré vytvárajú podmienky pre zdravý psychosomatický a sociálny vývin detí v rodine.

Situáciu v meste Šaľa nielen z pohľadu rodín, ktoré sú odkázané na pomoc štátu pri uspokojovaní svojich potrieb (poberatelia DHN), ale aj ďalších príspevkov súvisiacich s výchovou a vzdelávaním detí dokumentujú tieto objektívne údaje.

Počty poberateľov vybraných sociálnych dávok za mesto Šaľa	
dávka v hmotnej núdzi	815
prídavky na dieťa	3469
rodičovský príspevok	623

zdroj: ÚPSVaR, DP Šaľa

poznámka: poberateľom je žiadateľ (zástupca rodiny, jednotlivca) na ktorého ide dávka v hmotnej núdzi, resp. ďalšie príspevky, nie počet osôb v hmotnej núdzi.

Počet detí ohrozených chudobou, ktorým sa poskytuje pomoc prostredníctvom sociálneho oddelenia			
		Mesto Šaľa	Okres Šaľa
Základné školy	dotácie na stravu	150	523
	dotácie na školské potreby	152	379
Materské školy	dotácie na stravu	29	109
	dotácie na školské potreby	16	40

zdroj: ÚPSVaR, DP Šaľa

Potreby rodín v krízovej sociálnej situácii z dôvodov hmotnej núdze sa do veľkej miery prelínajú s opatreniami spracovanými pri cieľovej skupine obyvateľstvo ohrozené sociálnym vylúčením, problémy rodín s členom so zdravotným postihnutím sme riešili v časti občania so ZP. Potreby spomenutých rodín priamo súvisia s potrebou rozvoja sociálnych služieb. Potrebu všetkých rodín je rozvoj podporných služieb nesúvisiacich priamo so sociálnymi službami a zlepšovanie podmienok kvality života rodín v meste. Z pohľadu sociálnej oblasti majú bežné rodiny potrebu podieľať sa a byť aj aktívnymi tvorcami preventívnych programov na podporu svojich manželstiev, fungovania vzťahov s deťmi, rozvoja svojho zdravia, duchovného života.

7. 2 Zoznam účastníkov pracovnej skupiny

organizácia	zástupca
MsÚ Šaľa	R. Kuklovský
ÚPSVaR N. Zámky, DP Šaľa	P. Gomboš
OSS mesta Šaľa Zariadenie núdzového bývania Detské jasle	D. Benčíková G. Kochláňová
Centrum pedag. psychol. poradenstva a prevencie, Šaľa	M. Šperka
Materské centrum	M. Mikulová
Mamila, o. z. Šaľa	D. Hajduková
RaJ, skupina rodín z RK farnosti	J. Potúčková, M. Šmotlák
Rímskokatolícky farský úrad Šaľa	A. Šottník
Láska v nás, o. z. Šaľa	L. Pápayová
Au pair service – opatrovanie detí a seniorov	Katarína Hajdúová
Slovenské národné stredisko pre ľudské práva, N. Zámky	M. Zozuláková
Centrum voľného času	M. Malárik, A. Demková
Učitelia ZUŠ	
poslanci MsZ v Šali	M. Verešová, P. Gomboš

7. 3 Prehľad mapovania existujúcich sociálnych služieb a s nimi súvisiacich služieb v Šali, prehľad potrieb cieľovej skupiny

7. 3. 1 Popis existujúcich služieb

Materské centrum Mamy mamám

- otvorené v roku 2005
- **realizácia projektu komunitného učenia Únie materských center**
- **prebiehajú diskusie „Akadémia praktického rodičovstva“** – projekt svojpomocného poradenstva skúsenejších rodičov mladým rodičom, aktivita má odborné zázemie /supervidovanie poradenskej práce psychológmi, lekármi napojenými na Úniu
- **vzdelávacie aktivity pre rodičov** na témy vybrané členmi MC s odborníkmi /lekármi, špeciálnymi pedagógmi, psychológmi/ na témy /výchova, zdravie....
- **kultúrne programy pre deti a rodiny**
- **kultúrna akcia pre mesto na Deň matiek „Míľa pre mamu“** /tento rok 560 účastníkov, súčasťou bola veľmi úspešná akcia hromadného odberu krvi „Kvapka pre mamu“

Mamila, o. z. Šaľa

- aktivity spojené s podpornými skupinami pre dojčiace matky fungujú v Šali už 9 rokov
- **poradenstvo pri kojení a príprava tehotných žien cez odbornú školiteľku - lektorku**
 - podporná skupina s odborným vedením
 - terénna poradenská služba (osobné návštevy)
 - telefonické poradenstvo
- **spolupráca s pôrodnou asistentkou**, ktorá realizuje prípravu rodičov na pôrod, popôrodné kontroly, gymnastika, masáže detí /ako platená služba, aj cez zmluvu s nemocnicou
- okrem vyššie uvedených samostatných aktivít **spolupráca** pri príprave a organizácii aktivít taktiež aj s **Materským centrom v Šali** (výuka angličtiny, cvičenie s deťmi...)

Organizácia sociálnej starostlivosti mesta Šaľa

- poskytuje služby spojené s cieľovou skupinou rodín s deťmi v 3 zariadeniach:
 - **detské jasle**
 - **zariadenie núdzového bývania**
 - **domov soc. služieb** (viac v časti KPSS venovanej zdravotne postihnutým)

Detské jasle

- sú **výchovným zariadením** a **zariadením sociálnych služieb** ako organizačná súčasť OSS
- poskytujú zdravým deťom počas zamestnania rodičov **výchovnú starostlivosť** a

<p>zabezpečujú deťom vo veku od 6 mesiacov do 3 rokov správny telesný a duševný vývoj</p> <ul style="list-style-type: none"> v detských jaslách je zriadená opatrovateľská služba pre krátkodobý pobyt detí, ktorých rodičia alebo osoby zodpovedné za ich výchovu pre rôzne prekážky nemôžu zabezpečiť starostlivosť o ne opatrovateľská služba je zriadená v súlade platnou legislatívou a je určená deťom vo veku od 6 mesiacov do 6 rokov <p>Zariadenie núdzového bývania</p> <ul style="list-style-type: none"> účelové zariadenie OSS poskytujúce pobytové sociálne služby na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb prijímateľov zariadenie poskytuje sociálne služby fyzickej osobe, na ktorej je páchané násilie, ktorá je obeťou obchodovania s ľuďmi, osamelej tehotnej žene a rodičovi alebo rodičom s deťmi, ktorí nemajú zabezpečené ubytovanie alebo nemôžu z vážnych dôvodov (živelná pohroma, požiar, ekologická alebo priemyselná havária) užívať bývanie, a fyzickej osobe ktorá dovŕšila dôchodkový vek alebo ktorá je odkázaná na pomoc inej osoby a nemá zabezpečené ubytovanie alebo nemôže z vážnych dôvodov užívať bývanie
<p>RaJ – Rodina a Ježiš</p> <ul style="list-style-type: none"> od roku 2003 neformálne aktivity rodín zo spoločenstva Rímsko-katolíckej farnosti od polovice roku 2009 vytvorila časť z týchto rodín rodinné spoločenstvo s uvedeným názvom na rok 2010 bol prvý krát vytvorený oficiálny program s aktivitami spoločenstva, medzi ktoré patria: <ul style="list-style-type: none"> organizácia výletov a táborov pre rodiny v spolupráci so strešnou organizáciou Hnutie kresťanských rodín organizujú tento rok Seminár otvorený pre verejnosť „Komunikácia s dieťaťom v puberte“, realizujú vyškolené animátorské páry rodič – dieťa manželské rekolekcie na posilnenie stability párov a prevenciu a riešenie problémov vo vzťahoch organizácia neformálnych stretnutí, ktorých cieľom je naučiť sa praktizovať vieru v bežnom živote
<p>Au pair service</p> <ul style="list-style-type: none"> súkromná služby spojená s opatrovaním detí a seniorov priamo v domácnosti odborne vzdelané opatrovatelky (kvalifikácia, vzťah a skúsenosti s deťmi alebo seniormi) poskytujú krátkodobé i dlhodobé opatrovanie (rozsah činností na dohode)
<p>Láska v nás, o. z.</p> <ul style="list-style-type: none"> práca s rodinami <ul style="list-style-type: none"> organizovanie výletov pomoc pri hľadaní ubytovania, ochrana nenarodeného života v spolupráca s Áno pre život prednášky /plánované rodičovstvo, prevencia rozvodov/ potenciálny prevádzkovateľ „Azylového bývania“ zameraného na rodiny v kríze a ochranu nenarodeného života
<p>Srdiečko, n. o.</p> <ul style="list-style-type: none"> detské jasle, výchova a vzdelávanie detí od 1- 3 rokov celodenný program zameraný na harmonický rozvoj každého dieťaťa služby odborného personálu podporujúceho individualitu jednotlivca (detský psychológ priamo v zariadení) rodinná atmosféra, úzka spolupráca s rodičmi (spoločné akcie s rodičmi) predĺžený prevádzkový čas od 7,00 - 17,00 hod., podľa potreby aj dlhšie možnosť pravidelného aj nepravidelného príchodu detí do jaslíčiek podľa potrieb rodiča – pobyt celodenný, poldenný, hodinový...
<p>Centrum pedagogicko - psychologického poradenstva a prevencie, Šaľa</p> <ul style="list-style-type: none"> poradenské zariadenie poskytujúce komplexnú psychologickú, špeciálno-pedagogickú, diagnostickú, výchovnú, poradenskú a preventívnu starostlivosť deťom okrem detí so zdravotným postihnutím najmä v oblasti optimalizácie ich osobnostného, vzdelávacieho a profesijného vývinu, starostlivosti o rozvoj nadania, eliminovania porúch psychického vývinu a porúch správania služby sú poskytované pre klientelu detí od narodenia do ukončenia prípravy na povolanie súčasne poskytuje služby poradenského, metodického a informačného charakteru

- **pre rodičov** (resp. zákonných zástupcov) klientov a pedagogických zamestnancov škôl
- služby CPPPaP sú poskytované **bezplatne**
- **odborní zamestnanci** - psychológovia, špeciálni pedagógovia a sociálni pedagógovia - sú pripravení pomôcť pri riešení problémov a hľadanií odpovedí na otázky súvisiace s výchovou a vzdelávaním detí

Centrum voľného času, Šaľa

- je v sústave školských zariadení v zmysle paragrafu 113 školského zákona zaradené medzi **školské výchovno - vzdelávacie zariadenia**
- špecifickosť centra na rozdiel od ostatných výchovno-vzdelávacích zariadení:
 - zabezpečuje **výchovno-vzdelávaciu, záujmovú a rekreačnú činnosť** predovšetkým **pre deti a mládež, ktoré sa vzdelávajú v základných a stredných školách, a tak sa pripravujú na budúce povolanie, ale aj pre rodičov a iné osoby do veku 30 rokov**
 - rozvíja kompetencie detí určené v štátnom vzdelávacom programe
 - realizuje **širší okruh činností** (prázdninové a príležitostné činnosti, súťaže, olympiády, poradenské činnosti, voľnočasové aktivity pre verejnosť)
 - výchovno-vzdelávaciu činnosť vykonávajú **pedagogickí zamestnanci, externí zamestnanci a plnoletí dobrovoľníci**
- aktivity pre rodiny s deťmi sú spojené aj so **spoluprácou s MC, Spojenou školou na Krátkej ul. , OSS, CPPPaP**
- v školskom roku 2010/ 2011 **CVČ eviduje spolu 143 záujmových útvarov s 2217 členmi, z toho do 15 rokov je evidovaných 1391 členov**

Základná umelecká škola, Šaľa

- štátna inštitúcia zaradená organizačne pod školský zákon a financovaná ako originálna kompetencia z podielových daní, **poskytuje základné umelecké vzdelanie žiakom, so zvýšeným záujmom a predpokladmi pre umeleckú tvorbu**
- fungovanie **hudobného, výtvarného, literárno-dramatického a tanečného odboru**
- riadi sa učebnými plánmi a osnovami vydanými MŠ SR
- komunita v meste vychádza svojimi službami a postojmi v ústrety nielen na poli výchovy a vzdelávania, ale **zohľadňuje aj sociálne aspekty žiakov a rodičov** (odpustenie školského sociálne slabším rodinám, držanie výšky školského na čo najnižšej úrovni)
- **spolupráca s CPPPaP v Šali** (školenia zamerané na informácie o výtvarných a hudobných aktivitách použiteľných pre činnosti, ktoré organizujú odborní pracovníci CPPPaP)
- práca aj s **deťmi s telesným a rečovým postihom**

7. 3. 2 SWOT analýza služieb pre rodiny a matky s deťmi

Silné stránky:

- **CPPPaP** poskytuje širokú ponuku prevenčných programov a terapeutických služieb pre deti a rodiny, priamo na školách sú zriadené elokované pracoviská (výhoda pre rodičov a žiakov)
- 5 rokov funguje **materské centrum** s bohatou a zaujímavou ponukou aktivít pre rodiny
- dlhoročné fungovanie **podpornej skupiny pre dojčiace matky** (aktivity **O. z. Mamila**)
- skupina mladých **aktívnych rodičov zo spoločenstva RK farnosti** si vytvorila neformálne združenie **RaJ – Rodina a Ježiš**, realizujú zaujímavé aktivity otvorené pre **rodiny z mesta**
- služby **Srdiečka, n. o.** - súkromné jasle, opatrovateľská služba pre deti - s individuálnym prístupom k dieťaťu, predstavujú alternatívu tradičným jaslám
- fungovanie **detských jasí (OSS)**, ktoré poskytujú služby dostupné aj ekonomicky slabším rodinám
- súkromná **opatrovateľská služba pre deti**, pomáha rodičom vykrývať časy keď nie je možné starostlivosť o deti zabezpečiť iným spôsobom (Au pair service)
- mesto má **ZUŠ** a **CVČ** s dlhodobou tradíciou a širokou ponukou voľnočasových a vzdelávacích aktivít a programov, umiestňujú sa v rámci celoslovenského hodnotenia na popredných miestach
- v meste funguje viacero **športových klubov** zameraných na rôzne športy
- dobre fungujúce **športové krúžky** v priestoroch poskytovaných školami
- **CVČ** vytvára programy pre deti aj počas prázdnin, poskytuje možnosť prenájmu priestorov

Slabé stránky:

- systémové zrušenie **krízových centier pri CPPPaP** (často je veľmi náročné hľadať

- náhradný subjekt na preklopenie prvých dní akútnej krízy)
- rodinám chýba **lekárska pohotovosť** priamo v meste (nielen všeobecný lekár ale aj chirurgická ambulancia)
- slabá finančná podpora záujmovej činnosti** v meste zo strany Mesta Šaľa (zníženie rozpočtu CVČ)
- mesto má podľa rodín akútny **nedostatok mestských a prímestských rekreačných zón**, čo poskytuje rodičom málo príležitostí na spoločné zmysluplné a deti motivujúce trávenie voľného času
- rodičia zamestnaní v súkromnom sektore, osamelé matky, rodičia cestujúci za zamestnaním do vzdialenejších miest (BA, NR, TT, NZ) by privítali fungovanie **zbernej triedy na každej škole** (čas prevádzky školských klubov do 16:30 je často pre nich nemožné zosúladiť s požiadavkami ich zamestnávateľa)
- rodičia detí by privítali možnosť objednať dieťaťu bezlepkovú diétnu stravu
- v mnohých iných mestách MsÚ financuje prevádzku budov, ktoré poskytli materským centrá, rovnako ako kosenie a záhradkárске úpravy areálu
- kapacita **škôlok** je plne využitá
 - je zložitejšie integrovať do škôlky z kapacitných dôvodov dieťa s postihnutím
- rodičia by privítali zlepšenie materiálneho vybavenia mestských jasí
- medzi rodičmi bol veľký záujem o umiestnenie detí vo veku niekoľko mesiacov pred dovŕšením troch rokov do škôlky (potreby tejto vekovej kategórie detí nie sú pokryté)
- v meste chýba súkromný subjekt s **ponuku klubových voľnočasových aktivít pre deti počas prázdnin**, prípadne pre menšie školopovinné deti ponuka prímestských táborov, dopyt po týchto službách je veľký

Príležitosti:

- rodičia by privítali v jednej z **materských škôl zriadenie špecializovanej triedy pre predškolákov starších ako 6 rokov**
- rodičia by privítali zriadenie **triedy pre nadané deti v niektorej z materských škôl**
- vytvorenie projektu dobrovoľného **poradenstva** iniciovaného členkami O. z. Mamila **pre ohrozené dieťa a rodinu** (prevencia rozvoja sociálno - patologických javov podchytením matiek poberajúcich soc. dávky v spolupráci s ÚP, s CPPP, s pediatriami, sociálnymi pracovníkmi mesta), zapojenie ohrozených matiek do programu poradenstva v tehotenstve, pri kojení a ďalšej starostlivosti o dieťa,...
- rozšírenie aktivít materského centra o programy klubového typu **pre rodiny s teenagermi** (výhodou by bola možnosť využívať iné priestory napríklad „komunitné centrum“ ako priestory určené a prispôbosené malým deťom)
- nájsť subjekt, ktorý by pre školy zabezpečoval varenie a dovoz bezlepkovej stravy
- spoločenstvo **rodín z RK farnosti** plánuje akcie otvorené pre záujemcov z mesta: seminár na podporu efektívnej komunikácie rodič - teenager, manželské rekolekcie na podporu stability rodín a prevenciu rozvodov
- CPPP a P pripravuje v spolupráci so školami **ročný projekt s dobrovoľníkom zo zahraničia**, ktorý má potenciál rozbehnúť dobrovoľnícku činnosť v meste (zatiaľ nie je v meste vyprofilovaný subjekt, ktorý by neskôr prevzal zodpovednosť za koordináciu dobrovoľníctva a supervíznu podporu mladých)
- vytvorenie bezpečných **športových dráh pre rodiny s deťmi** pre korčule, bicykle, skate (cesta na hrádzi, cesta do Galandie)
- cez prázdniny možnosť **kyvadlovej dopravy do Galandie**
- obnovenie kúpaliska** (Váh je pre deti nebezpečný)
- posilnenie policajných hliadok pre zvýšenie bezpečnosti detí** (najmä v piatok večer)
- vytvoriť park pre rodiny s deťmi** (rodiny by privítali keby sa uvažovalo o takomto využití medzihrádzového priestoru). V oddychovej zóne by mali byť kondičné ostrovčeky s preliezačkami pre rôzne vekové kategórie detí, čo poskytuje predpoklady pre najväčšiu bezpečnosť detí, ďalej mini farma so zvieratkami, možnosť opekania, občerstvenia
- iniciovať **zľavnené rodinné lístky pre obyvateľov Šale** - podpora trávenia voľného času detí s rodičmi (plaváreň, klzisko, posilňovňa a iné športoviská dotované mestom)
- revitalizovať zanedbané betónové plochy - športoviská na loptové hry pre mládež
- podporovať prevádzku športovísk otvorených pre verejnosť na školách, posilňovať cestou regionálnej tlače **spoluzodpovednosť občanov** za ich údržbu, ochranu a zveľaďovanie
- využiť **regionálne noviny** na zvýšenie informovanosti rodín o tom čo je v meste pre rodiny k dispozícii, vytvoriť **pravidelnú rubriku s rodinnou tematikou**
- vytvorenie **dotaçnej schémy na voľnočasové aktivity pre deti z nízkopríjmových rodín**

Ohrozenia:

- neriešenie problémov so zabezpečením **lekárskej pohotovosti** v meste
- neriešenie problému **mestských a prímestských rekreačných, oddychových a športových zón** - rodiny budú tráviť voľný čas v iných mestách a v neupravenom okolí Šale bude tráviť bez dozoru čas mládež so zvýšeným rizikom sociálno-patologických javov
- mestu hrozí zrušenie **klziska**
- bez podpory rodinných lístkov s regulovaným vstupným sa stane mnoho športových aktivít **nedostupných pre rodiny zo strednej vrstvy**
- budúca činnosť a rozsah aktivít CVČ sú ohrozené zmenami vo financovaní
- nevytvorí sa ďalší subjekt, ktorý by pokryl narastajúcu potrebu rodičov na zabezpečenie starostlivosti o deti počas prázdnin a po ukončení činnosti školských klubov

7. 4 Odporúčania pre krátkodobý (2012 – 2016) a dlhodobý rozvoj sociálnych služieb pre rodiny a matky s deťmi

Cieľ	Sociálna prevencia v oblasti rodiny s deťmi a vytvorenie sociálnych služieb pre rodinu v krízovej sociálnej situácii
Opatrenie V.A.1	Podpora projektov sociálnej prevencie, aktívna participácia mesta ako garanta projektov
Popis východiska opatrenia, charakteristika opatrenia	Centrum pedagog.-psycholog. poradenstva a prevencie v Šali, školy, materské centrum, o. z. Mamilka ako aj aktivisti zo spoločenstva RaJ majú pripravených viacero vízií na realizáciu projektov v oblasti prevencie sociálno-patologických javov detí a mládeže a posilnenia pozície rodín.
Predpokladaný dopad	Mesto môže poskytnutím svojej garancie nad projektmi, vytvorením priestorových podmienok a vytvorením pozície projektového manažéra vytvoriť priaznivé prostredie na realizáciu týchto projektov.
Predpokladaní partneri na zaistenie služieb	<ul style="list-style-type: none"> • odbor školstva, soc. vecí a kultúry MsÚ Šaľa • komisia pre sociálne, bytové a zdravotné otázky • Centrum pedagog.-psycholog. poradenstva a prevencie, Šaľa • odborníci z treťosektorových organizácií
Časový harmonogram	Priorita pre celé obdobie rokov 2012-16, resp. nasledujúce roky.
Predpokladané finančné zdroje	Projektové finančné zdroje (donori – nadácie, granty)
Opatrenie V.A.2	Transformácia existujúcich služieb pre osamelého rodiča v krízovej sociálnej situácii, posilnenie priamej sociálnej práce s rodinou
Popis východiska opatrenia, charakteristika opatrenia	Zariadenie núdzového bývania poskytuje služby v dvoch mestských bytoch (jeden 2 izbový a jeden 3 izbový byt) pre celkovo 5 rodín s osamelým rodičom. Zariadenie by malo zabezpečovať služby krízovej intervencie, resp. azylového bývania počas 6 mesiacov s prísne stanovenými pravidlami a intenzívnou sociálnou prácou. Aj vzhľadom na nedostatok odborných kapacít ako aj priestorovo-kapacitných možností sa tak nedeje. ZnB je permanentne plne obsadené, pôsobenie soc. pracovníka je limitované.
Predpokladaný dopad	Po výstavbe nového zariadenia pre seniorov sa predpokladá uvoľnenie účelového objektu súčasného Zariadenia pre seniorov, ktorý by mohol predstavovať vhodný objekt pre zariadenie núdzového bývania s možnosťou zriadenia vrátnice a stálej služby sociálneho pracovníka s intenzívnou priamou prácou s klientmi - s nastaveným programom postupných krokov smerujúcich k reintegrácii rodiny
Predpokladaní partneri na zaistenie služieb	<ul style="list-style-type: none"> • odbor školstva, soc. vecí a kultúry MsÚ Šaľa • komisia pre sociálne, zdravotné a bytové otázky • OSS mesta Šaľa, prípadne neverejný poskytovateľ danej služby • odborníci z treťosektorových organizácií • zariadenia núdzového bývania pre matky s deťmi (Bratislava, Nitra,..)

Časový harmonogram	Priorita pre rok 2013.
Predpokladané finančné zdroje	Mestský rozpočet, projektové financie, možnosť prizvať neverejného prevádzkovateľa. Ako jedno z riešení lokalizácie daného zariadenia so zvýšenou kapacitou možno predpokladať súčasné priestory zariadenia pre seniorov, ktoré po zriadení nového zariadenia pre seniorov zostanú nevyužitú.

7. 5 Odporúčania pre krátkodobý (2012 – 2016) a dlhodobý rozvoj podporných služieb pre rodiny a matky s deťmi

Cieľ	Vytvorenie priaznivých podmienok v meste pre život rodín
Opatrenie V.B.1	Vytvorenie pravidelnej rodinnej rubriky v regionálnej tlači
Popis východiska opatrenia, charakteristika opatrenia	Rodiny by ako súčasť vízie „Šaľa mesto rodiny“ privítali vytvorenie pravidelnej rodinnej rubriky v regionálnej tlači, napríklad prostredníctvom periodického printového výstupu samosprávy.
Predpokladaný dopad	Zvýšenie informovanosti o možnostiach, ktoré mesto v rôznych oblastiach poskytuje rodinám, vytvorenie predpokladu pre zvýšenie občianskej participácie na projektoch pre rodiny.
Predpokladaní partneri na zaistenie služieb	<ul style="list-style-type: none"> odbor školstva, soc. vecí a kultúry MsÚ Šaľa komisia pre sociálne, bytové a zdravotné otázky aktivisti, združenia a organizácie z radov cieľovej skupiny (materské centrum, O. z. Mamilá, RaJ a pod.)
Časový harmonogram	Ide o prioritu pre roky 2012-16, resp. nasledujúce obdobie.
Predpokladané finančné zdroje	Spolupráca s mestom Šaľa (podpora informovania verejnosti, obyvateľov mesta).
Opatrenie V.B.2	Podpora organizácií vytvárajúcich ponuku vhodných prázdninových a voľnočasových mestských aktivít pre deti
Popis východiska opatrenia, charakteristika opatrenia	Rodičia vnímajú nedostatok prázdninových mestských aktivít pre deti, predovšetkým mestských a prímestských táborov pre menšie deti, ale aj možností pre podnetné a bezpečné trávenie voľného času starších detí formou rôznych klubových aktivít. Mesto by malo vytvárať podmienky pre rozvoj daných typov služieb podporou organizácií, ktoré ich poskytujú, resp. ďalších záujemcov.
Predpokladaný dopad	Ponuka denných mestských a prímestských táborov - trh služieb pre rodiny s deťmi počas prázdnin.
Predpokladaní partneri na zaistenie služieb	<ul style="list-style-type: none"> odbor školstva, soc. vecí a kultúry MsÚ Šaľa komisia pre sociálne, zdravotné a bytové otázky Centrum voľného času Šaľa treťosektorové organizácie (Cevarm,...)
Časový harmonogram	Priorita pre celé obdobie 2012-2016, resp. nasledujúce obdobie.
Predpokladané finančné zdroje	V závislosti od rozsahu aktivít, finančných možností rozpočtu mesta Šaľa
Opatrenie V.B.3	Vybudovanie mestských a prímestských rekreačných zón pre rodiny.
Popis východiska opatrenia, charakteristika	Rodiny pociťujú akútny nedostatok mestských a prímestských rekreačných zón (parkov, multifunkčných rekreačných zón so športoviskami pre rôzne vekové kategórie detí, verejných táborísk).

opatrenia	
Predpokladaný dopad	Nájdením vhodných priestorov na vybudovanie rekreačnej zóny pre rodiny by sa vytvorili priaznivé podmienky na spoločné trávenie voľného času rodičov a detí a znížil sa výskyt asociálneho správania mládeže.
Predpokladaní partneri na zaistenie služieb	<ul style="list-style-type: none"> odbor školstva, soc. vecí a kultúry MsÚ Šaľa komisia pre sociálne, zdravotné a bytové otázky komisia kultúry, mládeže a športu
Časový harmonogram	Ide o prioritu pre roky 2012-2016, resp. nasledujúce obdobie.
Predpokladané finančné zdroje	Rozpočet mesta, projektové financie, sponzori
Opatrenie V.B.4	Vytvorenie mestskej dotačnej schémy na rodinné lístky
Popis východiska opatrenia, charakteristika opatrenia	Podpora rodín s deťmi žijúcich v Šali aj prostredníctvom podpory opatrení ako sú návšteva rodín na kultúrnych, spoločenských a športových podujatiach (kino, klzisko, plaváreň, koncerty) formou nepriamych dotácií predstavuje jednu z najúčinnějších foriem formovania osobnosti detí ako aj predchádzania sociálno-patologických javov. Mesto by malo s podporou podnikateľských subjektov snažiť vytvoriť systém plošnej podpory všetkých rodín s deťmi.
Predpokladaný dopad	Spoločné aktívne trávenie voľného času rodičov s deťmi predstavuje najúčinnšie opatrenie sociálnej prevencie a formovania osobnosti detí.
Predpokladaní partneri na zaistenie služieb	<ul style="list-style-type: none"> odbor školstva, soc. vecí a kultúry MsÚ Šaľa komisia pre sociálne, zdravotné a bytové otázky podnikateľské subjekty zariadenia poskytujúce možnosti kultúrneho, športového vyžitia
Časový harmonogram	Ide o prioritu pre roky 2014-15.
Predpokladané finančné zdroje	Rozpočet mesta, sponzori
Opatrenie V.B.5	Vytvorenie mestskej dotačnej schémy na podporu rozvoja detí z nízkopříjmových rodín
Popis východiska opatrenia, charakteristika opatrenia	V spolupráci so sociálnymi programami veľkých firiem mesta ako aj potenciálnymi donormi, ÚPSVaR a tretím sektorom ako odbornými garantmi vypracovať dotačnú schému na podporu rozvoja detí z nízkopříjmových rodín - prevencia generačnej chudoby. Mesto by malo vytvoriť jednoduchú grantovú schému vhodnú na spracovanie stručných individuálnych projektov realizovaných prostredníctvom odboru školstva, soc. vecí a kultúry MsÚ alebo komunitnej nadácie.
Predpokladaný dopad	Program umožní ponúknuť deťom z týchto rodín účasť na aktivitách, ktorých by sa pre nedostačujúci príjem ich rodičov nemohli zúčastniť - voľnočasové aktivity - ZUŠ, CVC, športové kluby, podpora účasti na akciách organizovaných školou - školské krúžky, škola v prírode, plavecké a lyžiarske výcviky.
Predpokladaní partneri na zaistenie služieb	<ul style="list-style-type: none"> odbor školstva, soc. vecí a kultúry MsÚ Šaľa komisia pre sociálne, zdravotné a bytové otázky komunitná nadácia podnikateľské subjekty hodnotiaca komisia z radov odborníkov
Časový harmonogram	Ide o prioritu pre rok 2013, s jej realizáciou počas celého obdobia.
Predpokladané finančné zdroje	Rozpočet mesta, sponzori - prerozdelenie financií formou malých individuálnych projektov, ktoré spracuje so žiakom učiteľ, alebo rodič

8. Doložka vplyvov opatrení KPSS na rozpočet mesta

V doložke vplyvov navrhovaných opatrení Komunitného plánu sociálnych služieb (ďalej len KPSS) sú vyčíslené a stručne zdôvodnené predpokladané náklady súvisiace s rozvojom sociálnych služieb na území mesta, ktoré budú mať vplyv na rozpočet mesta v rokoch 2012 – 2016. Opatrenia, ktorých realizácia je plánovaná v časovom horizonte rokov 2017 – 2021 neboli kvantifikované z hľadiska ich finančného dopadu na rozpočet mesta z dôvodu veľkej variability ich uskutočnenia, predpokladaných radikálnych zmien v legislatíve, ekonomických vplyvov a možných zmien v spôsobe financovania ich prevádzky.

8.1 Všeobecné východiská

Na základe zámerov vlády SR možno očakávať výraznejšiu zmenu vo financovaní sociálnych služieb, ktorých súčasný model upravený zákonom 448/2008 Z. z. o sociálnych službách v znení neskorších predpisov je nevyhovujúci a kritizovaný všetkými zainteresovanými stranami. Najväčší tlak na jeho zmenu vyvíjajú práve obce a mestá, na ktorých je v súčasnosti celé bremeno financovania služieb poskytovaných seniorom. Posledný vládou SR avizovaný model by mal zaviesť opäť trojzdrojové financovanie, na ktorom by sa mali podieľať klient, samospráva a štát. Aj keď kvantitatívne údaje nie sú známe a nie je možné ani bližšie kalkulovať dopady na rozpočet mesta, je viac než pravdepodobné, že uvažovaná zmena by mohla znamenať nižší objem krytia nákladov na sociálne služby z rozpočtu mesta. V odborných kruhoch sa tiež diskutuje o prerozdelení financovania jednotlivých druhov sociálnych služieb tak, že tzv. „kamenné“ zariadenia (teda pobytové formy sociálnych služieb) by boli v zriaďovacej pôsobnosti VÚC, ktoré by financovali aj ich prevádzku. Ambulantné a terénne sociálne služby by potom financovali obce a mestá.

Keďže ide len o uvažované predpoklady v zmene financovania sociálnych služieb, nemôžu v súčasnosti poslúžiť ako relevantné východiská pre výpočet finančných nákladov rozvojových zámerov v sociálnych službách. Preto sa pri kalkulácii predpokladaných dopadov na rozpočet mesta vychádzalo z legislatívy platnej v čase spracovania KPSS.

Pri kvantifikácii rozpočtových dôsledkov v mzdovej oblasti sa vychádzalo z predpokladanej 3 % medziročnej valorizácie platov zamestnancov pri výkone prác vo verejnom záujme.

Je nutné tiež upozorniť, že pri finančnom vyjadrení dopadov niektorých opatrení je potrebné vziať do úvahy variabilitu možných riešení (napr. využitie objektov, ich energetickú náročnosť, projektové možnosti, možnosti viaczdrojového financovania, možnosti získania, vstup neverejných poskytovateľov do siete sociálnych služieb, prostriedkov zo štrukturálnych fondov EÚ atď.). V praxi to znamená, že predpokladané náklady najmä pri zavádzaní nových druhov sociálnych služieb sú orientačné.

8.2 Komentár k nákladom jednotlivých zariadení sociálnych služieb

Kvalita poskytovaných sociálnych služieb

Poskytovatelia sociálnych služieb sú povinní plniť procedurálne, personálne a prevádzkové podmienky poskytovania sociálnej služby, ktorých obsah upravuje príloha zákona o sociálnych službách ako „Podmienky kvality poskytovanej sociálnej služby“. Základným predpokladom kvality poskytovaných služieb je prehĺbovanie kvalifikácie odborných zamestnancov. Cieľom ich ďalšieho vzdelávania je priebežné udržiavanie, zdokonaľovanie a dopĺňanie požadovaných vedomostí a schopností potrebných na vykonávanie pracovných činností v oblasti sociálnych služieb. Poskytovatelia sociálnych služieb sú tiež povinní za účelom zvýšenia odbornej úrovne a kvality poskytovanej sociálnej služby vypracovať a uskutočňovať program supervízie. Náklady s tým spojené predstavujú platby za externé odborné služby.

Zariadenie pre seniorov

- plánovaná kapacita lôžok – 80, z toho domov dôchodcov 60 a zariadenie opatrov. služby 20
- plánovaná kapacita jedálne – 400 porcií denne

Vychádzajúc zo skutočných prevádzkových nákladov súčasného zariadenia pre seniorov s kapacitou 20 miest, ktorého súčasťou je jedáleň s kapacitou 100 porcií denne možno kalkulovať s priemernými nákladmi na jedného klienta a rok vo výške 7 434 eur. Pri plnej kapacite vychádza jednoduchý prepočet ročných nákladov zariadenia na 853 600 eur. Pri vyššej kapacite nového zariadenia však možno počítať s vyššou efektívnosťou prevádzky, ktorá sa odhaduje na 12 %. Po takejto úprave predstavujú predpokladané ročné prevádzkové náklady zariadenia 751 000 eur.

Hrubý odhad dopadov prevádzky nového zariadenia na rozpočet mesta je 300 000 eur. Črtajú sa však dve varianty, ktoré môžu tento odhad výrazne zmeniť.

Variant A – za predpokladu zachovania súčasného modelu financovania sociálnych služieb

Financovanie je dvojzdrojové – náklady kryjú klienti vo výške 350 000 eur, mesto vo výške 300 000 eur, kapitálové transfery a ostatne výnosy 101 000 eur.

Variant B – preklasifikovanie časti lôžok na DSS pri súčasnom modeli financovania

Kapacita 80 lôžok zariadenia by sa prerozdělila na 40 lôžok domova dôchodcov, 20 lôžok domova sociálnych služieb a 20 lôžok zariadenia opatrovateľskej služby. Na klientov DSS poskytuje v súčasnom modeli financovania príspevok VÚC. Objem príspevku možno predpokladať vo výške 82 000 eur (20 lôžok DSS x 4 100 = 82 000). Krytie nákladov tak bude trojzdrojové a okrem príspevku VÚC by bolo kryté tržbou od klientov vo výške 350 000 eur, príspevkom mesta vo výške 218 000 eur, kapitálovým transferom a ostatnými výnosmi 101 000 eur.

Zariadenie opatrovateľskej služby

V zariadení sa poskytuje služba dospelým klientom odkázaným na určitý čas na pomoc inej fyzickej osoby. Uvažuje sa o jej poskytovaní vo vyhradenej časti 20 lôžok nového domova dôchodcov, v prevádzkových nákladoch ktorého sú zahrnuté i náklady zariadenia.

Centrum komunitnej rehabilitácie

Centrum bude súčasťou novovybudovaného domova dôchodcov. Náklady na jeho prevádzku bude tvoriť mzda jedného zamestnanca v pracovnej pozícii rehabilitačná sestra. Náklady na energie sú zahrnuté v prevádzkových nákladoch domova dôchodcov.

Jedáleň (stravovanie seniorov vrátane diétného)

Zabezpečuje poskytovanie stravy občanom s ŤZP, s nepriaznivým zdravotným stavom alebo dovŕšením dôchodkového veku. Jedáleň bude súčasťou nového domova pre dôchodcov. Okrem v súčasnosti poskytovaných obedov a ich donášky do bytov umožní odber večerí, stravovanie cez soboty, nedele a sviatky, výber z viacerých druhov jedál a diétno stravovanie. Dopad na rozpočet mesta predstavuje krytie časti prevádzkových nákladov v rozsahu dotovania ceny stravy pri jej zachovaní na súčasnej úrovni.

Práčovňa pre odkázaných občanov

Zabezpečuje pranie, žehlenie a údržbu bielizne a šatstva občanom s ŤZP, s nepriaznivým zdravotným stavom alebo dovŕšením dôchodkového veku. Práčovňa bude súčasťou nového domova pre dôchodcov, Na poskytovanie služby pre klientov mimo domova dôchodcov bude využitá jej voľná kapacita. Náklady na poskytovanie služby sú zahrnuté v prevádzkových nákladoch nového domova dôchodcov.

Sociálne služby s využitím telekomunikačných technológií (monitorovací systém)

Monitorovanie a signalizácia pomoci je poskytovaná nepretržite vo forme hlasovej, SMS alebo elektronickej komunikácie prostredníctvom signalizačného alebo audiovizuálneho zariadenia napojeného na centrálny dispečing, ktorý po obdržaní signálu zabezpečí potrebnú pomoc. Centrálny dispečing by mal byť súčasťou nového domova dôchodcov, včítane obsluhy dispečingu, preto sa uvažuje len o nákladoch vynaložených na zakúpenie zariadenia a technológie.

Rozširovanie opatrovateľskej služby

Náklady opatrovateľskej služby sú tvorené takmer výlučne osobnými nákladmi pozostávajúcimi z funkčného platu, platovej kompenzácie za sťažený výkon práce, zákonných sociálnych odvodov a zákonných sociálnych nákladov (príspevok na stravné, tvorba sociálneho fondu). Priemerné mesačné náklady na jednu opatrovateľku predstavujú 604 eur, ročné náklady sú vo výške 7 248 eur.

Denný stacionár pre seniorov (škôlka pre seniorov)

V dennom stacionári sa poskytuje sociálna služba klientom odkázaným na pomoc inej fyzickej osobe v zariadení len na určitý čas počas dňa. Má formu ambulantnej sociálnej služby

a náklady spojené s jej poskytovaním predstavuje plat odborného zamestnanca a opatrovateľky vo výške cca 17 000 eur ročne. Pretože ide o službu poskytovanú v zariadení, je potrebné počítať s nákladmi na energie a prevádzku objektu, ktoré však v súčasnosti nemožno vyčíslieť vzhľadom na plánovaný časový odstup realizácie služby a najmä veľkú variabilnosť možných riešení.

Odláhčovacia služba

Odláhčovacia služba v rozsahu 30 dní v kalendárnom roku je určená na regeneráciu síl fyzickej osoby, ktorá celodenne opatruje fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím a poberá príspevok na opatrovanie blízkej osoby. Možno ju poskytnúť formou terénnej, ambulantnej alebo pobytovej sociálnej služby. Zo služieb, ktoré v súčasnosti mesto poskytuje pripadajú do úvahy opatrovateľská služba, zariadenie pre seniorov a domov sociálnych služieb. Odláhčovacia služba sa poskytuje v rámci bežnej prevádzky zariadení a poskytovania služieb a preto nevyžaduje osobitné náklady.

Prepravná služba (sociálny taxík)

Prepravná služba je poskytovaná fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím odkázanej na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom alebo fyzickej osobe s nepriaznivým zdravotným stavom s obmedzenou schopnosťou pohybu po rovine alebo po schodoch a obmedzenou schopnosťou orientácie. Jej zriadenie predpokladá investičné náklady na obstaranie špeciálneho vozidla so zdvíhacou plošinou umožňujúcou prepravu vozíčkarov. Prevádzkové náklady pozostávajú zo mzdových nákladov vodiča vozidla a nákladov súvisiacich s prevádzkou motorového vozidla.

8.3 Predpokladaný vplyv plánovaných zámerov na rozpočet mesta

Číslo opatrenia		Predpokladaný dopad na rozpočet mesta v euro v roku					Poznámka
		2012	2013	2014	2015	2016	
I.A.1.	Garancia kvality poskytovaných sociálnych služieb prostredníctvom systému hodnotenia kvality jednotlivých služieb a ďalšími nástrojmi v podobe supervízie, odborných poradenských služieb (2012 a ďalšie)	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	
I.A.2.	Zabezpečenie dostatočnej kapacity opatrovateľskej služby vzhľadom na aktuálne potreby občanov odkázaných na daný typ služby (seniorov a občanov so zdravotným postihnutím) (2012 a ďalšie)	294 000	377 000	462 000	550 000	640 000	medziročné zvýšenie o 10 opatrovateľov-liek
I.A.3.	Zaistenie dostatočnej kapacity odľahčovacích, respitných služieb (2013 a ďalšie)	0	0	0	0	0	
I.A.4.	Obnovenie fungovania prepravnej služby , podpora jej využívania zvýšením informovanosti (2015 a ďalšie)				*29 500	8 700	* obstaranie špeciálneho vozidla
I.A.5.	Vytvorenie centra komunitnej rehabilitácie – rehabilitačného strediska (2013 a ďalšie)		9 100	9 400	9 700	9 900	
I.A.6.	Vytvorenie sociálno-poradenského centra poskytujúceho komplexný poradenský servis pre občanov mesta (2012 a ďalšie)	9 000	9 300	9 600	9 800	10 100	
I.A.7.	Tvorba bytovej politiky mesta podporujúcej občanov so zdravotným postihnutím, ľudí odkázaných na služby azylového bývania, resp. rodiny s deťmi z nízkopříjmových rodín a jej realizácia v praxi (2012-2016)	0	0	0	0	0	
I.A.8.	Podpora zapojenia neverejných poskytovateľov do systému poskytovaných sociálnych služieb (2012 a ďalšie)	15 000	15 400	15 900	16 400	16 900	
I.A.9.	Zabezpečenie dlhodobého fungovania jednotlivých skupín komunitného plánovania , pravidelná aktualizácia KPSS (2012 a ďalšie)	0	0	0	0	0	
I.B.1.	Vytvorenie Komunitného centra pre realizáciu aktivít treťosektorových organizácií (2017-2021)	nevyčísluje sa z dôvodu časového odstavu realizácie					
I.B.2.	Vytvorenie pracovnej pozície koordinátora komunitných aktivít a projektového manažéra (2017-2021)	nevyčísluje sa z dôvodu časového odstavu realizácie					

II.A.1.	Vytvorenie ambulantných služieb - denných stacionárov pre seniorov (2017-2021)	nevyčísľuje sa z dôvodu časového odstuhu realizácie				
II.A.2.	Prieskum možností zriadenia a prevádzkovania monitorovacieho systému, prieskum záujmu potenciálnych prijímateľov, zavedenie monitorovacieho systému – systém dištančných služieb (2013-2014)	*5 000	0	0	0	* obstaranie technológ. zariadenia
II.A.3.	Zriadenie nového denného centra – denné centrum 5, rozšírenie služieb existujúcich denných centier o sociálne poradenstvo (2017-2021)	nevyčísľuje sa z dôvodu časového odstuhu realizácie				
II.A.4.	Podpora a rozvoj rôznych foriem stravovania pre seniorov vrátane diétného (2013 a ďalšie)	63 800	64 300	64 900	65 400	
II.A.5.	Sprístupnenie služieb práčovní pre odkázaných občanov (2015 a ďalšie)					
II.A.6.	Podpora vytvorenia komplexnej agentúry terénnej opatrovateľskej služby a domácej ošetrovateľskej služby (2017-2021)	nevyčísľuje sa z dôvodu časového odstuhu realizácie				
II.A.7.	Zriadenie Zariadenia opatrovateľskej služby - poskytujúceho služby typu ZOS formou kvalitných efektívnych krátkodobých pobytov s akcentom na aktiváciu a rehabilitáciu (2013 a ďalšie)	-	-	-	-	prevádzkové náklady sú vyčíslené v novom ZPS
II.A.8.	Rozšírenie kapacity služieb typu Zariadenie pre seniorov (2013 a ďalšie)	300 000	304 200	306 700	311 200	
II.A.9.	Vytvorenie služieb typu Zariadenia pre seniorov s vyšším štandardom – penziónového typu (2012-2016)	0	0	0	0	súkromné zdroje
III.A.1.	Podpora rozvoja kvalitných sociálnych služieb pre deti a dospelých so zdravotným postihnutím (vrátane mentálneho) s prointegračnými programami poskytovaných DSS prevádzkovaného OSS mesta Šaľa, resp. ďalšími subjektmi z radov neverejných poskytovateľov (2021 a ďalšie)	0	0	0	0	
III.A.2.	Vytvorenie banky pre dočasné zapožičanie kompenzačných a zdravotných pomôcok (2012-2016)	0	0	0	0	súkromné zdroje
III.A.3.	Projekt prieskumu bezbariérovosti (2012)	0	0	0	0	
III.A.4.	Debarierizácia DOS Šaľa na ul. V. Srobára (2015)			*70 000		zdroj ŠF EÚ
III.B.1.	Spolupráca s ÚPSVaR ma aktívnej politike zamestnávania občanov so zdravotným postihnutím (2012 a ďalšie)	0	0	0	0	
III.B.2.	Podpora integrácie detí do bežných materských škôl,	0	0	0	0	

.	základných škôl, voľnočasových aktivít cez ZUŠ, CVČ, športové kluby (2012 a ďalšie)						
III.B.3	Príprava mestských kultúrnych akcií podporujúcich búranie psychologických bariér voči občanom so ZP (2012 a ďalšie)	0	0	0	0	0	
IV.A.1.	Vytvorenie jednotnej koncepcie mesta pre prácu so skupinou občanov ohrozených sociálnym vylúčením (2012)	0	0	0	0	0	
IV.A.2.	Podpora, rozvoj a stabilizácia nástrojov pomoci sociálne vylúčenému obyvateľstvu prostredníctvom zariadení soc. služieb , resp. ďalších nástrojov (priamej terénnej soc. práce, soc. poradenstva a pod.)			233 000			investičné náklady na adaptáciu objektu zdroj a ŠF EÚ
V.A.1.	Podpora projektov sociálnej prevencie , aktívna participácia mesta ako garanta týchto projektov (2012 a ďalšie)	0	0	0	0	0	
V.A.2.	Transformácia existujúcich služieb pre osamelého rodiča v krízovej sociálnej situácii , posilnenie priamej sociálnej práce s rodinou (2013)		35 000				investičné náklady na adaptáciu objektu
V.B.1.	Vytvorenie pravidelnej rodinnej rubriky v regionálnej tlači (2012 a ďal.)	0	0	0	0	0	
V.B.2.	Podpora organizácií vytvárajúcich ponuku vhodných prázdninových mestských aktivít pre deti (2012 a ďalšie)	0	0	0	0	0	
V.B.3.	Vybudovanie mestských a prímestských rekreačných zón pre rodiny (2012 a ďalšie)	nevyčísluje sa					vid' PHSR
V.B.4.	Vytvorenie mestskej dotačnej schémy na rodinné lístky (2012 a ďalšie)	náklady sú závislé od výšky dotácie, ktoré budú prefinancované prevádzkovateľom z rozpočtu mesta					
V.B.5.	Vytvorenie mestskej dotačnej schémy na podporu rozvoja detí z nízko príjmových rodín (2014-2015)	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	
Celkové náklady v jednotlivých rokoch		255 000	816 600	1 100 400	1 059 000	1 064 200	
Predpokladané náklady z rozpočtu mesta znížené o čiastku príspevku mesta poskytovaného poskytovateľom sociálnych služieb na úrovni rozpočtu roku 2011		34 000	424 300	708 100	666 700	671 900	
- z toho možné krytie nákladov zo štrukturálnych fondov EÚ či súkromných zdrojov		0	35 000	233 000	99 500	0	

Prílohy

Príloha 1

Tabuľky miery závislosti občana uvádzame, lebo pri ich detailnejšom štúdiu zreteľne dokumentujú, že pri dobre fungujúcej terénnej opatrovateľskej starostlivosti je možné zabezpečiť starostlivosť aj o väčšiu časť občanov, ktorí sa pri nedostatočnom komponovaní jej kapacít a kvality stávajú žiadateľmi o rezidenčné služby. Schopnosti týchto občanov vyjadrené popisom obmedzení sú adekvátne ich pobytu v domácom prostredí pri zabezpečení dostatočnej opory zo strany kvalitnej agentúry opatrovateľských služieb. Pri takomto type starostlivosti je možné čo najdlhšie udržanie relatívnej sebestačnosti občana a sociálnej integrácie v jeho prirodzenom prostredí a tým zabezpečenie najvyššej možnej kvality života seniora.

Schopnosť seniorov uskutočňovať hygienické úkony podľa veku /podľa údajov MsU 2009/						
Stupeň sledovanej schopnosti	60-64 rokov	65-69 rokov	70-74 rokov	75-79 rokov	80-84 rokov	85 a viac rokov
Úplná samostatnosť pri vykonávaní osobnej hygieny	91,3	809	493	288	121	67
Potreba dohľadu alebo občasnej pomoci pri kúpaní, sprchovaní, starostlivosti o vlasy, nohy, nechty	5,7	98	77	79	71	39
Potreba pomoci pri umývaní, obliekaní a vyzliekaní	1,7	19	12	12	21	13
Potreba zabezpečovania kompletnej osobnej hygieny inou osobou	0,9	12	5	7	5	4

Schopnosť chôdze seniorov podľa veku /podľa údajov MsU 2009/						
Stupeň sledovanej schopnosti	60-64 rokov	65-69 rokov	70-74 rokov	75-79 rokov	80-84 rokov	85 a viac rokov
Schopnosť chôdze bez obtiaží	75,5	620	308	156	47	26
Neistota pri chôdzi, nestabilita, zhoršená chôdza do schodov	13,1	124	192	135	78	41
Chôdza s pomocou kompenzačnej pomôcky, väčšinou barle, prípadne druhej osoby	8,7	83	79	87	88	52
Chôdza iba s pomocou druhej osoby, chodítka, alebo pohyb pomocou invalidného vozíka	2,2	21	15	15	10	11
Trvalé pripútanie na lôžko	-	3	-	6	-	-

Schopnosť zabezpečenia výživy seniorov podľa veku /podľa údajov MsÚ 2009/						
Stupeň sledovanej schopnosti	60-64 rokov	65-69 rokov	70-74 rokov	75-79 rokov	80-84 rokov	85 a viac rokov
V prípade potreby schopnosť samostatného nákupu a varenia	78,6	648	362	207	71	30
Nákup a varenie s obťažami, ale sú zvládnuteľné	14,8	206	170	113	66	32
Potreba pravidelnej, trvalej donášky nákupu a vareného jedla	5,2	66	54	62	76	59
Potreba pomoci pri jedle (krájanie, pomoc pri pití)	0,4	12	5	23	10	7
Potreba kŕmenia a podávania mletých pokrmov	-	3	-	1	-	-

Uvádzané údaje možno využiť pre odhad počtu osôb s jednotlivými typmi a rozsahmi závislosti a tým vymedziť okruh pre nich potrebných služieb. Túto informáciu poskytujú údaje v riadkoch. Jednotlivé údaje v troch tabuľkách nemožno zratúvať, nakoľko pochádzajú od tých istých respondentov výskumnej vzorky a ich kompetencia v jednotlivých úkonoch sebaobsluhy je rôzna. Poskytujú použiteľné informácie pre koncipovanie rozvoja jednotlivých typov sociálnych služieb, pre odhad počtu klientov terénnych a rezidenčných služieb.

Príloha 2

Sumarizácia potrieb seniorov v meste Šaľa

Tento materiál vznikol ako sumarizácia diskusií s občanmi – seniormi /potencionálnymi odberateľmi sociálnych služieb pre seniorov/, tieto sa uskutočnili v denných centrách v poslednom týždni mesiaca marec 2010. Témy stretnutí, oblasti a otázky boli občanom vopred predložené, mohli sa na diskusiu pripraviť.

Absencia, nedostatok, potreba zlepšenia, potreba riešenia

Aké sú Vaše potreby žijúc v meste Šaľa? Čo Vám na živote v meste vadí, čo Vám chýba, malo by byť inak?

Nemocnica

- nutnosť dochádzania za službami do nemocníc v okolitých mestách (GA, NR, NZ, BA)
- spoje komplikované, nevyhovujúce (napr. minimum autobusov, kt. majú zastávku pri nemocnici v Galante, nástup do vlakov náročný z pohľadu výšky schodov, podobne aj vystupovanie)

Kontakt s mestom (zástupcovia mesta – primátor, prednosta...)

- absencia kontaktu, mesto akoby sa o aktivity denných centier, seniorov vôbec nezaujímal
- absencia informovanosti o aktivitách mesta, či už všeobecne, alebo konkrétne zameraných na seniorov

Poskytovanie poradenstva

- MsÚ by mohol vo vyčlenených hodinách poskytovať bezplatne právne poradenstvo
- poskytovanie sociálneho poradenstva v denných centrách

Finančná podpora pre aktivity denného centra

- financií nie je nikdy dostatok
- nízke dôchodky
- roztrhnutie podpory mesta pre stálu akciu, ktorá má svoju tradíciu (minulý rok po prvýkrát mesto nepodporilo akciu)
- financie pre denné centrum prerozdeľuje OSS
- potreba sponzorov

Kultúrne a vzdelávacie aktivity

- zavedenie systému lístkov pre seniorov na kultúrne podujatia so zľavou
- pozitívne sa hodnotia aktivity, ktoré sú k dennom centre organizované aj inými ako seniori, ale sú aj pre seniorov (ad. aktivita MsKS – beseda s K. Koščovou) – pokračovať v nich
- v denných centrách vytvárať aj podmienky pre vzdelávanie tretieho veku (prednášky na rôzne aktuálne témy z oblasti histórie, zdravotníctva...)
- realizácia PC kurzov v denných centrách pre seniorov

Knižnica

- nákup nových kníh

Potravinová banka

- na príklade aktivity Katolíckej jednoty Slovenska v Šali (výdaj obnoseného šatstva) realizovať aj predaj potravín, ktoré by si ľudia s nižším dôchodkom mohli dovoliť kúpiť, resp. rozšíriť aktivity KJS aj o ďalšie spotrebné predmety (elektronika, domáce spotrebiče a pod.)

predajňa zdravej výživy

- potraviny pre občanov odkázaných na rôzne diéty, špecifické režimy stravovania sa

predaj mlieka

- zmeniť predaj mlieka na stály, zabudovaný mliečny automat, nie pojazdný

Práčovňa

- zriadenie samoobslužnej práčovne, kde by si človek mohol prísť vyprať svoje veci

Doprava

- problémové prechody pre chodcov (príliš veľa áut)
- nutnosť obchvatu mesta, odklonenia nákladnej dopravy
- dopracovanie sa do zdravotníckych zariadení pre seniorov častokrát problematické
- cestovné poriadky – informačné tabule – ak sú, tak sú malé a ťažko čitateľné (ad autobusové poriadky), častokrát sú ale poškodené – potreba viacerých väčších a čitateľných info tabúl na autobusových zastávkach
- nástupištia (železnica) – upraviť ich, keďže problémovým je nastupovanie a vystupovanie z vlakov

Cesty, chodníky v meste

- veľa z nich si vyžaduje komplexnú opravu, nie iba plátanie
- zlý stav chodníkov

Poriadok v meste

- neporiadok na mnohých uliciach, verejných priestranstvách a v okolí smetných kontajnerov
- čistenie ulíc – zaparkované autá znemožňujú dôkladné vyčistenie od zimného posypu ulíc, bolo by dobré určiť hodiny počas, ktorých by auto nemohlo stáť na parkovisko a ulica by sa vyčistila

Architektonické bariéry v budovách verejnej správy

- bez výťahu mestský úrad, daňový úrad, katastrálny úrad

Prístup do denného centra č. 1

- prístup je cez parkovisko, kde parkujúce autá nerešpektujú, že nemajú znemožňovať prístup do denného centra – vyriešilo by to predĺženie zábradlia napríklad

Okolie Váhu

- vytvoriť kultivovaný priestor vo forme oddychovej zóny s lavičkami, kde by sa ľudia mohli s radosťou prechádzať

Lavičky

- v meste skôr ubúdajú ako pribúdajú a tie ktoré sú vandali častokrát poškodzujú
- mali by sa po celom meste doplniť nové lavičky

Cintorín

- nové lavičky doplniť aj do areálu cintorína

- sprístupnenie toaliet na cintoríne počas celého dňa (momentálne tam častokrát nikto nie je a nedá sa dostať na toaletu)

Trhoviská

- zlé podmienky, nedôstojné pre trhovníkov, taktiež kupujúcich

Rozhlas

- absentuje tento nástroj informovania, u seniorov, keďže internet nepoužívajú a noviny nečíta každý

- bolo by dobré vrátiť sa k informovaniu prostredníctvom rozhlasu

Pešia zóna

- častejšie upratovanie

- nevhodný dizajn pešej zóny

Priestor za nemocnicou (bývalé záhradky)

- neupravovaný, nekontrolovaný, záhradné chatky obývajú rôzne individuá (alkohol, drogy)

- prespávajú tam bezdomovci, ktorí obsadili aj časť nemocnice, detské oddelenia parkovacie miesta

- nedostatok parkovacích miest pred nemocnicou v Šali

Venčenie psov

- vytvorenie priestorov pre venčenie psov - zóny pre venčenie psov

- zlepšiť správanie sa majiteľov psov v oblasti odpratávanie exkrementov

- pokutovať tých, ktorí nedodržia toto pravidlo

Činnosť polície (mestská, štátna)

- potreba zlepšenia bezpečnosti v meste

- častejšie obchôdzky mestskej polície (hlavne pešie)

Výhoda, pozitívum života v meste Šaľa

Čo je v Šali dobré, čo Vám vyhovuje, v ktorých oblastiach mesto poskytuje dobré služby seniorom ?

Sieť obchodov, služieb

- dobrá obchodná sieť s potravinami (obchodné domy)

- k spokojnosti zastúpené lekárne v meste, dostupné v každej časti mesta

- zároveň až príliš veľa krčiem a zariadení poskytujúcich alkoholické nápoje, gambling

Šport

- možnosť návštevy športových podujatí (futbal, hádzaná a ďalšie športy)

- vytvorené podmienky pre aktívne športovanie (aktivity v CVČ)

Možnosť členstva vo volebných komisiách

- veľký záujem z radov dôchodcov

Kultúra

- aktivity kultúrneho strediska Večierka

Mestská knižnica

- jej služby využíva veľa seniorov

Internetová stránka mesta

- jej úroveň je veľmi dobrá, je prehľadná, aktuálna

Pracovníci mestského úradu

- recepcia, pokladňa, matrika – veľmi dobrá úroveň poskytovaných služieb, príjemné vystupovanie, snaha pomôcť

Architektonické bariéry

- ich základ (chodníky, cesty) je v meste dobre zvládnutý v porovnaní s inými mestami

Artézske studne

- zdroj zdravej pitnej vody

Mestská hromadná doprava

- uľahčuje ľuďom život

Potreby seniorov v oblasti sociálnych služieb

Ako hodnotíte existujúce sociálne služby ? Aké typy sociálnych služieb Vám v Šali chýbajú ? Aké sú Vaše návrhy na zlepšenie soc. služieb pre seniorov, viete o nejakých zaujímavých službách, ktoré sa poskytujú v iných mestách a mohli by aj v Šali ?

Donáška stravy

+ poskytovanie takejto služby seniorom odkázaným na pomoc pri zabezpečení stravy veľmi pomáha
- problémom v niektorých prípadoch je skutočnosť, že sa počas soboty – nedele nevarí, nie každý má rodinu, ktorá mu navarí
- potreba urobena väčšej reklamy tejto službe, keďže sa častokrát o nej nevie

Jedálne pre dôchodcov

+ služba hodnotená pozitívne
+ kvalita stravy na úrovni
- bolo by potrebné zvýšiť kapacitu zariadení, keďže záujem o túto službu je
- absencia zariadenia takéhoto typu vo Veči

Zariadenie pre seniorov (domov dôchodcov)

- nízka kapacita (20 miest)
- potreba viacerých takýchto zariadení, nielen v Šali, ale aj vo Veči
- zriadenie domova-penziónu pre dôchodcov, kde je väčšia miera samostatnosti a súkromia
- ak sa zvýši kapacita zariadenia, tak by tam mali byť samostatné bunky s vlastným personálom

Domy s opatrovateľskou službou

+ počas týždňa poskytujú služby s ktorými je spokojnosť
- problémom je sobota, nedeľa, keď odborný personál nepracuje, ani sa nedonáša strava
- potreba výmeny okien v DOS, V. Šrobára
- neodôvodnené zvýšenie poplatkov za služby v DOS
- pomaly sa počet miest v DOS vo Veči znižuje, byty sa pridelujú sociálnym prípadom, klienti si častokrát nasťahujú do bytu celú rodinu

Opatrovateľská služba

+ to že túto službu OSS poskytuje veľmi pozitívne, najmä to, že je poskytovaná v domácnosti klienta
- slabá informovanosť o tejto službe, ak by o nej vedelo určite by ju využívalo viacej ľudí
- potreba urobena väčšej reklamy tejto službe, lebo je pre seniora veľmi dobrá, keďže zostáva doma
- mohla by byť využívaná táto služba v oveľa väčšej miere v Šali

Denné centrum pre seniorov

Veča – potreba väčšej spoločenskej miestnosti, v objekte nie je plyn, absencia poradenstva

Práčovňa, žehliareň

- služby poskytuje iba klientom ubytovaným v domove dôchodcov (zariadení pre seniorov), preto by bolo potrebné túto službu poskytovať všetkým, ktorý sú na ňu odkázaní, či už seniori, alebo ďalší ľudia, je o takúto službu záujem a určite by sa to oplátilo aj OSS napríklad, aby ju poskytovali
- poskytovanie tejto služby by uľahčilo život mnohým seniorom

Poskytovanie poradenstva, informácie a prednášky

- absencia poskytovania poradenstva v denných centrách, či už sociálneho, ale aj právneho napríklad (sociálne zo zákona, právne inou formou)

Informovanie a vyhľadávanie potenciálnych klientov soc. služieb

- zlepšiť informovanosť o sociálnych službách, mnohí seniori nemajú prehľad o sociálnych službách, ktoré im môžu byť poskytované
- vyhľadávať a oslovovať potenciálnych poberateľov sociálnych služieb
- veľké rezervy v tejto oblasti

Dodávatelia prác, služieb pre soc. zariadenia

- problémom je častokrát nájst dodávateľa, zhotoviteľa služby (opravy, inštalácia zariadenia a pod.)

Prepravná služba

- v meste výrazne absentuje, čo teraz ešte nadobudlo vypuklejší rozmer, keďže za službami lekárov musia obyvatelia mesta cestovať
- voľakedy bola, fungovala 4 mesiace a skôr ako sa dalo na ňu zvyknúť sa zrušila
- sociálny taxík veľmi chýba

Požičovňa zdravotníckych pomôcok

- v meste ani v blízkom okolí nie je

Denný stacionár pre seniorov

- absencia takéhoto typu zariadenie, kde by deti mohli ráno priniesť svojich rodičov, bolo by o nich postarané, mohli by zmysluplne a v spoločnosti tráviť celý deň a poobede by si pre nich deti prišli
- škôlka pre seniorov v meste chýba, v ČR sú a ľudia si to pochvaľujú, personál seniorov zväža autom, počas dňa majú zabezpečené aktivity, možnosť odpočinku, návštevy lekára

Zariadenie opatrovateľskej služby

- v meste Šaľa chýba, jeho funkciu supluje oddelenie dlhodobu chorých, kde je hospitalizovaných veľa seniorov